

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

JERICA ZELJKOVIĆ

Ljubljana, 2012

UNIVERZA V LJUBLJNI

FAKULTETA ZA ŠPORT

Športno treniranje

Športna gimnastika

**PRIMERJAVA PRAVIL JUŽNEGA SOKOLA IN
DANAŠNJEGA ŠPORTNEGA DRUŠTVA NARODNI DOM
LJUBLJANA**

DIPLOMSKO DELO

MENTOR

prof. dr. Ivan Čuk

SOMENTORICA

doc. dr. Maja Bučar Pajek

RECENZENT

doc. dr. Tomaž Pavlin

Avtorica dela

JERICA ZELJKOVIĆ

Ljubljana, 2012

ZAHVALA

En velik HVALA

prof. dr. Ivanu Čuku, doc. dr. Maji Bučar Pajek in doc. dr. Tomažu Pavlinu, šefu Dejanu, sodelavcem: Sašu, Borutu, Marjani, Igorju, Lejli, Nuši, Janu Č. in Janu R., Lejlini in Nušini mami, Mojci, Jerici in Neži, teti Slavici, tovarišici Stasji, gospe Vanji Pfajfar iz Arhiva RS, mami in tatu, Vidi in Tomu.

Ključne besede: Športno društvo Narodni dom Ljubljana, druženje, zakoni in pravila nekoč in danes

PRIMERJAVA PRAVIL JUŽNEGA SOKOLA IN DANAŠNJEGA ŠPORTNEGA DRUŠTVA NARODNI DOM LJUBLJANA

Jerica Zeljković

IZVLEČEK

Južni Sokol, prvo telovadno društvo na Slovenskem, ki se je kasneje preimenovalo v Športno društvo Narodni dom, je bilo ustanovljeno v drugi polovici 19. stoletja, kmalu po padcu avstrijskega absolutizma. V slovenskih deželah se je v tem času krepila narodna zavest. To je bil slovenski odgovor na politični in kulturni pritisk. Oblast sprva ni odobraval ustanovitve društva, ki bi bilo v slovenskih rokah, zato so imeli Ljubljančani s potrditvijo prvih društvenih pravil nemalo težav. Deželna vlada se je spotaknila že ob prvo pravilo, ki je govorilo o tem, kdo in s katerim letom starosti sme postati član društva. Osnova za prva pravila ljubljanskega društva so bila pravila turnerskega društva na Dunaju z nekaj popravki, ki so temeljila na zakonodaji stare Avstrije. Do danes, prihodnje leto praznuje društvo 150-letnico ustanovitve in organizirane vadbe na Slovenskem, je društvo preživelo različne družbene ureditve, katere so spremljali »novi« zakoni in pravila.

Športno društvo Narodni dom Ljubljana je ustanova z najdaljšo tradicijo telovadnega društva pri nas. V diplomskem delu smo želeli društvo predstaviti, predvsem zgodovino in razvoj društvenih pravil, ki so se spreminjala skladno z društvenimi zakoni in politiko države. Diplomsko delo zajema pregled arhivske dokumentacije, ki mi je bila na voljo v Športnem društvu Narodni dom in Arhivu Republike Slovenije.

Z analizo pravil delovanja društva od leta 1863 do 2011 smo ugotovili tiste dejavnike, ki so ostali nespremenjeni in verjetno pomenijo v sistemu organiziranosti društev nujni pogoj za delovanje, ne glede na okoliščine družbenega reda. Spremenjena pravila pa so zagotovo tisti del, ki je odvisen od trenutne politike. Rezultati analize lahko pripomorejo k razumevanju vpliva zakonskih in podzakonskih pravil na delovanje društva ter morda k razvoju zakonodaje na področju organiziranosti športa.

Key words: The Sports Association Narodni dom Ljubljana, association, laws and regulations today and in the past

COMPARISON OF THE RULES GOVERNING THE JUŽNI SOKOL AND THE PRESENT SPORTS ASSOCIATION NARODNI DOM LJUBLJANA

Jerica Zeljković

ABSTRACT

The Južni Sokol, the first athletic club on the territory of Slovenia, later renamed the Sports Association Narodni dom, was established in the second half of the nineteenth century, soon after the fall of the Austrian absolutism. In this period, the national consciousness was strengthening among the population of the Slovene lands. The establishment of the Južni Sokol can be seen as a response to the political and cultural pressures. Initially the authorities disapproved of a Slovene-led association, consequently Ljubljana encountered considerable difficulties in getting the approval for the association rules. The government of the Land found fault with the very first rule, determining who and at what age can become a member of the association. The rules of the Slovene association were a slightly changed version of the rules of the Vienna “turnvereine” association, which were in turn based on the legislation of the Austrian empire. Celebrating the 150th anniversary of its establishment, and of organised sports activities, the association has lived through different political systems, in which »new« laws and regulations were introduced.

The Sports Association Narodni dom Ljubljana is the institution with the longest tradition of athletic association on the Slovene territory. The aim of this graduation thesis is to present the history and the development of the rules and regulations of the association, which have been changing along with the association laws and the state policies. The work is based on the studies of the archives documentation available at the Sports Association Narodni dom and at the Archives of the Republic of Slovenia.

While analysing the rules governing the association's activities from 1863 to 2011 we identified the factors, which have remained unchanged and may represent the necessary condition for the organisation system of associations regardless of the changing conditions of the political system. On the other hand, the changed rules are believed to be dependent on the policies of the time. The results of the analysis could contribute to the understanding of the influence of laws and regulations on the functioning of the association and to the development of legislation in the field of sports organisation.

KAZALO

1	UVOD	7
2	METODE DELA	10
	ZAPISNIK USTANOVNEGA SESTANKA IZ LETA 1863	10
	ZAKON O DRUŠTVIH NEKOČ IN DANES	12
	KRATEK PREGLED RAZVOJA DRUŠTVA in DRUŠTVENE ZAKONODAJE DO KONCA II. SVETOVNE VOJNE.....	45
	DRUŠTVENA PRAVILA NEKOČ IN DANES	50
	ORGANIZACIJSKA STRUKTURA.....	65
	ORGANI DRUŠTVA IN NJIHOVO DELOVNO PODROČJE.....	65
	NOTRANJA ORGANIZACIJA.....	69
3	RAZPRAVA	73
	PODOBNOSTI IN RAZLIKE PO ČLENIH.....	73
4	SKLEP	76
5	VIRI	79
6	PRILOGE.....	80

1 UVOD

Jernejeva (2004) pravi, da je človek že na začetku svojega obstoja ves svoj čas namenil aktivnostim, ki so bile povezane z njegovim preživetjem. Potreba po preživetju v različnih pogojih je narekovala razvoj v smeri druženja in združevanje v skupine predvsem zaradi možnosti večjega in boljšega ulova ter s tem boljšega življenja. S tem je že bila nakazana potreba po formiranju ljudi v skupine, potreba po druženju ljudi s podobnimi interesi. Združevanje oziroma druženje ljudi je skozi zgodovino pridobivalo na pomenu in postopoma začelo presegati zgolj sorodstvene in družinske vezi. Ljudje so se povezali v različne združbe, katerih cilji in pomeni so bili različni, vendar je bila osnovna ideja pri vseh enaka – druženje. Nekatere so bile namenjene delu, druge pa preživljanju prostega časa, katerega vloga je v posameznikovem življenju postajala vse bolj pomembna. Po uspešno opravljenem delu so ljudje potrebovali sprostitve, ki bi presegala okvir družine.

V drugi polovici 19. stoletja so se začeli v Evropi prvič pojavljati telovadni sistemi. V Nemčiji so začela nastajati turnerska društva. V slovenskem prostoru se pojavijo športna društva, katerih poglavitna naloga je bila predvsem krepitev narodnega gibanja, kar pa se v kasnejših obdobjih bistveno spremeni in na pomenu pridobi telovadba in krepitev duha. Leta 1861 je bila v Avstriji sprejeta ustava, imenovana februarški patent. Z njo so dobili zatirani avstrijski narodi določene pravice, med drugim tudi pravico do ustanavljanja društev. Tako je leta 1862 v Pragi nastalo prvo telovadno društvo Sokol. Idejni in duhovni vodja češkega sokolstva je bil Miroslav Tyrš. Stepišnik v svoji knjigi iz leta 1968 opisuje osnovni namen sokolskega gibanja, ki naj bi bila telovadba, vendar so se prek nje manifestirale politične ideje. Na eni strani je bil poudarek na telesnih vajah, ki naj bi krepile telo, na drugi strani pa naj bi skozi telovadbo prišlo do združevanja zatiranih narodov in s tem do krepitev narodne zavesti. Posameznik naj bi se s telesnimi vajami krepil, tako da bi postal čim boljši člen celote in da bi ji v vsakem primeru podrejal svojo osebnost (Jernej, 2004).

Sredi leta 1862 je bil v Ljubljani sprožen »poziv«, da bi bilo »koristno, če bi se gimnastika tudi v Ljubljani bolj vdomačila in bi se napravilo gimnastično ali telovadno društvo«, ker »vsakteremu bo že znano, kako koristna je telovadba ali gimnastika in kako se s telovadbo krepčata telo in duša«. Okoliščine so bile ugodne: telovadba v Ljubljani že nekaj let ni bila neznanka, po drugi strani pa je moral cesar Franc Jožef po letih osovraženege Bachovega absolutizma pristati na demokratizacijo notranjepolitičnega življenja in na svobodo združevanja državljanov. Poziv je podprlo 51 Ljubljčanov. Izvolili so pripravljalni odbor in

sestavili društvena pravila (statut). Kranjska deželna vlada je zavlačevala s potrditvijo društvenih pravil, zato je ustanovni občni zbor potekal šele 1. oktobra 1863. Društvo so poimenovali Južni Sokol, s čimer je bilo vzpostavljeno razmerje do severnega sokolskega »brata« v Pragi. Starosta društva je postal Etbin Henrik Costa, učitelj telovadbe pa Stevo Mandič. Južni Sokol je telovadno dejavnost povezal z rastočim narodnostnim gibanjem; že decembra 1863 je starosta Costa poudaril, da »se telovadstvo v marsikateri stvari zelo ujemlje z narodnostjo in kaže, da človek ni ustvarjen samo za pisalnico, ampak mora služiti tudi domovini, za katero se vadi, krepča in žika«. Leta 1867 je bil Južni Sokol zaradi t. i. »sokolskega ekscesa« (slovensko-nemškega fizičnega obračuna v Ljubljani) razpuščen. Telovadno dejavnost je nadaljevalo aprila 1868 ustanovljeno Telovadno društvo Sokol v Ljubljani ali krajše Ljubljanski Sokol. Novo društvo je postalo matica slovenskega sokolstva tako v organizacijskem kot strokovnem pogledu. Ker pa je bilo društvo hkrati tudi narodni buditelj, je marsikdaj trpela društvena telovadba. To se je spremenilo šele, ko je vodenje telovadbe prevzel dr. Viktor Murnik, ki se je v društvo včlanil leta 1893. Oblikoval je strokovno podkovan vaditeljski zbor in z njegovo pomočjo je telovadba kljub odporu vodstva društva postala osrednja društvena dejavnost. Kadar je vaditelje poklicna pot vodila iz Ljubljane, so se hitro uveljavili kot nosilci dela v ustanavljajočih se sokolskih društvih. Murnik je oblikoval tudi »telovadne vrste«, ki so se udeleževale različnih telovadnih tekmovanj, ter oral ledino ženski društveni telovadbi. Društvo se je preselilo v novo zgrajen Narodni dom, v začetku 20. stoletja pa pridobilo tudi prostor v Tivoliju, kjer si je uredilo letno telovadišče. Prva svetovna vojna je prekinila društveno dejavnost. Ta se je spet obnovila šele konec vojne s formiranjem jugoslovanske države, ki je za Sokole pomenila narodnostno osvoboditev. Sokolske organizacije na slovanskem jugu so se združile v enotno Jugoslovansko sokolsko zvezo. Sedež Zveze je bil v Ljubljani in društveniki Ljubljanskega Sokola (npr. Viktor Murnik) so bili pomembni člani vodstva jugoslovanskega sokolstva. Število članov društva je v prvih letih jugoslovanske države naraščalo, sokolske prireditve pa so bile sestavni del ljubljanskega narodnostnega in kulturnega življenja. Leta 1929 je vlada ustanovila društvo Sokol Kraljevine Jugoslavije, katerega član je postal tudi Ljubljanski Sokol. V tekmovalnem pogledu sta v tem obdobju v jugoslovanskem merilu blesteli ženska in moška vrsta Ljubljanskega Sokola. Člani Ljubljanskega Sokola so bili redno člani jugoslovanske sokolske telovadne reprezentance tako za svetovna prvenstva kot za olimpijske igre. V dvajsetih letih 20. stoletja je na mednarodnih tekmovanjih po uspehih izstopal Peter Šumi. Šestoaprilski napad na Jugoslavijo leta 1941 in okupacija Slovenije sta ponovno prekinila društveno delovanje. Telovadnice so bile zasedene, »levo krilo« sokolov pa je bilo

soorganizator Osvobodilne fronte in upora proti okupaciji. Člani Ljubljanskega Sokola so podprli OF in po podatkih iz leta 1983 je bilo med članstvom Ljubljanskega Sokola »93 partizanskih borcev, 78 internirancev in 32 borcev, ki so dali za svobodo svoja življenja«. Društvo je bilo po drugi svetovni vojni vključeno v proces politično-upravne reorganizacije. Sprva se je imenovalo Udarnik, nato je bilo z nekdanjimi športnimi organizacijami združeno v enotno »fizkulturno« društvo Enotnost. Zaradi velikih razlik v interesih znotaj društva so se člani bivšega Udarnika in Ljubljanskega Sokola leta 1948 odločili vrniti »na svoje«. Preimenovali so se v Telovadno društvo Ljubljana I. Leta 1951 oz. 1952 je bilo društvo dokončno preimenovano v TVD Partizan – Narodni dom. V tistem času je vsako društvo v svojem nazivu dobilo ime krovne organizacije telovadnih društev Partizan. Članstvo se je obnovilo in povečalo, dejavnost se je širila. V okvir telovadnega delovanja so bili uvrščeni tudi različni drugi športi in tako je npr. leta 1983 društvo štelo 1680 članov, ki so vadili v 26 telovadnih in 14 športnih oddelkih. V vsakoletno društveno dejavnost je bilo, podobno kot že v času sokolstva, uvrščeno pozimi smučanje na Pohorju, poleti pa taborjenje na morju; društvo si je v ta namen uredilo poletni tabor v Premanturi pri Puli. Društveni člani so nadaljevali tudi tekmovalno tradicijo: Murnikov učenec Boris Gregorka je v svetovni gimnastični vrh popeljal Mira Cerarja, danes pa nadaljujejo s tekmovalnimi uspehi tekmovalci Narodnega doma Mitja Petkovšek, Sašo Bertonec in Alen Dimic. Poleti 1991 je Slovenija razglasila samostojnost, kar je pomenilo razhod z jugoslovanskim športom. Partizan Narodni dom je tudi v samostojni državi nadaljeval s telovadno dejavnostjo. Programi so vključevali rekreativne oddelke s splošno telovadbo kot tudi tekmovalno usmerjeno športno gimnastiko. Leta 1996 se je društvo preimenovalo v Športno društvo Narodni dom, to ime nosi še danes (Čuk, Pavlin, Zupančič, Brodnik in Crnek, 2003).

Leta 1993 so izvolili v društvu zadnjega predsednika. Gospod Dejan Crnek je junija 1996 podpisal zadnja društvena pravila (statut), ki veljajo še danes. V skoraj 150 letni tradiciji je društvo preživelo različne družbene sisteme: od cesarstva, kraljevine, socialistične države in demokratične republike, v kateri danes živimo. V vsem tem času so se spreminjali tudi zakoni in pravila. V diplomskem delu nas je zato zanimalo, kako so se razvila pravila društva od ustanovitve (1863) do danes (2011).

2 METODE DELA

Diplomsko delo je monografskega tipa. Pri izdelavi sem si pomagala z zgodovinsko, deskriptivno metodo raziskovanja. Uporabila sem domače in tuje vire. V diplomskem delu gre za pregled arhivske dokumentacije. Največ podatkov sem dobila v arhivu ŠD Narodni dom Ljubljana ter Arhivu Republike Slovenije, kjer so me usmerili tudi na spletno stran avstrijske narodne knjižnice. V pomoč so mi bile tudi različne monografske publikacije, jubilejni zbornik ŠD Narodni dom in diplomski deli.

ZAPISNIK USTANOVNEGA SESTANKA IZ LETA 1863

Sestanek so sklicali 01.10.1863 v prostorih ljubljanske Čitalnice. Prisotnih je bilo 70 članov. Vodil ga je dr. Ivan Žerovec, za prvega starosto duštva pa je bil izbran dr. Etbin Henrik Costa. Društvo so poimenovali Južni Sokol, po zgledu poldrugo leto prej ustanovljenega »praškega Sokola« pod vodstvom Miroslava Tyrša.

Na podlagi dokumentacije ni mogoče dokazati kakršnihkoli predhodnih neposrednih stikov ljubljanskega društva s praškim. Verjetno so pozdravna brzojavka z občnega zbora (v francoskem jeziku), izbira imena in vse, kar je tem prvim stikom sledilo, le dokaz, da je čutil Južni Sokol ob ustanovitvi in težavah z oblastjo moralno oporo v svojem »severnem bratu«. O tem lahko sklepamo tudi po tem, kako so imenovali dejavnost novega društva. Nemci so imeli že desetletja udomačen naziv Turnen, z njim je že Jahn nadomestil nevtralno »gimnastiko«. Čehi so si takoj ustvarili svoj izraz telocvik, ki po slovensko pomeni telovadbo. Kasneje so uvedli ta izraz tudi v Sokolu, vendar pa v pravilih še dosledno uporabljajo izraze gimnastika, gimnastiško društvo, gimnastiški odbor, gimnastiška lopa, gimnastikovati, gimnastikališče in podobno (Stepišnik, 1974).

Na pripravljalnem odboru so sprejeli potrjena pravila, ki so imela 19 členov, temeljila pa so na pravilih dunajskega Turnvereina z nekaj popravki. Spustili so del, ki pravi, da naj bi društvo razvijalo slovensko narodno zavest, saj so vedeli, da bi kranjska deželna vlada temu nasprotovala. Slovensko društvo je ta del društvenega delovanja počasi in previdno prilagodilo svojemu delovanju, čeprav je bila telovadba po pravilih prva in edina društvena naloga.

Stepišnik (1974) navaja v prvem členu pravil namen društva: »Dajati pobudo, priložost in navod telesnim vajam. Društvo ima svojo telovadno šolo.« Društvo je imelo že od vsega

začetka vodilno vlogo pri razvoju telovadbe in kasneje gimnastike. Telovadba je glede izvajanja v pravilih obdelana le na kratko, medtem ko druge, široke dejavnosti razvijanja slovenske narodne zavesti (izleti, zabave, nastopi, proslave, obiski drugih narodnih društev), pravila sploh ne omenjajo.

Med pravili in pravilniki, ki urejajo društveno življenje, so takoj po ustanovitvi poskrbeli v društvu za red na »sokolišču« in napisali poseben Gimnastiški red, po katerem so se morali ravnati telovadci in je moral biti pribit na gimnastikališču. Govori o redu in disciplini, o vrstni (redni) in prosti telovadbi oz. gimnastikovanju, o tem, da je treba pred gimnastikovanjem sleči tesna oblačila, in končno nalaga gimnastikom, da »V vajah je jesti, piti in pušiti prepovedano« (Stepišnik, 1974).

Društvo je začelo na začetku. Premagati je moralo številne težave, zato so bila potrebna določila, ki se danes zdijo samoumevna in nenavadna.

Sprejeli so tudi pravila o društvenih izletih, ki so se glasila tako: »Namen izhodov Južnega Sokola je vaditi se v hoji, v teku in diru, v premagovanju ovir v naravi se s skokom, plezanjem in naskokom, v utrjevanju telesa ob vročini in marzu, skratka v vsem, česar se v telovadnici zaradi premalo časa in prostora navaditi ni moči (priloga 1).« Potrdili so tudi svoj pozdrav »Na zdravje« in izbrali sokolsko obleko (Brodnik, 2001).

Pravila so bila potrebna tudi zaradi obnašanja članov na društvenih izletih. Veljala so predvsem za člane v društvenih oblačilih, manj pa za člane, ki so na izletu sodelovali le kot spremljevalci. Tukaj tudi prvič srečamo izraz predsokol, ki pomeni predtelovadca, pomočnika učitelja, tistega, ki sokolom, telovadcem, pomaga pri vadbi. S prevodom češke besede telocvik - telovadba, so v Sokolu našli ustrezen izraz za nemški Turnen, predsokoli so postali predtelovadci. Pravila o vedenju sokolov na izletih so se leta 1871, zaradi odločnejših odgovorov slovenskega kmečkega prebivalstva na izzivalne turnerske izlete, zaostрила. Natančno je bilo določeno, kako ukrepati, če član društva na uradnem »izgred«, to je izletu, prekrši pravila primerne vedenja. Beseda »izgred« je prvotno pomenila izlet, kasneje pa je dobila čisto drug pomen in z njo še danes označujemo razne oblike medsebojnega obračunavanja. Tak pomen je dobila ravno v letih, ko so nemški turnerji nekajkrat dobili ostrejše lekcije za izzivanje. Zaostritev je bila potrebna, da bi se društvo čim bolj izognilo težavam, ki jih je delala nenaklonjena oblast. Pravila iz leta 1871 so bila natisnjena in razdeljena med članstvo. V veljavi so ostala vse do leta 1914 (Stepišnik, 1974).

Najpomembnejši sklep, sprejet na ustanovnem sestanku, je bil, da se dejavnost društvene telovadbe odvija v posebni šoli, pod vodstvom plačanega telovadnega učitelja. Prvi telovadni učitelj je bil Štefan Mandić, njegov pomočnik pa Viktor Coloretto. Sklenjena je bila tudi najemna pogodba za prostor, ki so ga imenovali »telovadna lopa« ali »gimnastikališče« pa tudi »sokolišče«. Prvo telovadnico so si uredili na dvorišču Fröhlichove hiše na Dunajski cesti in v njej telovadili do oktobra 1868. S tem je bil postavljen organizacijski okvir novega društva.

ZAKON O DRUŠTVIH NEKOČ IN DANES

Takratna društvena pravila (statut) so bila zasnovana na podlagi patenta cesarja Franca Jožefa z dne 17.03.1849. Temeljila so na zakonodaji stare Avstrije. Patent je urejal izvajanje pravice svobodnega združevanja in zborovanja. Še zmeraj so ločevali politična in nepolitična društva. Politična so morala imeti dovoljenje za ustanovitev, nepolitična pa so morala le predložiti političnim oblastem društvena pravila (statut) 14 dni pred začetkom delovanja. Nastala so politična, narodna in narodnoobrambna, izobraževalna, kulturno-prosvetna, umetniška, znanstvena, delavska, humanitarna in podporna društva, telovadne organizacije in športna društva ter druga družabna društva. Z uvedbo absolutizma leta 1851 in s patentom o društvih so delovanje le-teh zelo omejili. Društva so morala odtlej imeti dovoljenje vladarja oziroma notranjega ministra. Po padcu absolutizma in objavi februarskega patenta leta 1861 je prišlo do delne sprostitev in olajšav pri ustanavljanju društev.

253. cesarski patent iz 26. novembra 1852
(priloga 2)

(pridobljeno iz elektronskega arhiva
avstrijske narodne knjižnice)

Veljaven za ves obseg kraljestva, z izjemo
vojne krajine, s čimer se zaukazujejo
zakonska določila o društvih (društveni
zakon).

Mi Franc Jožef I. kralj Madžarske in
Češke, [...]

Pri nujnosti, da na odgovarjajoč način
uredimo zakonska določila o društvih, še
posebej glede tistih, ki z razmerjem do
državne uprave tesneje vplivajo na javne
interese, spoznamo za dobro, po zaslišanju
našega ministrskega zbora in državnega
svetstva sledeče odločbe izdati:

Na podlagi drugega odstavka 153. člena
Poslovnika državnega zbora in sklepa
Državnega zbora z dne 17. maja 2011 je
Državni zbor na seji dne 15. 7. 2011
potrdil uradno prečiščeno besedilo Zakona
o društvih, ki obsega:

– Zakon o društvih – Zdru-1 (Uradni list
RS, št. 61/06 z dne 13. 6. 2006),

– Zakon o spremembah in dopolnitvah
Zakona o društvih – Zdru-1A (Uradni list
RS, št. 58/09 z dne 27. 7. 2009),

– Zakon o spremembah in dopolnitvah
Zakona o društvih – Zdru-1B (Uradni list
RS, št. 39/11 z dne 25. 5. 2011).

(pridobljeno iz UL RS, elektronska izdaja)

Št. 022-01/11-3/2

Ljubljana, dne 15. julija 2011

EPA 1919-V

Državni zbor
Republike Slovenije
dr. Pavel Gantar l.r.
Predsednik

1852	2011
<p style="text-align: center;">1. člen</p> <p>Posebno dovoljenje državne uprave je nujno pri ustanovitvi vseh vrst društev, če:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) bi naj ta po dogovorjenih društvenih pravilih (statutih) bila takšne vrste, da je vstop v društvo brez omejitev pri prvotnih udeležencih dovoljen vsakemu, ki izpolnjuje določene pogoje, in ki se podredi društvenim pravilom, število članov društva je lahko vnaprej določeno ali ne; b) če so to delniška društva t. j. takšna društva, pri katerih se mora potrební kapital zbrati s pomočjo delnic, t. j. s pomočjo posebnih delnih zneskov, ki se na društveni podjetniški fond prenesejo s pomočjo načina pridobitve državlanske pravice, na katere se omejuje odgovornost udeležencev; c) društvo, za katerega ustanovitev gre, po svoji strukturi pade pod uporabo/posluževanje posebnega predpisa, za katerega je predpisana predhodna pridobitev dovoljenja državne uprave. 	<p style="text-align: center;">I. SPLOŠNE DOLOČBE</p> <p style="text-align: center;">2. člen (pravica do združevanja v društva)</p> <p>(1) Združevanje v društva je prostovoljno. (2) Vsakdo lahko postane član društva in v društvu deluje pod pogoji, ki jih društvo določi v temeljnem aktu. (3) Delovanje v društvu temelji na enakopravnosti članstva.</p> <p style="text-align: center;">II. USTANOVITEV IN UPRAVLJANJE DRUŠTVA</p> <p style="text-align: center;">11. člen (članstvo v društvu)</p> <p>(1) Članstvo v društvu je osebno. Pravno osebo v društvu zastopa pooblaščená oseba. (2) Če se v društvo včlani mladoletná oseba do dopolnjenega sedmega leta starosti ali oseba, ki nima poslovne sposobnosti, podpiše pristopno izjavo njen zakoniti zastopnik. Za osebo od sedmega leta do dopolnjenega 15 leta starosti mora zakoniti zastopnik pred njenim vstopom v društvo podati pisno soglasje.</p>
<p style="text-align: center;">2. člen</p> <p>Še posebej je takšno dovoljenje nujno pri ustanovitvi društev za sledeče javne in splošno koristne namene:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) za napredovanje znanosti in umetnosti; b) vzpodbujanje in oživitev poljedelstva/kmetijstva, rudarstva in gozdarstva, obrti, trgovanja ali drugih vej proizvodnje v njihovih splošnih odnosih; c) za vzdrževanje rednih transportnih povezav, [...]; d) za gradnjo ali vzdrževanje železnic, mostov, kopenskih in vodnih poti; e) za rudniška podjetja; f) za kolonizacije; g) za posojilnice; h) za zavarovalniške urade; i) za splošne oskrbovalne in pokojninske urade; k) za hranilnice; 	<p style="text-align: center;">V. DRUŠTVO V JAVNEM INTERESU</p> <p style="text-align: center;">30. člen (pogoji)</p> <p>(1) Društvu se lahko podeli status društva, ki deluje v javnem interesu, če deluje na področju kulture, vzgoje in izobraževanja, zdravstvenega varstva, socialnega varstva, izvajanja družinske politike, varstva človekovih pravic, varstva okolja, varstva živali, športa, obrambe ter varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, gospodarstva, kmetijstva, gozdarstva, veterinarstva ali prehrane, zunanjih zadev, razvoja demokracije ali na drugih področjih, če njihovo delovanje presega interese njegovih članov in je splošno koristno (v nadaljnjem besedilu: društvo v javnem interesu). (2) Društvu se podeli status iz prejšnjega odstavka, če izpolnjuje naslednje splošne pogoje:</p>

<p>l) za zastavljalnice;</p>	<ul style="list-style-type: none"> – da njegovi ustanovitelji in člani niso pravne osebe javnega prava; – da ima dejavnost, ki je v javnem interesu, opredeljeno v temeljnem aktu; – da je registrirano in deluje najmanj dve leti pred vložitvijo vloge za pridobitev statusa; – da je sredstva zadnji dve leti pretežno uporabljalo za opravljanje te dejavnosti ter da je redno izvajalo programe, projekte ali druge aktivnosti za uresničevanje namena in ciljev, ki so v javnem interesu; – da ima izdelane programe bodočega delovanja; – da lahko izkaže pomembnejše dosežke svojega delovanja. <p>(3) Ministri, pristojni za področja, na katerih društva delujejo, s podzakonskim aktom podrobneje določijo kriterije za izpolnjevanje splošnega pogoja iz šeste alineje prejšnjega odstavka, če kriteriji niso določeni s posebnim zakonom ali na podlagi posebnega zakona.</p> <p>(4) S posebnim zakonom se lahko podrobneje opredeli področje delovanja oziroma dejavnosti, ki so v javnem interesu, in lahko določijo tudi posebni pogoji za pridobitev tega statusa.</p> <p style="text-align: center;">31. člen (podelitev statusa)</p> <p>(1) O podelitvi statusa društva v javnem interesu odloči ministrstvo, pristojno za področje, na katerem društvo deluje (v nadaljnjem besedilu: pristojno ministrstvo).</p> <p>(2) Če društvo prosi za podelitev statusa iz prejšnjega odstavka na več področjih, ki so v pristojnosti več ministrstev, o podelitvi statusa iz prejšnjega odstavka odloči ministrstvo, ki je pristojno za pretežni del dejavnosti društva, po predhodnem soglasju ostalih pristojnih ministrstev.</p> <p>(3) Če društvo prosi za podelitev statusa na področju, za katerega ni pristojno nobeno ministrstvo, o podelitvi statusa društva iz prvega odstavka tega člena kot pristojno ministrstvo odloči ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.</p> <p>(4) O pritožbah zoper odločbe pristojnega ministrstva odloča Vlada Republike Slovenije.</p>
------------------------------	---

	<p style="text-align: center;">32. člen (vloga)</p> <p>(1) Vlogo za podelitev statusa društva v javnem interesu društvo poda pri pristojnem ministrstvu.</p> <p>(2) Vlogi mora priložiti:</p> <ul style="list-style-type: none"> – osebno ime, EMŠO oziroma datum rojstva in spol, državljanstvo in naslov stalnega prebivališča oziroma začasnega prebivališča zastopnika društva, ki je vpisan v register društev, če v Republiki Sloveniji nima stalnega prebivališča; – poročilo o delu, iz katerega mora biti razvidno izvajanje programov, projektov in drugih aktivnosti, ki jih je društvo izvajalo v javnem interesu v zadnjih dveh letih, in o porabi sredstev za njihovo doseganje; – sprejet program prihodnjega delovanja na teh področjih; – dokazilo o rezultatih svojega delovanja; – morebitna druga dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki jih določa poseben zakon. <p>(3) Pristojno ministrstvo si v postopku podelitve statusa društva v javnem interesu iz uradne evidence pridobi podatek o registraciji društva, ustanoviteljih in zastopniku društva ter kopijo veljavnega temeljnega akta društva, ki je v zbirki listin registra društev, od AJ PES pa letni poročili društva za zadnji dve leti, za društvo iz 27. Člena tega zakona pa tudi oceno revizorja.</p> <p style="text-align: center;">33. člen (obveščanje)</p> <p>(1) Društvo v javnem interesu mora pristojnemu ministrstvu predložiti poročilo iz druge alineje drugega odstavka prejšnjega člena za preteklo leto, po poteku starega pa tudi nov program prihodnjega delovanja, vse do 31. marca tekočega leta.</p> <p>(2) Pristojno ministrstvo si od AJ PES po uradni dolžnosti pridobi letno poročilo društva za preteklo leto, za društvo iz 27. člena tega zakona pa tudi oceno revizorja.</p> <p style="text-align: center;">34. člen (odvzem statusa)</p> <p>(1) Pristojno ministrstvo društvu odvzame status društva v javnem interesu, če:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ne izpolnjuje več pogojev, določenih v 30.
--	--

<p>m) za razširitev društva, ki je nastalo z dovoljenjem, z ustanovitvijo njegovih podružnic.</p>	<p>členu tega zakona in v posebnih predpisih oziroma ne opravlja več dejavnosti v javnem interesu; – kljub opozorilu pristojnega ministrstva tudi v naknadnem roku 30 dni ne izpolni obveznosti iz prejšnjega člena; – se podeljenemu statusu pisno odreče. (2) Za odvzem statusa se smiselno uporabljajo določbe 31. člena tega zakona.</p> <p style="text-align: center;">35. člen (pridobitev statusa s posebnim zakonom) Če je društvu s posebnim zakonom ali na podlagi posebnega zakona, zaradi njegove splošno koristne dejavnosti, priznan poseben status ali je določeno, da je njegova dejavnost humanitarne narave, ali mu zakon na drug način neposredno ureja opravljanje in financiranje dejavnosti, ki je v javnem interesu, se šteje, da je tako društvo v javnem interesu na podlagi tega zakona.</p> <p style="text-align: center;">36. člen (prednosti) (1) Pri javnih razpisih za pridobivanje sredstev iz državnega proračuna, namenjenih društvom, se v merilih, s pomočjo katerih se izberejo prejemniki sredstev, upošteva tudi status društva v javnem interesu, pri čemer upoštevanje statusa ne sme presežati 20 % vrednosti ostalih meril. (2) S posebnim zakonom se lahko določijo tudi druge prednosti, ki jih društvom daje pridobljen status.</p> <p style="text-align: center;">II. USTANOVITEV IN UPRAVLJANJE DRUŠTVA</p> <p style="text-align: center;">15. člen (statusno preoblikovanje društva) (1) Društvo se lahko spoji z drugimi društvi oziroma pripoji k drugemu društvu. (2) Odločitev o spojitvi oziroma pripojitvi morajo sprejeti zbori članov vseh društev. (3) Društvo, ki je nastalo s spojitvijo, oziroma društvo, h kateremu se je drugo društvo pripojilo, je pravni naslednik spojenih oziroma pripojenih društev.</p>
---	--

	<p style="text-align: center;">15.a člen (podružnice društev)</p> <p>(1) Društvo ima lahko podružnice, če tako določa temeljni akt. Ime podružnice mora poleg imena društva vsebovati tudi besedo podružnica.</p> <p>(2) Podružnice niso pravne osebe.</p> <p style="text-align: center;">16. člen (zveza društev)</p> <p>(1) Najmanj dve društvi lahko ustanovita zvezo društev.</p> <p>(2) Odločitev o ustanovitvi zveze društev morajo sprejeti zbori članov vseh društev.</p>
<p style="text-align: center;">3. člen</p> <p>Nastajanje društev, katera si postavijo namene, ki padejo v področje zakonodaje ali javne uprave, je prepovedano.</p>	<p style="text-align: center;">I. SPLOŠNE DOLOČBE</p> <p style="text-align: center;">3. člen (omejitve)</p> <p>(1) Ni dovoljeno ustanoviti društva, katerega namen, cilji ali dejavnost merijo na nasilno spremembo ustavne ureditve, na izvrševanje kaznivih dejanj ali spodbujajo k narodni, rasni, verski ali drugi neenakopravnosti, razpihovanju narodnega, rasnega, verskega ali drugega sovraštva in nestrpnosti oziroma spodbujajo k nasilju ali vojni.</p> <p>(2) Prav tako ni dovoljeno ustanoviti društva, katerega namen je ustvarjanje dobička, ali društva, katerega izključna dejavnost je pridobitna dejavnost, niti ni dovoljeno delovanje takšnega društva.</p>
<p style="text-align: center;">4. člen</p> <p>Dovoljenje za društva, navedena v členu 2 pod a), b), f), g), i), potem društva železniških podjetij in podjetij parniškega prometa, dalje za vse družbe, pri katerih gre za posebno ugodnost/okoriščanje ali odstopanje od splošnih predpisov, nato za v členu 2 pod tč. m) označene razširitve veljavno nastalih društev, ostane prepuščeno nam.</p> <p>Zadevni zahtevki so podani od notranjega ministrstva.</p> <p>Notranje ministrstvo podeli dovoljenje za ustanovitev društev, ki so navedena v členu 2 pod c), d) (z izjemo železniških in podjetij za parniški promet) potem e), h), k), l), nato tistih društev, katerih podjetniški fond se mora popolnoma ali delno zbrati s pomočjo delnic, ali čigar delovanje se naj bi</p>	<p style="text-align: center;">III. REGISTRACIJA DRUŠTVA</p> <p style="text-align: center;">17. člen (pristojnost za odločanje)</p> <p>(1) Za registracijo društev in podružnic, pisarn ali drugih teritorialnih enot (v nadaljnjem besedilu: podružnica) tujih društev je pristojna upravna enota, na območju katere je sedež društva oziroma sedež podružnice tujega društva v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: pristojni organ).</p> <p>(2) O pritožbah zoper odločbe pristojnega organa odloča ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.</p> <p style="text-align: center;">21. člen</p> <p>registracija statusnega preoblikovanja društva)</p> <p>(1) Zahtevo za registracijo društva, ki je nastalo s spojitvijo, oziroma registracijo</p>

razprostiralo na upravnem območju dveh ali več kronovin.

Notranje ministrstvo pa mora biti, kar se tiče društvenih zadev, ki zadevajo območje delovanja drugega ministrstva, predhodno enotno s tem in vselej z višjim policijskim uradom in pri nastalem razlikovanju mnenj za vsak primer posebej pridobiti odločitev Najvišjega.

pripojitve društva, je društvo oziroma njegov pravni naslednik dolžan vložiti v roku 30 dni po sprejetih statusnih spremembah.

(2) Vlogi za registracijo društva, ki je nastalo s spojitvijo društev, je treba priložiti sklepe zborov članov vseh društev z odločitvijo o spojitvi in zapisnik ustanovnega zbora društva, ki je nastalo s spojitvijo, iz katerega je razvidno, da je društvo sprejelo temeljni akt in izvolilo zastopnika društva. Vlogi za registracijo pripojitve društva je treba priložiti odločitve zborov članov vseh društev o pripojitvi.

23. člen

(registracija podružnice tujega društva)

(1) Tuje društvo lahko deluje na območju Republike Slovenije preko podružnice, če je podružnica vpisana v register podružnic tujih društev. Registrirana podružnica tujega društva nastopa v pravnem prometu v Republiki Sloveniji v imenu in za račun tujega društva.

(2) Zahtevi za vpis v register mora tuje društvo priložiti:

– dokazilo o registraciji v državi ustanovitve, iz katerega mora biti razvidno ime, sedež in zastopnik tujega društva, če po pravu države ustanovitve ni predpisan vpis v register, pa pri notarju overjen sklep o ustanovitvi z zahtevanimi podatki in z dokazilom, da ima društvo status pravne osebe po tujem pravu;

– temeljni ali drug akt, iz katerega so razvidni namen, cilji, dejavnost, način upravljanja, zastopanje, financiranje tujega društva in način delovanja ter dejavnost društva v Republiki Sloveniji;

– odločitev pristojnega organa o ustanovitvi podružnice v Republiki Sloveniji in o imenovanju osebe, pooblaščne za zastopanje tujega društva v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: zastopnik tujega društva v Republiki Sloveniji);

– ime, sedež in naslov sedeža podružnice tujega društva v Republiki Sloveniji;

– osebno ime, EMŠO oziroma datum rojstva in spol, državljanstvo in naslov stalnega prebivališča oziroma začasnega prebivališča zastopnika tujega društva v Republiki Sloveniji, če v Republiki Sloveniji nima

	<p>stalnega prebivališča.</p> <p>(3) Listine, sestavljene v tujem jeziku, je treba predložiti v overjenem prevodu v uradni jezik.</p> <p>(4) Za vpis v register podružnic tujih društev se smiselno uporabljajo določbe 19. in 20. člena tega zakona.</p>
<p>5. člen [velja za rudarska podjetja]</p>	
<p>6. člen</p> <p>Kar se tiče vseh ostalih društev, ki v členu 4 niso omenjena, jim pripada pravica do dovoljenja politične deželne podružnice tiste kronovine, v kateri naj bi se društvo ustanovilo, s posebnim upoštevanjem območja delovanja, ki pripada deželnemu šefu in njemu naloženih odgovornosti.</p> <p>Politična deželna podružnica mora biti v vseh primerih, ki zadevajo drugi urad/gospoko kronovino, s to enotna in pri izkazanemu razlikovanju mnenj mora pridobiti višjo odločitev.</p>	
<p>7. člen</p> <p>Prošnje za podeljeno odobritev društva se vložijo pri politični deželni podružnici tiste kronovine, v kateri bo imela direkcija ali kakor koli imenovano vodstvo društva svoj sedež.</p> <p>Takšna zaprositev ima lahko za cilj ali a) samo dovoljenje za ustanovitev društva, ali b) pooblastilo za pripravljalne ukrepe.</p>	
<p>8. člen</p> <p>Prošnja za odobritev ustanovitve društva mora pojasniti načrt podjetja z možno kompletnostjo in predloženi morajo biti vsi potrebni pripomočki, kamor posebej spadajo družbene pogodbe in statut.</p>	<p>18. člen (zahteva za registracijo)</p> <p>(1) Zahtevi za registracijo društva mora društvo priložiti:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapisnik ustanovnega zbora; – temeljni akt; – seznam s podatki ustanoviteljev (osebno ime, EMŠO oziroma datum rojstva in spol, državljanstvo in naslov stalnega prebivališča oziroma ime pravne osebe, identifikacijska številka, sedež in naslov sedeža ter osebno ime zastopnika pravne osebe) in njihovimi lastnoročnimi podpisi; – dokazilo o pridobitvi pravne osebnosti za tuje pravne osebe, ustanoviteljice društva; – odločitev pristojnega organa pravne osebe, ustanoviteljice društva, o ustanovitvi društva; – naslov sedeža društva; – podatke o zastopniku (osebno ime, EMŠO,

	<p>državljanstvo in naslov stalnega prebivališča oziroma naslov začasnega prebivališča, če v Republiki Sloveniji nima stalnega prebivališča), načinu zastopanja ter mejah pooblastil za zastopanje;</p> <ul style="list-style-type: none"> – podatke o dejavnostih, ki jih bo opravljalo; – predlog za glavno dejavnost društva. <p>(2) Zahtevi za registracijo zveze društev je treba priložiti tudi odločitve zborov članov vseh društev o ustanovitvi zveze društev.</p> <p>(3) Podatek o pridobitvi pravne osebnosti za domače pravne osebe, ustanoviteljice društva, si pristojni organ pridobi po uradni dolžnosti.</p>
<p style="text-align: center;">9. člen</p> <p>Načrt podjetja ali po okoliščinah pogodbe, statuti ipd., ki le tega vsebujejo ali dopolnjujejo, morajo jasno in določno prikazati:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) namen društva in sredstva nasploh za njegovo ustanovitev, kot tudi za zbiranje potrebnih stroškov, še posebej: <ul style="list-style-type: none"> Pri društvih, ki lahko pridejo v položaj, da poleg kreditiranj, ki so potrebna za obratovanje podjetja, najamejo posojilo, je potrebno tudi navesti ali, v katerih primerih, v kateri obliki in s čigavim dovolilom, se najetje posojila dopusti. b) način, kako naj se bi društvo zgradilo in obnovilo; c) poslovodstvo in vodstvo v svojih bistvenih značilnostih; 	<p style="text-align: center;">I. SPLOŠNE DOLOČBE</p> <p style="text-align: center;">1. člen</p> <p style="text-align: center;">(pojem in načela delovanja društva)</p> <p>(1) Društvo je samostojno in nepridobitno združenje, ki ga ustanoviteljice oziroma ustanovitelji (v nadaljnjem besedilu: ustanovitelji), skladno s tem zakonom, ustanovijo zaradi uresničevanja skupnih interesov.</p> <p>(2) Društvo si samo določi namen in cilje, dejavnost oziroma naloge ter način delovanja, odločitve o upravljanju društva pa neposredno ali posredno sprejemajo članice oziroma člani društva (v nadaljnjem besedilu: člani društva).</p> <p>(3) Namen ustanovitve in delovanja društva ni pridobivanje dobička. Presežke prihodkov nad odhodki iz vseh dejavnosti in drugih virov društvo trajno namenja za uresničevanje svojega namena in ciljev in jih ne deli med člane.</p> <p>(4) Delovanje društva je javno.</p> <p style="text-align: center;">IV. PREMOŽENJE DRUŠTVA IN FINANČNO POSLOVANJE</p> <p style="text-align: center;">24. člen</p> <p style="text-align: center;">(premoženje društva)</p> <p>(1) Premoženje društva sestavljajo denarna in druga sredstva, ki jih društvo pridobi s članarino, darili in volili, prispevki donatorjev, iz javnih sredstev, z opravljanjem dejavnosti društva in iz drugih virov, njegove nepremične in premične stvari ter materialne pravice.</p>

	<p>(2) Društvo ne sme deliti svojega premoženja članom. Vsaka delitev premoženja društva med njegove člane je nična.</p> <p>(3) Če društvo pri opravljanju svoje dejavnosti ustvari presežek prihodkov nad odhodki, ga mora porabiti za uresničevanje svojega namena ter ciljev oziroma za opravljanje nepridobitne dejavnosti, določene v temeljnem aktu.</p> <p style="text-align: center;">25. člen (pridobitna dejavnost)</p> <p>(1) Društvo lahko opravlja pridobitno dejavnost pod pogoji, ki jih za opravljanje te dejavnosti določa zakon. Pridobitna dejavnost mora biti določena v temeljnem aktu in mora biti povezana z namenom in cilji, kot dopolnilna dejavnost nepridobitni dejavnosti društva ter se lahko opravlja le v obsegu, potrebnem za uresničevanje namena in ciljev, oziroma za opravljanje nepridobitne dejavnosti.</p> <p>(2) Šteje se, da je pridobitna dejavnost povezana z namenom in cilji društva, če lahko neposredno pripomore k uresničevanju namena oziroma ciljev društva, pri čemer doprinos ni izključno v zagotavljanju prihodkov društva. Kot dopolnilna dejavnost nepridobitni dejavnosti društva se šteje tista pridobitna dejavnost, ki skupaj z nepridobitno dejavnostjo sestavlja določeno storitev ali dosežek oziroma zagotavlja boljšo izkoriščenost osnovnih sredstev društva.</p> <p>(3) Za doseganje namena in ciljev lahko društvo ustanovi gospodarsko družbo ali poveri opravljanje pridobitne dejavnosti drugim osebam na temelju zakupne ali sorodne pogodbe.</p> <p style="text-align: center;">26. člen (računovodstvo)</p> <p>(1) Društvo mora zagotavljati podatke o svojem finančnem in materialnem poslovanju na način in v obliki, ki ju določi s temeljnim ali posebnim aktom, v skladu s tem zakonom in računovodskim standardom za društva. Društvo, ki opravlja pridobitno dejavnost, mora podatke o finančnem in materialnem poslovanju iz te dejavnosti voditi in</p>
--	--

	<p>izkazovati ločeno.</p> <p>(2) Društvo vodi poslovne knjige po sistemu dvostavnega knjigovodstva, prirejenega za njegove potrebe.</p> <p>(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, lahko društvo s temeljnim aktom ali posebnim aktom določi, da bo vodilo knjige po sistemu enostavnega knjigovodstva, če izpolnjuje vsaj dve izmed naslednjih meril:</p> <ul style="list-style-type: none">– da povprečno število redno zaposlenih preteklega poslovnega leta ne presega dva;– da letni prihodki preteklega poslovnega leta ne presegajo 30.000 evrov;– da povprečna vrednost sredstev (aktivne) na začetku poslovnega leta ne presega 50.000 evrov. <p>(4) Društvo, ki ne opravlja pridobitne dejavnosti ali jo opravlja le občasno in čigar prihodki preteklega poslovnega leta so manjši od 10.000 evrov, lahko vodi le knjigo prejemkov in izdatkov (blagajniški dnevnik), preostale podatke za letno poročilo pa zagotovi z letnim popisom in ocenitvijo.</p> <p>(5) Društvo mora za poslovno leto, ki je enako koledarskemu letu, izdelati letno poročilo, ki vsebuje bilanco stanja in izkaz poslovnega izida s pojasnili k izkazom ter poročilo o poslovanju društva. Poročilo mora obsegati resničen prikaz premoženja in poslovanja društva. Ob statusnih spremembah oziroma prenehanju društva mora izdelati letno poročilo tudi med letom, po stanju na dan statusne spremembe ali prenehanja.</p> <p>(6) Vodenje poslovnih knjig in sestava letnega poročila morata biti v skladu z računovodskim standardom za društva. Poslovne knjige in letno poročilo morajo omogočiti ocenjevanje, ali so presežki prihodkov nad odhodki porabljeni za namene, določene v tretjem odstavku 24. člena tega zakona.</p> <p>(7) Letno poročilo sprejme zbor članov društva. Poročilo je veljavno sprejeto, če je bil pred sprejetjem opravljen notranji nadzor nad finančnim in materialnim poslovanjem društva, ki mora zajemati zlasti ugotavljanje, ali so izpolnjene zahteve iz petega in šestega odstavka tega člena.</p>
--	---

<p>d) pravice in dolžnosti članov društva kot take;</p> <p>e) kdo mora zastopati društvo nasproti tretjih oseb in nasproti uradov;</p>	<p style="text-align: center;">4. člen (temeljni akt)</p> <p>Društvo mora imeti temeljni akt, ki mora biti v skladu s tem zakonom in s pravnim redom Republike Slovenije. Pravice in dolžnosti članov so zapisane v statutu društva.</p> <p style="text-align: center;">5. člen (pravna osebnost in zastopanje)</p> <p>(1) Društvo je pravna oseba zasebnega prava. Pravno osebnost društvo pridobi z vpisom v register društev (v nadaljnjem besedilu: registracija društva).</p> <p>(2) Društvo zastopa oseba, določena s temeljnim aktom (v nadaljnjem besedilu: zastopnik društva). Zastopnik društva je lahko le poslovno sposobna fizična oseba. Društvo ima lahko dva zastopnika, če tako določa temeljni akt društva. Društvo v temeljnem aktu določi tudi način zastopanja (skupno ali samostojno) in meje pooblastil za zastopanje.</p> <p style="text-align: center;">6. člen (odgovornost)</p> <p>(1) Če temeljni akt ne določa drugače, za zakonito poslovanje društva odgovarjata društvo in zastopnik društva.</p> <p>(2) Društvo odgovarja za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem.</p> <p>(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, za obveznosti društva odgovarjajo solidarno in z vsem svojim premoženjem tudi njegove odgovorne osebe, ki so v svojo korist ali korist koga drugega zmanjšale premoženje društva ali s preusmeritvijo poslovanja oziroma finančnih tokov na drugo obstoječo ali novoustanovljeno pravno osebo ali fizično osebo preprečile povečanje premoženja, čeprav so vedele, da društvo ne bo moglo poravnati obveznosti tretjim osebam. Odgovorne osebe odgovarjajo do višine oškodovanja društva, ki so ga povzročile s svojim ravnanjem.</p> <p>(4) Za obveznosti društva v primerih iz prejšnjega odstavka solidarno odgovarja tudi fizična ali pravna oseba, ki je z ravnanji odgovornih oseb pridobila premoženjsko korist, do višine pridobljene premoženjske koristi.</p>
--	---

<p>na kakšen način se naj sklepajo pravno veljavna, za celotno društvo obvezujoča določila</p> <p>in kako ravnati pri poravnavi sporov, ki izvirajo iz društvenih razmer;</p>	<p style="text-align: center;">12. člen (upravljanje društva)</p> <p>(1) Člani društva ter pooblašcene osebe pravnih oseb, članic društva, sodelujejo pri upravljanju društva neposredno ali posredno po predstavnikih, izvoljenih organih oziroma zastopniku društva na način, določen s temeljnim aktom.</p> <p>(2) S temeljnim aktom društvo določi način sodelovanja članov društva iz drugega odstavka prejšnjega člena pri upravljanju društva ter njihove posebne pravice in dolžnosti.</p> <p style="text-align: center;">13. člen (organi društva)</p> <p>(1) Temeljni akt in njegove spremembe, ki se nanašajo na določbe iz prvega odstavka 9. člena tega zakona ter druge najpomembnejše odločitve v društvu, sprejema zbor članov, ki ga sestavljajo vsi člani.</p> <p>(2) Če temeljni akt ne določa drugače, zbor članov skliče zastopnik društva enkrat letno, lahko pa ga kadarkoli skliče tudi petina vseh članov društva.</p> <p>(3) Če si društvo v temeljnem aktu določi tudi druge organe, mora določiti tudi njihovo sestavo, pristojnosti, odgovornosti, način sprejemanja odločitev, medsebojna razmerja, mandatno dobo ter način izvolitve oziroma imenovanja in razrešitve članov.</p> <p>(4) Če temeljni akt ne določa drugače, se šteje, da je organ društva sklepčen, če je navzoča več kot polovica vseh članov, odločitve pa so veljavno sprejete, če je zanje glasovala večina navzočih članov.</p> <p>(5) Če temeljni akt ne določa drugače, o pritožbah zoper odločitve organov društva oziroma zastopnika društva odloča zbor članov.</p> <p style="text-align: center;">14. člen (spori)</p> <p>(1) Vsak član društva ima pravico v roku enega leta od sprejetja dokončne odločitve pred sodiščem izpodbijati odločitve organov društva, ki so bile sprejete v nasprotju z zakonom ali temeljnim ali drugim splošnim aktom društva. Enako pravico ima tudi oseba, ki ji je bila prošnja za sprejem v</p>
---	--

<p>f) določila o razpustitvi družbe in pri družtvih, katera so sklenjena za določen čas, trajanje le teh.</p>	<p>članstvo društva zavrnjena. (2) Izpodbijanje odločitev organov društva pred sodiščem ni dopustno, če pred tem ni bilo izkoriščeno pravno sredstvo iz petega odstavka prejšnjega člena. Če društvo o pritožbi ne odloči v roku treh mesecev od prejema pritožbe, se šteje, da je pritožba zavrnjena. (3) Razveljavitev odločitve organov društva ne pomeni prenehanja pravic, ki so jih na podlagi teh odločitev v dobri veri pridobile tretje osebe.</p> <p style="text-align: center;">VI. PRENEHANJE DRUŠTVA</p> <p style="text-align: center;">37. člen (prenehanje)</p> <p>Društvo preneha po volji članov, s spojitvijo z drugimi društvi, s pripojitvijo k drugemu društvu, s stečajem, na podlagi sodne odločbe o prepovedi delovanja ali po samem zakonu.</p>
<p style="text-align: center;">10. člen [velja za gradbena podjetja]</p>	
<p style="text-align: center;">11. člen</p> <p>Društva, ki se navezujejo na podjetja, čigar izvajanje je vezano na posebna zakonska določila, kot na primer železnice, hranilnice, rudarska podjetja in druga, morajo v načrtu podjetja zadostiti vsem v teh zakonskih predpisih vsebovanim zahtevam, katere odslej ostanejo v veljavi.</p>	
<p style="text-align: center;">12. člen [gre za akcijska združenja]</p> <p>f) poleg določene direkcije za vodenje poslovanja se lahko izoblikuje tudi odbor članov združenja, kateri ima nalogo, pri gospodarjenju direkcije in na poslovanje, stalno vplivati na način, ki se mora podrobneje določiti v statutu. Nazadnje g) se lahko pri vsakem akcijskem združenju enkrat na leto oddrži generalna skupščina imetnikov akcij, kjer se izčrpno poroča o poslovanju in stanju podjetja, kot tudi se položi račun o gospodarjenju in se objavi rezultat le tega ob koncu vsakega leta ali v krajših časovnih odsekih, kar morajo v naprej začrtati določbe v statutih. Če bi se vendarle zavoljo tčk. f) tega člena komisija za poslovanje z računi ne ustanovila, se mora</p>	<p style="text-align: center;">27. člen (revidiranje izkazov)</p> <p>(1) Računovodske izkaze društva, čigar prihodki oziroma odhodki so v preteklem poslovnem letu presegle 1 milijon evrov, mora pred sprejetjem letnega poročila revidirati revizijska družba ali samostojni revizor (v nadaljnjem besedilu: revizor), na način in pod pogoji, določenimi z zakonom, ki ureja revidiranje. (2) Revizor ugotavlja tudi, ali je poročilo o poslovanju društva skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi in zahtevami tega zakona. Revizorjevo poročilo mora vsebovati tudi pojasnjevalni odstavek, iz katerega je razvidna ocena iz šestega odstavka prejšnjega člena. (3) Revizija mora biti opravljena v roku</p>

<p>vsaj enkrat v vsakem letu oddržati takšna generalna skupščina imetnikov akcij v omenjene namene.</p>	<p>šestih mesecev po koncu poslovnega leta.</p> <p style="text-align: center;">28. člen (računovodski standard za društva)</p> <p>(1) Računovodski standard za društva izdela Slovenski inštitut za revizijo. (2) K računovodskemu standardu da soglasje minister, pristojen za finance. (3) Slovenski inštitut za revizijo po sprejemu soglasja iz prejšnjega odstavka objavi računovodski standard v Uradnem listu Republike Slovenije.</p> <p style="text-align: center;">29. člen (predložitev letnega poročila)</p> <p>(1) Letno poročilo za preteklo poslovno leto mora društvo za namen državne statistike in javne objave do 31. marca tekočega leta, v primeru statusne spremembe ali prenehanja društva pa v roku dveh mesecev po spremembi oziroma prenehanju, predložiti Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJPES). (2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, mora društvo, čigar računovodske izkaze mora revidirati revizor, posredovati letno poročilo AJPES do 31. avgusta tekočega leta. Letnemu poročilu mora priložiti tudi oceno revizorja. (3) AJPES ravna s podatki skladno s predpisi o računovodstvu.</p>
<p style="text-align: center;">13. člen</p> <p>Pri družtvih, katerih predmet so pomembnejši javni nameni ali splošno koristni zavodi/ustanove, se mora poleg direkcije sestaviti tudi odbor/komisija in v primernih časovnih obdobjih (čl. 12. tč. g) se mora objaviti rezultat poslovanja.</p>	<p>(že prej omenjeno – 29. člen)</p>
<p style="text-align: center;">14. člen</p> <p>Odobritev ustanovitve društva se lahko podeli le, če:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) je dovoljen namen društva in je lahko po zakonu predmet društva; b) pridobitelji odobrenja, po svojih osebnih odnosih in, kjer je potrebno, tudi po svojih premoženjskih okoliščinah, za veljavno izvrševanje podjetja izpolnjujejo pogoje in ne vlada vsaj ne ustvarjen pomislek 	<p style="text-align: center;">II. USTANOVITEV IN UPRAVLJANJE DRUŠTVA</p> <p style="text-align: center;">8. člen (ustanovitev društva)</p> <p>(1) Društvo lahko ustanovijo najmanj tri poslovno sposobne fizične osebe oziroma pravne osebe. (2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, gospodarske družbe ne morejo ustanoviti društva, ki ima v temeljnem aktu določeno</p>

<p>zaradi preganjanja nedovoljenih stranskih namenov;</p> <p>c) če načrt podjetja in njegova dokazila odgovarjajo zakonskim zahtevam (čl. 8-13) in vstopajočim javnim upoštevanjem.</p>	<p>dejavnost, katero gospodarska družba opravlja kot svojo dejavnost.</p> <p>(3) Ustanovitelji na ustanovnem zboru sprejmejo sklep o ustanovitvi in temeljni akt društva ter izvolijo zastopnika društva.</p> <p style="text-align: center;">9. člen (temeljni akt)</p> <p>(1) Temeljni akt društva mora določati:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ime in sedež društva (izbrani kraj poslovanja društva); – namen in cilje delovanja društva; – dejavnost oziroma naloge društva; – pogoje in način včlanjevanja ter prenehanja članstva; – pravice in obveznosti članov; – način upravljanja društva; – zastopanje društva; – financiranje društva in način izvajanja nadzora nad razpolaganjem s premoženjem društva ter nad finančnim in materialnim poslovanjem društva; – način zagotavljanja javnosti dela društva; – način sprejemanja sprememb in dopolnitev temeljnega akta; – način prenehanja društva in razpolaganje s premoženjem v takem primeru. <p>(2) Dejavnost društva iz tretje alineje prejšnjega odstavka, ki je pridobitna, mora biti opredeljena v skladu s predpisi, ki urejajo standardno klasifikacijo dejavnosti.</p> <p>(3) S temeljnim aktom lahko društvo uredi tudi druga vprašanja, pomembna za upravljanje in delovanje društva.</p>
<p style="text-align: center;">15. člen</p> <p>Intervencija za pooblastilo za pripravljalne ukrepe za sestavo društva (čl. 7 tč. b) mora nastopiti, če</p> <ul style="list-style-type: none"> a) imajo osebe, katere hočejo izvesti ustanovitev društva, za iskanje udeležencev namen objaviti javne pozive ali razglase; b) je podjetje takšne sestave, da terja priprave, katere se zadevajo pravic tretje osebe, npr. meritve, niveliranje ali, če za katero predvidevajo odobritev, posredovanje ali pomoč javnih uradov. <p>Poleg tega se lahko zaprosi za predhodno/začasno odobritev za sestavo</p>	

društva, če podjetje samo ne namerava dati društvo takoj v veljavnost.	
<p>16. člen</p> <p>Uradi imajo pravico, pri podelitvi začasnih dovoljenj za sestavo društva, označiti pogoje, pod katerimi se lahko takšno zgodi. Ta odobritev se lahko popolnoma ne odobri, če osebnost vlagatelja prošnje in načrt podjetja popolnoma ne ustrezata zahtevam iz člena 14. tč b) in c) in namen društva nima takšnih lastnosti, ki so navedene pod točko a).</p>	
<p>17. člen</p> <p>Še posebej se mora v tistih društvih, ki naj bi bila sestavljena v napoto javnim pozivom ali zasebnim prednaročilom, paziti na to, da je že v programih ali ostalih pristopnih zahtevah izrecno določeno, kdo mora zastopati interese društva do njegove dokončne ustanovitve in kdo prevzema odgovornost glede (pred)uvajanja. Vsak udeleženec se mora, že s svojim izrecnim pristopom, podrediti razglašenemu programu in statutu po vsej njuni vsebini.</p>	
<p>18. člen</p> <p>Pri podelitvi začasnega/predhodnega odobrenja za sestavo društva se morajo vedno izraziti pogoji, po katerih izpolnitvi se lahko zaprosi za samo dovoljenje društva. Za to intervencijo služijo kot smernica določila členov 8-14 v vseh točkah, ki zadevajo društva.</p>	
<p>19. člen</p> <p>Iz pridobljenega začasnega/predhodnega odobrenja za sestavo društva še ni proizvedena pravica za samo odobritev ustanovitve društva.</p>	
<p>20. člen</p> <p>Ampak tudi odobritev za ustanovitev društva ima samo pomen koncesije ali dovoljenja in nikakor ne vključuje izjave, da se zdijo ureditev podjetja in za ustanovitev nameravani nameni državni upravi ustrezni, ali da podjetje izpolnjuje od njega pričakovane prednosti. Stvar udeleženca je, da si o tem sam ustvari zahtevano prepričanje.</p>	
<p>21. člen</p> <p>Spremembe dovoljenih društvenih pravil (statutov in dr.) in sploh tistih določil, ki so z odobritvijo društva predpisana, da bi dosegla</p>	<p>20. člen (registracija sprememb) (1) Če društvo spremeni ime, skrajšano ime, sedež ali druge določbe temeljnega akta,</p>

<p>učinkovitost, zahtevajo dovoljenje, ki je podrejeno istim predpisom kot prvotno dovoljenje.</p>	<p>zastopnika ali naslov sedeža društva, mora vložiti zahtevo za registracijo spremembe v 30 dneh od nastale spremembe. (2) Zahtevi iz prejšnjega odstavka mora društvo priložiti zapisnik seje organa, na kateri so bile sprejete spremembe. Če je bil spremenjen temeljni akt, mora zahtevi priložiti izvod sprememb temeljnega akta ali prečiščenega besedila temeljnega akta.</p>
<p style="text-align: center;">22. člen</p> <p>Tudi vsa ostala društva, ki niso navedena v členih 1 in 2, so podvržena nadzoru državne uprave. Ta si pridržuje pravico do vpogleda v poslovanje vsakega društva, bdi nad nadziranjem določil pri odobritvi društva ali s splošnimi predpisi zaukazanimi določili in, če je nujno, da društvo pod okrilje v ta namen poklicanega urada, določenega s strani deželno knežjega komisarja. Ta mora potem gledati, da društvo ne prestopi meja njemu podeljenega odobrenja in določil dovoljenih družbenih pravil.</p>	<p style="text-align: center;">VIII. NADZORSTVO</p> <p style="text-align: center;">51. člen (nadzor)</p> <p>(1) Nadzor nad izvajanjem posameznih določb tega zakona izvajajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nad določbami tretje alineje prvega odstavka 9. člena, šestega odstavka 10. člena, prvega odstavka 20. člena, prvega odstavka 21. člena, prvega odstavka 23. člena, drugega in tretjega odstavka 24. člena tega zakona, Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve; – nad določbami od prvega do šestega odstavka 26. člena tega zakona, Davčna uprava Republike Slovenije; – nad določbami prvega in drugega odstavka 29. člena tega zakona, AJPES. <p>(2) Nadzor nad izvajanjem določbe tretje alineje prvega odstavka 9. člena tega zakona izvaja tudi Tržni inšpektorat Republike Slovenije, če je po posebnem predpisu pristojen za inšpekcijsko nadzorstvo nad opravljanjem dejavnosti v društvu.</p> <p>(3) Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve in AJPES izvršujeta pristojnosti iz prvega in drugega odstavka tega člena le kot prekrškovna organa.</p> <p>(4) Inšpekcijski in drugi državni organi in nosilci javnih pooblastil, ki pri izvrševanju svojih nalog ugotovijo kršitve določb zakona iz prve alineje prvega odstavka tega člena, morajo prekrškovnemu organu podati predlog za uvedbo postopka o prekršku.</p>
<p style="text-align: center;">23. člen</p> <p>Za prostovoljno razpustitev društva na splošno veljajo določila, ki jih vsebujejo državljanski zakoni in družbeni statuti. Pri društvih, ki sledijo javnemu splošnokoristnemu namenu in ki niso sklenjena za določen čas, s čigar potekom</p>	<p style="text-align: center;">VI. PRENEHANJE DRUŠTVA</p> <p style="text-align: center;">38. člen (prenehanje po volji članov)</p> <p>(1) Društvo preneha, če zbor članov sprejme sklep o prenehanju društva. (2) V sklepu mora določiti društvo, zavod,</p>

<p>družba sama ugasne, mora biti nameravana razpustitev predčasno sporočena uradu, ki je ukrepal/posredoval pri podelitvi odobritve za ustanovitev društva.</p>	<p>ustanovo ali drugo nepridobitno pravno osebo s podobnimi cilji, na katero se po poravnavi vseh obveznosti prenese premoženje društva. Če društvo v sklepu ne določi naslednika premoženja in ga tudi na podlagi določb temeljnega akta ni mogoče določiti, premoženje društva pripade lokalni skupnosti, na območju katere je imelo društvo svoj sedež. Neporabljena sredstva, pridobljena iz proračuna, se vrnejo proračunu, preostanek premoženja pa prenese na prevzemnika premoženja z dnem izbrisa društva iz registra društev.</p> <p>(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka premoženja društva ni mogoče prenesti na politično stranko.</p> <p>(4) O sklepu iz prvega odstavka tega člena mora zastopnik društva v 30 dneh obvestiti pristojni organ in zahtevati izbris društva iz registra društev. Zahtevi in sklepu mora priložiti poročilo o razpolaganju s premoženjem društva, iz katerega je razviden obseg sredstev, in drugega premoženja društva, način poravnave vseh obveznosti društva, višina neporabljenih javnih sredstev, način njihove vrnitve proračunu ter način prenosa preostanka premoženja društva na prevzemnika premoženja.</p> <p style="text-align: center;">39. člen (objava prenehanja)</p> <p>(1) Pristojni organ objavi sklep o prenehanju društva na oglasni deski organa in v informacijskem sistemu za sprejem vlog, vročanje in obveščanje državnih organov, lahko pa tudi na drug običajen način. V objavi mora biti navedeno, da lahko upniki obvestijo pristojni organ o svojih terjatvah, ki jih imajo do društva, v roku 30 dni od dneva objave, sicer bo izdana odločba o izbrisu društva iz registra društev.</p> <p>(2) V primeru, da upnik pristojni organ obvesti o svojih terjatvah, ta prekine postopek, upniku pa s sklepom naloži, da pred pristojnim sodiščem v roku 30 dni predlaga uvedbo postopka likvidacije društva in mu o tem predloži dokazilo. Če upnik v določenem roku tega ne stori, pristojni organ izda odločbo o izbrisu društva iz registra društev.</p>

<p style="text-align: center;">24. člen</p> <p>V primeru razpustitve društva in ustavitve vseh zborovanj ali morebitnih predpriprav za društvo, ki se šele sestavlja, mora politični urad ukrepati po uradni poti, če:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) so se ta ustanovila brez potrebnega dovoljenja ali potem, ko jim je bilo to odvzeto, nadaljevala s svojim delovanjem; b) jih po že pridobljenem dovoljenju bremenijo bistvene kršitve družbenih pravil ali določb, ki so jim bile načrtane s strani urada ob in z dovolitvijo društva; c) pogoji, na čigar zanemarjanju je bil izrecno določen odvzem ali uničenje dovoljenja, niso bili primerno izpolnjeni v stvari ali v času brez izposlovanega podaljšanja roka; d) nastopijo take okoliščine, pod katerimi nastopi odvzem pooblastila za izvajanje dejavnosti ali podjetništva, tudi pri posameznih zasebnikih po zakonu, ali iz javne obzirnosti. 	<p style="text-align: center;">41. člen (prepoved delovanja društva)</p> <p>(1) Društvu, ki izvaja dejavnost iz 3. člena tega zakona, se delovanje s sodno odločbo prepove.</p> <p>(2) Upravni organi in nosilci javnih pooblastil, ki za razloge iz prejšnjega odstavka izvedo pri izvrševanju svojih pooblastil, morajo državnemu tožilcu podati prijavo o takem delovanju društva.</p> <p>(3) Če državni tožilec na podlagi prijave organov oziroma nosilcev javnih pooblastil iz prejšnjega odstavka, fizičnih ali pravnih oseb oziroma po uradni dolžnosti oceni, da so razlogi dejansko podani, vloži pri Upravnem sodišču Republike Slovenije tožbo za prepoved delovanja društva.</p> <p>(4) Postopek za prepoved delovanja društva je nujen.</p> <p>(5) Določbe prejšnjih odstavkov tega člena ne veljajo za primere, ko je podana odgovornost društva za kaznivo dejanje po določbah predpisov, ki urejajo odgovornost pravnih oseb za kazniva dejanja.</p> <p style="text-align: center;">42. člen (prenehanje po zakonu)</p> <p>(1) Društvo preneha po samem zakonu, če dejansko preneha delovati oziroma če je bilo v razdobju petih let dvakrat pravnomočno kaznovano za prekršek iz 3. točke prvega odstavka 52. člena tega zakona.</p> <p>(2) Prenehanje društva po prejšnjem odstavku ugotovi pristojni organ z odločbo.</p> <p>(3) Za pravnomočno odločbo iz prejšnjega odstavka smiselno velja določba prvega odstavka 39. člena tega zakona.</p> <p>(4) Če upnik obvesti pristojni organ o svojih terjatvah, ta pa nima podatkov o tem, da bi društvo imelo premoženje, mora upnik v nadaljnjih 30 dneh pristojnemu organu predložiti dokazilo, da je predlagal uvedbo postopka iz 43. člena tega zakona, v nasprotnem primeru pristojni organ izda odločbo o izbrisu društva iz registra društev.</p>
<p style="text-align: center;">25. člen</p> <p>Spoznanje o razpustitvi društva je povsem stvar politične deželne podružnice, ki pa mora, če naj bi razpustitev društva sledila iz člena 24 v tčk. b), c), d) navedenih razlogov,</p>	<p style="text-align: center;">VI. PRENEHANJE DRUŠTVA</p> <p style="text-align: center;">43. člen (prisilna likvidacija)</p> <p>(1) V primeru iz drugega odstavka 39. člena</p>

<p>pritegniti še dva pravna svetnika. Proti temu izreku ostane rekurz na notranjem ministrstvu sicer odprt, vendar to na odrejeno ukinitvev delovanja društva, ki je zaprosilo za razpustitev, predčasno nima izločevalnega vpliva.</p>	<p>tega zakona ter v primeru prenehanja društva po 41. in 42. členu tega zakona pristojno sodišče izvede postopek prisilne likvidacije, skladno s predpisi, ki urejajo insolventnost in prisilno prenehanje. Odločitev nadomesti sklep iz drugega odstavka 38. člena tega zakona. (2) Kadar pristojni organ razpolaga s podatki o premoženju društva, pa prisilne likvidacije ne predlaga upnik, jo sodišču predlaga pristojni organ.</p>
<p>26. člen V primerih, kjer politična deželna podružnica spozna razpustitev društva na podlagi člena 25, mora ta ukreniti, da v zvezi s premoženjem društva sproži primerne ukrepe po zakonski poti.</p>	<p>(že prej omenjeno - 38. člen, 2. točka)</p>
<p>27. člen Z delovanjem teh novih direktiv bodo društvom določene direktive, z Najvišjim sklepom našega presvitlega predhodnika v vladavini, objavljene z dne 19. oktobra 1943, in naš patent z dne 17. marca 1849 o družtvih in združenjih po vsej njihovi vsebini, nazadnje vse tiste določbe madžarskega zakona o akcijskih združenjih iz leta 1840, ki niso v skladu s tem zakonom, postavljene iz veljave.</p>	<p>X. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE</p> <p>58. člen (razveljavitev določb drugih zakonov) Z dnem, ko začne veljati ta zakon, prenehajo veljati:</p> <ul style="list-style-type: none"> – peti odstavek 1. člena Zakona o vojnih invalidih (Uradni list RS, št. 63/95, 62/96 – sklep US, 2/97 – odločba US, 19/97, 21/97 – popravek, 75/97 in 19/00 – sklep US); – 3. in 4. točka drugega odstavka 34. člena, tretji odstavek 35. člena in prvi odstavek 36. člena Zakona o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 98/99 in 126/03); – zadnji stavek enajstega odstavka 2. člena Zakona o žrtvah vojnega nasilja (Uradni list RS, št. 63/95, 8/96, 44/96, 68/96, 70/97, 39/98 – odločba US, 43/99, 51/99 – odločba US, 19/00 – odločba US, 28/00, 64/01, 32/02 – odločba US, 110/02, 3/03 in 62/04); – v drugem odstavku 1. člena Zakona o vojnih veteranih (Uradni list RS, št. 63/95, 108/99, 47/02 – odločba US in 76/03) besedilo »za obdobje petih let« in tretji odstavek 1. člena; – drugi odstavek 137. člena, razen določbe 5. točke, tretji odstavek 138. člena in 139. člen Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 56/99, 31/00 – popravek, 119/02 in 41/04); – prvi, tretji in četrti odstavek 44. člena Zakona o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št. 2/04)

	<p>– 2., 4. in 5. alineja drugega odstavka 69. člena, prvi in tretji odstavek 70. člena in 71. člen Zakona o zdravstvenem varstvu rastlin (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo);</p> <p>– drugi in tretji odstavek 22. člena, prvi in drugi odstavek 23. člena in 24. člen Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 96/02);</p> <p>– v drugem odstavku 30. člena Zakona o invalidskih organizacijah (Uradni list RS št. 108/02) besedilo »posreduje letno poročilo o poslovanju organizaciji, pooblaščenim za obdelovanje in objavljanje podatkov, do zadnjega dne v mesecu februarju tekočega leta,«, beseda »pa« ter besedi »invalidska organizacija«;</p> <p>– v 37. členu Zakona o humanitarnih organizacijah (Uradni list RS št. 98/03), besedilo »je dolžna vsako leto do konca februarja za preteklo leto sprejeti letno poročilo o poslovanju in ga predložiti organizaciji, pooblaščenim za obdelovanje in objavljanje podatkov;« in beseda »tudi«.</p> <p style="text-align: center;">59. člen (razveljavitev zakona)</p> <p>(1) Z dnem, ko začne veljati ta zakon, preneha veljati Zakon o društvih (Uradni list RS, št. 60/95, 49/98 – odločba US in 89/99). Do izdaje predpisa iz 54. člena tega zakona se uporabljajo določbe pravilnika o registru društev (Uradni list RS, št. 22/96 in 4/00).</p> <p>(2) Za zahteve za registracijo društva, vložene na podlagi določb Zakona o društvih (Uradni list RS, št. 60/95, 49/98 – odločba US in 89/99) do uveljavitve tega zakona, se uporabljajo določbe Zakona o društvih (Uradni list RS, št. 60/95, 49/98 – odločba US in 89/99).</p> <p style="text-align: center;">60. člen (razveljavitev določb podzakonskih aktov)</p> <p>(1) Z dnem, ko začne veljati ta zakon, prenehajo veljati:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pravilnik o kriterijih za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju zdravstvenega varstva (Uradni list RS, št. 30/96), razen 2. in 3. člena; – pravilnik o kriterijih za podelitev statusa
--	---

	<p>društva, ki deluje v javnem interesu na področju žrtev vojnega nasilja (Uradni list RS, št. 89/98), razen 3. člena;</p> <ul style="list-style-type: none"> – pravilnik o kriterijih za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju gospodarstva (Uradni list RS, št. 71/97); – pravilnik o podelitvi statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju športa (Uradni list RS, št. 80/01), razen 5. in 6. točke 6. člena; – pravilnik o kriterijih za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu (Uradni list RS, št. 33/97); – pravilnik o kriterijih za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju izvajanja družinske politike (Uradni list RS, št. 27/01), razen prvega odstavka 2. člena in 1., 3., 4., 5., 6. in 7. točke 3. člena, v napovednem stavku 3. člena pa se za besedo »izpolnjuje« doda beseda »še«; – navodilo o pridobitvi statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju obrambe ter varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 11/97), razen druge alineje 2. člena, s tem, da se besedilo »in zakonom o gasilstvu (Uradni list RS, št. 71/93)«, črta; – pravilnik o kriterijih za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva (Uradni list RS, št. 37/97); – pravilnik o kriterijih za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju vojnih veteranov in urejanja vojnih grobišč (Uradni list RS, št. 68/96), razen 3. člena; – pravilnik o kriterijih za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 95/99), razen sedme do vključno sedemnajste alineje 6. člena; – pravilnik o podelitvi statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 24/05 in 42/05), razen drugega odstavka 5. člena; – pravilnik o kriterijih za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju zunanjih zadev (Uradni list RS, št.
--	--

	<p>11/03), razen šeste, sedme in devete alineje 4. člena;</p> <p>– pravilnik o kriterijih za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju kmetijstva, gozdarstva, lovstva, ribištva, veterinarstva ali prehrane (Uradni list RS, št. 52/98, 60/98, 98/99 – ZZZiv in 45/01 – ZZVR-1);</p> <p>– pravilnik o kriterijih za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju vojnih invalidov (Uradni list RS, št. 89/98), razen določbe 3. člena.</p> <p>(2) Določbe podzakonskih aktov, ki po določbah prejšnjega odstavka niso razveljavljene, ostanejo v veljavi še največ dve leti po uveljavitvi tega zakona. Do izdaje predpisa iz 54. člena tega zakona se uporabljajo tudi evidence, vzpostavljene na podlagi teh predpisov.</p> <p style="text-align: center;">61. člen (uveljavitev zakona)</p> <p>Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.</p>
<p style="text-align: center;">28. člen</p> <p>V tem zakonu ohranjene direkcije so v celoti veljavne za že obstoječa društva. Z določilom, da se morajo takšna društva, katera morajo po zakonu pridobiti posebno dovoljenje, obstajajo pa brez tega, znotraj 3 mesecev od dneva objave tega patenta pisno potegovati za to odobritev, drugače delujejo nasprotno s členom 24. tč. a) tega zakona.</p> <p>Z izvajanjem tega patenta je pooblaščen naš notranji minister, ki je pooblaščen za izdajo v tem primeru potrebne odredbe.</p> <p>Podano v našem cesarskem glavnem in rezidentnem mestu Dunaj 26. novembra 1852 [...].</p>	<p>X. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE</p> <p style="text-align: center;">54. člen (podzakonski akt)</p> <p>Minister, pristojen za notranje zadeve, v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona izda predpis, s katerim določi vsebino, obliko in način vodenja registra društev, registra podružnic tujih društev in evidence društev v javnem interesu.</p> <p style="text-align: center;">56. člen (registrirana in evidentirana društva po uveljavitvi zakona)</p> <p>(1) Društva, registrirana po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona, nadaljujejo delo po določbah tega zakona.</p> <p>(2) Mednarodna društva in zveze mednarodnih društev, vpisane v evidenci iz 13. in 14. člena Zakona o društvih (Uradni list RS, št. 60/95, 49/98 – odločba US in 89/99), se vpišejo v register podružnic tujih društev po uradni dolžnosti.</p>

Medtem ko je zakon iz leta 2011 namenjen le civilnemu druženju, je bil zakon iz leta 1852 namenjen širšemu krogu družbe, predvsem tistim, ki so se ukvarjali s poslovnimi dejavnostmi. V starem zakonu najdemo tudi člen, ki pravi, da mora imeti vsak društveni načrt/statut jasno in določeno zapisan način, kako naj bi se društvo zgradilo in obnovilo. Škoda, da se člen ni ohranil do danes, saj nam bi še kako prav prišel. V tem primeru bi bilo to zakonsko določeno, kar bi pomenilo, da se je tega treba držati. Tako društvo kot država. Mogoče bi bil gimnastični center, o katerem se govori že leta, že postavljen. Je pa res, da se danes zelo hitro najdejo pomanjkljivosti oziroma t. i. luknje v zakonu, kar znajo nekateri izkoristiti in tako hitro zmanjka sredstev, da bi se lahko držali zakona. Kot zanimivost bi izpostavila še en člen iz istega zakona, ki govori o društvih, sklenjenih za določen čas. Le-teh v sodobnem Zakonu o društvih ne zasledimo več. Tudi prehodnih ali začasnih odobritev za sestavo društva ne podeljujejo več. Z razvojem Slovenije kot države je tudi slovenščina postala bolj bogat jezik. To je razvidno tudi v današnjem zakonu o društvih, ki je po vsebini zelo podoben prvim zakonskim določilom iz sredine 19. stoletja, so pa danes členi nekoliko bolj razširjeni, določeni in jasni. Zakon iz obdobja cesarja Franca Jožefa je za današnje razmere neprimeren, ker ni prilagojen na novo sprejeti ustavi in pravno politični ureditvi. Današnji Zakon o društvih ureja pravno osnovo za delovanje društev na bolj sodoben način. Na podlagi odločbe Ustavnega sodišča je prišlo tudi do nekaterih sprememb pri posameznih členih Zakona o društvih. Dodani so naslednji členi:

7. člen govori o *uporabi zakona*.

(1) Določbe tega zakona se smiselno uporabljajo tudi za zveze društev in društva, ki imajo po tujem pravu status pravne osebe in delujejo na območju Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: tuja društva), če ta zakon ne določa drugače.

(2) Tuje društvo lahko opravlja v Republiki Sloveniji pridobitno dejavnost v skladu z določbami tega zakona in pod pogoji, ki jih določajo predpisi za tuja podjetja.

O *imenu društva* govori 10. člen.

(1) Ime društva mora biti slovensko. Če ima društvo sedež na območju, kjer živita narodni skupnosti, je ime društva v obeh uradnih jezikih. Ime se mora razlikovati od imen drugih društev in ne sme biti zavajajoče ali žaljivo.

(2) Če zakon ne določa drugače, mora ime društva vsebovati besedo društvo, združenje, družina ali klub. V imenu društva mora biti označba, ki nakazuje na dejavnost društva.

(3) Ime društva ima lahko tudi dodatno sestavino, ki društvo podrobneje označuje. Za dodatno sestavino imena ne velja določba prvega odstavka tega člena, ki se nanaša na uporabo jezika, če:

- je v slovenščini ali jeziku narodne skupnosti;
- gre za ime ali del imena mednarodne zveze društev, katere član je društvo, oziroma tujega društva, ki je ustanovitelj podružnice tujega društva v Republiki Sloveniji;
- gre za osebno ime osebe iz petega odstavka tega člena;
- gre za tuje besede, ki označujejo dejavnost društva, pa slovenski jezik zanje nima ustreznega izraza;
- gre za domišljjsko poimenovanje, ali
- gre za mrtev jezik.

(4) Ime društva ne sme vsebovati besedne zveze Republika Slovenija.

(5) Če želi društvo kot sestavni del svojega imena uporabljati ime ali del imena državnega organa, lokalne skupnosti, gospodarske družbe ali druge pravne osebe oziroma osebno ime zgodovinske ali znamenite osebnosti, si mora predhodno pridobiti njihovo dovoljenje. Če je oseba umrla, je za uporabo njenega osebnega imena potrebna privolitev njenega zakonca in otrok, če teh ni, pa staršev in potomcev zgodovinske ali znamenite osebnosti do tretjega kolena.

(6) Društvo mora v pravnem prometu uporabljati le svoje registrirano ime.

(7) Društvo, ki meni, da se ime drugega društva ne razlikuje od njegovega registriranega imena, kar povzroča ali bi utegnilo povzročiti nejasnosti v pravnem prometu, ima pravico s pritožbo izpodbijati odločbo o registraciji kasneje registriranega društva. Rok za vložitev pritožbe je šest mesecev od registracije društva.

(8) Društvo lahko uporablja tudi skrajšano ime. Za skrajšano ime veljajo določbe tega zakona, ki se nanašajo na ime društva.

(9) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka označba, ki nakazuje na dejavnost društva, ni obvezna sestavina skrajšanega imena društva.

19. člen *odloča o zahtevi registracije društva.*

(1) Pristojni organ mora o zahtevi za registracijo društva odločiti v roku 30 dni od njenega prejema.

(2) Če pristojni organ ugotovi, da vloga ni popolna, oziroma da temeljni akt ni v skladu z določbami tega zakona, društvo na to opozori in mu določi rok, v katerem mora zahtevo

dopolniti, oziroma uskladiti temeljni akt. Ta rok ne sme biti krajši od 15 dni in ne daljši od treh mesecev.

(3) Če društvo v roku iz prejšnjega odstavka vloge ne dopolni, se šteje, da je zahteva za registracijo umaknjena.

(4) Kadar je odločitev pristojnega organa o registraciji odvisna od rešitve predhodnega vprašanja, ki je med udeleženci v postopku registracije sporno, pristojni organ postopek registracije društva prekine in napoti udeleženca postopka, ki ugovarja registraciji, oziroma tistega, katerega pravico šteje kot manj verjetno, da v roku 30 dni začne pravnomočni oziroma drug ustrezen postopek za odločitev o predhodnem vprašanju.

(5) Pritožba zoper odločbo o registraciji društva ne zadrži vpisa v register društev.

Uporaba določb, ki se nanašajo na registracijo društva, je opisana v 22. členu.

Za registracijo sprememb iz 20. in 21. člena tega zakona se smiselno uporabljajo tudi določbe 18. in 19. člena tega zakona.

Prenehanje društva je podkrepljeno s kar nekaj novimi določbami. 40. člen zajema *prisilno poravnavo in stečaj*.

(1) Če je društvo trajnejše nelikvidno ali postane dolgoročno plačilno nesposobno, se nad njim lahko opravi stečajni postopek po predpisih, ki urejajo insolventnost in prisilno prenehanje.

(2) Pred začetkom stečajnega postopka lahko društvo upnikom predlaga sklenitev prisilne poravnave.

(3) Nad društvom v javnem interesu se lahko opravi stečajni postopek le po predhodnem soglasju pristojnega ministrstva.

(4) Pristojno ministrstvo poda soglasje iz prejšnjega odstavka, če ugotovi, da s stečajem društva ne bo huje ogroženo izvajanje dejavnosti, ki je v javnem interesu.

V 44. členu je zapisano vse o *izbrisu iz registra*.

(1) Društvo, ki je prenehalo zaradi spojitve ali pripojitve, se iz registra društev izbriše na podlagi odločbe o registraciji novega društva oziroma odločbe o registraciji pripojitve društva.

(2) V primerih iz 38., 40., 41. in 42. člena tega zakona pristojni organ izbriše društvo iz registra društev na podlagi pravnomočne odločbe.

(3) Podružnica tujega društva se iz registra podružnic tujih društev izbriše tudi, če tuje društvo po tujem pravu izgubi status pravne osebe.

Pravica upnikov se nahaja v 45. členu.

Upniki, katerih terjatve do društva pred izbrisom društva iz registra društev niso bile poplačane, lahko v roku enega leta od izbrisa društva iz registra društev zahtevajo poplačilo od pravne osebe, na katero je bilo premoženje preneseno, do višine tega premoženja.

Danes morajo biti društva evidentirana. V 46. členu je zapisano vse o *registru društev*.

(1) Društva se vpisuje v register društev. Register sestavljata registrska knjiga in zbirka listin. Registrska knjiga se vodi tudi kot centralna informatizirana zbirka podatkov za območje Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: centralni register društev).

(2) Za vodenje registra je pristojen organ, določen v prvem odstavku 17. člena tega zakona, za vodenje centralnega registra društev pa tudi ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

(3) V registru se obdelujejo naslednji osebni podatki:

- osebno ime, EMŠO oziroma datum rojstva in spol, državljanstvo ter naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča zastopnika društva (registrska knjiga);
- osebno ime, EMŠO oziroma datum rojstva in spol, državljanstvo in naslov stalnega prebivališča ustanoviteljev društva oziroma osebno ime zastopnika pravne osebe, kadar je ustanovitelj pravna oseba (zbirka listin).

(4) Za potrebe registra se osebni in drugi podatki zbirajo neposredno od društva in iz že obstoječih zbirk podatkov ministrstva, pristojnega za notranje zadeve.

47. člen je namenjen *registru podružnic tujih društev*.

(1) Podružnice tujih društev se vpisuje v register podružnic tujih društev. Register sestavljata registrska knjiga in zbirka listin. Registrska knjiga se vodi tudi kot informatizirana zbirka podatkov za območje Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: centralni register podružnic tujih društev).

(2) Za vodenje registra podružnic tujih društev je pristojen organ, določen v prvem odstavku 17. člena tega zakona, za vodenje centralnega registra podružnic tujih društev pa tudi ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

(3) V registru podružnic tujih društev se obdelujejo naslednji osebni podatki:

– osebno ime, EMŠO oziroma datum rojstva in spol, državljanstvo in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča zastopnika tujega društva v Republiki Sloveniji (registrska knjiga);

– osebno ime zastopnika tujega društva (zbirka listin).

(4) Za potrebe registra se osebni in drugi podatki zbirajo neposredno od podružnice tujega društva in iz že obstoječih zbirk podatkov ministrstva, pristojnega za notranje zadeve.

Evidenco društev v javnem interesu najdemo v 48. členu.

(1) Evidenco društev, ki jim je podeljen status društva v javnem interesu na podlagi tega zakona, vodi pristojno ministrstvo. Evidenco sestavljata evidenčna knjiga in zbirka listin. Evidenčna knjiga se vodi tudi kot informatizirana zbirka podatkov.

(2) V evidenci se obdelujejo naslednji osebni podatki: osebno ime, EMŠO oziroma datum rojstva in spol, državljanstvo in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča zastopnika društva.

(3) Za potrebe evidence se osebni in drugi podatki zbirajo neposredno iz centralnega registra društev in centralnega registra podružnic tujih društev.

Izključnost vodenja informatiziranih zbirk podatkov je zapisana v 49. členu.

(1) Minister, pristojen za notranje zadeve, lahko določi, da se registrski knjigi iz 46. in 47. člena tega zakona vodita izključno kot informatizirani zbirki podatkov.

(2) Za evidenčno knjigo iz prejšnjega člena lahko takšno odločitev sprejme pristojni minister.

V 50. členu je zapisan namen zbiranja in javnost podatkov.

(1) Register društev, register podružnic tujih društev ter evidenca društev v javnem interesu so namenjeni vpisu in javni objavi podatkov o pravno pomembnih dejstvih o društvih.

(2) Vsi podatki, vpisani v register društev in podružnic tujih društev ter evidenco društev v javnem interesu, so javni in jih sme vsakdo pregledovati, prepisovati ali zahtevati njihov izpis.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka veljajo določbe predpisov, ki urejajo varstvo osebnih podatkov, za:

- podatek o EMŠO zastopnika društva oziroma podružnice tujega društva, vpisan v centralni register društev, centralni register podružnic tujih društev oziroma evidenco društev v javnem interesu;
- druge osebne podatke zastopnika, vpisane v evidenco društev v javnem interesu, razen podatka o osebnem imenu;

– podatke zbirk listin.

(4) Kdor v pravnem prometu vestno ravna in se pri tem zanese na podatke, vpisane v registra iz prvega odstavka tega člena, ga ne prizadenejo škodljive pravne posledice. Nihče se ne more sklicevati na to, da ni poznal vpisanih podatkov, razen če zakon določa drugače.

Kazenske določbe zajemata 2 člena.

52. člen

(1) Z globo od 420 do 16.500 evrov se za prekršek kaznuje društvo, ki:

1. opravlja dejavnost, ki ni določena s temeljnim aktom (prvi odstavek 9. člena);
2. kot tuje društvo deluje v Republiki Sloveniji preko podružnice, ki ni vpisana v register podružnic tujih društev (prvi odstavek 23. člena);
3. premoženje društva deli med člane oziroma presežka prihodkov nad odhodki ne porabi za uresničevanje namena ter ciljev oziroma opravljanje nepridobitne dejavnosti, določene v temeljnem aktu (drugi in tretji odstavek 24. člena);
4. poslovnih knjig ne vodi skladno z določbami drugega, tretjega, četrtega ali šestega odstavka 26. člena ali neresnično prikazuje podatke o finančnem in materialnem poslovanju (peti odstavek 26. člena).

(2) Z globo od 42 do 1.000 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba društva.

53. člen

(1) Z globo 420 evrov se za prekršek kaznuje društvo, ki:

1. v pravnem prometu ne uporablja registriranega imena (prvi in šesti odstavek 10. člena);
2. spremeni ime, sedež ali druge določbe temeljnega akta, zastopnika ali naslov sedeža društva in v roku 30 dni od nastale spremembe ne vloži zahteve za registracijo spremembe (prvi odstavek 20. člena);
3. v roku 30 dni po sprejetih statusnih spremembah pri registrskem organu ne vloži zahteve za registracijo društva, ki je nastalo s spojitvijo, oziroma registracijo pripojitve društva (prvi odstavek 21. člena);
4. je v temeljnem aktu določilo, da bo način zagotavljanja podatkov o svojem finančno-materialnem poslovanju uredilo v posebnem aktu, pa tega ne uredi (prvi odstavek 26. člena);
5. letnega poročila ne predloži v roku AJPES oziroma letnemu poročilu ne priloži oceno revizorja, kadar je to potrebno (prvi in drugi odstavek 29. člena).

(2) Z globo 125 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba društva.

V zadnjem poglavju Zakona o društvih so zapisane *prehodne in končne določbe*.

55. člen - *soglasje k računovodskemu standardu*

(1) Slovenski inštitut za revizijo v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona predloži računovodski standard iz 28. člena tega zakona v soglasje ministru, pristojnemu za finance.

(2) Minister, pristojen za finance, o soglasju odloči v enem mesecu.

(3) Do objave računovodskega standarda v Uradnem listu Republike Slovenije se za društva uporabljajo določbe slovenskega računovodskega standarda 33, če niso v nasprotju z določbami tega zakona.

57. člen - *vpis podatkov o zastopniku*

(1) Manjkajoče podatke iz sedme alineje prvega odstavka 18. člena in pete alineje drugega odstavka 23. člena tega zakona o zastopnikih društev morajo društva posredovati pristojnemu organu v roku šestih mesecev od uveljavitve tega zakona.

(2) Pristojni organ podatke iz prejšnjega odstavka vpiše v register društev. O vpisu se ne izda odločba.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o društvih – Zdru-1A (Uradni list RS, št. 58/09) vsebuje naslednje prehodne in končno določbo:

14. člen

(1) Društva, ki imajo sedež na območju, kjer živita narodni skupnosti, morajo temeljni akt uskladiti z določbami prvega odstavka 1. člena tega zakona v roku pet let od uveljavitve tega zakona.

(2) Slovenski inštitut za revizijo uskladi računovodski standard za društva z določbami 2. člena tega zakona v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

(3) Do objave sprememb računovodskega standarda v Uradnem listu Republike Slovenije se za društva uporabljajo določbe slovenskega računovodskega standarda 33, če niso v nasprotju s tem zakonom.

15. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o društvih – Zdru-1B (Uradni list RS, št. 39/11) vsebuje naslednje prehodne in končno določbo:

13. člen

Minister, pristojen za notranje zadeve, uskladi predpis iz 54. člena zakona z določbami tega zakona v šestih mesecih od njegove uveljavitve.

14. člen

(1) Društvo, ki je do uveljavitve tega zakona že registrirano, mora uskladiti dejavnost, ki je pridobitna, v skladu s predpisi, ki urejajo standardno klasifikacijo dejavnosti, ob prvi spremembi temeljnega akta po uveljavitvi tega zakona.

(2) Če društvo iz prejšnjega odstavka ob prvi spremembi temeljnega akta po uveljavitvi tega zakona ne uskladi dejavnosti, ki je pridobitna, v skladu s predpisi, ki urejajo standardno klasifikacijo dejavnosti, pristojni organ odloči o zahtevi za registracijo spremembe temeljnega akta, ko je uskladitev opravljena. To uskladitev lahko opravi katerikoli organ društva.

15. člen

Pristojni ministri izdajo podzakonski akt iz prvega odstavka 10. člena tega zakona v enem letu od uveljavitve tega zakona.

16. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

KRATEK PREGLED RAZVOJA DRUŠTVA in DRUŠTVENE ZAKONODAJE DO KONCA II. SVETOVNE VOJNE

V habsburški monarhiji

18. in 19. stoletje sta bili zaznamovani s strani industrijske in politične revolucije, kar se je odražalo na videzu stare Evrope. Oblikovala se je moderna evropska meščanska družba, ki je temeljila na pravni enakosti. Moderni evropski državljani si je pridobil pravico do združevanja in organiziranja društev. To je vodilo k oblikovanju raznih gibanj in društev, tudi športnih in telovadnih, gimnastičnih ali turnerskih. Slednja so v svojem delovanju sledila nacionalnim interesom.

Društvo je organizirana skupina ljudi, ki ima skupne cilje in deluje po določenih pravilih. Bistvena temelja za obstoj društva sta prostovoljni pristop in trajnost članstva. Prva združevanja ljudi v društvom podobne formacije so potekala brez zakonskih predpisov in na podlagi svobodne volje posameznikov. Delovala so na osnovi pravil, ki so bila zbrana v društvenem redu ali pravilniku. Predhodniki društev iz poznega srednjega veka so bile bratovščine in cehi, kjer so se združevali ljudje s podobnimi ekonomskimi, duhovnimi in drugimi interesi. Na področju športa je bila takšen primer združba ljubljanskih strelcev iz 16. stoletja.

V 18. stoletju, v času razsvetljenstva, so nastale različne lože in krožki, ki so prinašali številne novosti v družabno življenje in oblikovali javno mnenje. Država, v kateri je takrat vladal absolutizem, je v njih videla političnega nasprotnika, zato je skušala pridobiti nadzor nad tovrstnim društvenim delovanjem. Konec 18. stoletja in v začetku 19. stoletja je že imela nadzor nad potrjevanjem društvenih pravil. Evropsko družbeno nezadovoljstvo je doseglo vrhunec leta 1848, ko je prišlo do padca Metternichovega absolutizma. Avstrijski državljani so v »pomladi narodov« pridobili svobodo združevanja, za kratek čas so lahko ustanavljali društva brez dovoljenja oblasti, vendar le v primeru, da niso bila nevarna državi. Marca leta 1849 je bila razglašena »oktroirana ustava«, ki je urejala izvajanje pravice svobodnega združevanja in zborovanja. Preklicana je bila decembra leta 1851, ko je bil na oblasti cesar Franc Jožef. Sledilo je obdobje Bachovega absolutizma, v katerem je bilo onemogočeno narodno in politično delovanje. Glavno besedo v cesarstvu so imeli cesar, Bach, birokracija, vojska in katoliška cerkev. Leta 1852 je nastopil nov društveni zakon, ki je omejeval svobodo združevanja, s poostreno cenzuro pa tudi svobodo govora in tiska. Nova pravila so veljala za

vso Monarhijo. Društvo je za svoje delovanje moralo pridobiti soglasje vladarja oziroma notranjega ministra.

Leta 1859 izgubi Avstrija vojno z Italijani. Bach odstopi, cesar pa leta 1860 izda federalistično oktobrsko diplomu, ki je delila zakonodajno oblast med cesarja, deželne zbore in državni zbor. Februarski patent leta 1861 prinese delne sprostitev in olajšave pri ustanavljanju društev. V slovenskih deželah se je v tem času krepila narodna zavest. Za to so bile zaslužne predvsem čitalnice. To je bil slovenski odgovor na politični in kulturni pritisk. Leta 1863 beležimo tudi prvo slovensko telovadno društvo Južni Sokol.

Do novih pretresov v notranji politiki je prišlo leta 1866, ko je bila Avstrija poražena v vojni s Prusijo in Italijo. Slovenci so bili razkropljeni po Italiji in Avstro-Ogrski. V tistem času se oblikuje program Zedinjene Slovenije. Kultura in telovadba, ki so ju gojila številna društva, postaneta pomembni dejavnosti slovenske vsenarodne emancipacije. Z dualistično ureditvijo je prišlo do ustanovne preureditve monarhije. Po letu 1867 so postavili nove temelje političnega življenja. Nov državni zakon o društvih in zborovanjih je v 12. členu določal, da imajo državljani pravico shajati se in ustanavljati društva. Za ustanovitev društva ni bilo več potrebno dovoljenje države, pač pa so morali pred ustanovitvijo predložiti pravila v vednost politično-upravni oblasti. Le-ta je v roku štirih tednov pisno obvestila društvo o prepovedi delovanja in navedla razloge, v nasprotnem primeru je bilo društvo dovoljeno. Deželne oblasti so bile zadolžene tudi za nadzor delovanja društev.

Do konca prve svetovne vojne se oblikuje slovensko javno življenje. Narod postane dejaven na vseh področjih (politika, kultura, telesna kultura, gospodarstvo, družabnost). Leta 1861 so bila organizirana prava čitalniška društva, leto kasneje pa sprožijo v Ljubljani pobudo o ustanovitvi telovadnega društva. Obe gibanji sta imeli pomembno vlogo pri prebujanju in razvoju narodne zavesti. Zaradi številnih razhajanj v miselnosti znotraj slovenskega naroda se konec 19. stoletja oblikujejo nova gibanja. Katoliški telovadci se združijo v Orlu, delavski pa v Svobodi, oboji so delovali ob boku narodnosvobodomiselnega Sokola.

V jugoslovanski državi

Po koncu prve svetovne vojne pride najprej do oblikovanja Države SHS, nato pa do združitve v Kraljevino SHS, ki se leta 1929 preimenuje v Jugoslavijo. V veljavi so ostali vsi dotedanji (avstrijski) zakoni. Ohranili so se tudi društveni zakoni iz leta 1867, kar je pomenilo, da je

bilo treba vsak shod, obhod in društveno zborovanje prijaviti policijskemu ravnateljstvu in pridobiti dovoljenje. Kmalu po ustanovitvi Kraljevine SHS je bila avstrijska zakonodaja odpravljena. V veljavo je prišel nov zakon, ki je določal prosto ustanavljanje društev, prepovedoval je le društva, katerih imena so bila moralno sporna. Za ustanovitev društva sta zadostovala prijava o ustanovitvi in predložitev društvenih pravil pristojnim oblastem. Zakon je opredeljeval tudi pravila glede prirejanja shodov oziroma društvenih prireditvev, ki jih je bilo treba prijaviti 24 ur pred začetkom. Kaznovanje prestopkov zoper določbe je namesto sodišča prevzela upravna oblast, sicer pa se društvena pravila (statut) v primerjavi z avstrijskimi zakoni niso bistveno spremenila.

Spomladi leta 1919 je Deželna vlada začasno razveljavila zakon iz leta 1918. Prišlo je do poostritve nadzora nad društvenim delovanjem, zlasti nad prireditvami, kjer so imeli predstavniki oblasti vsa pooblastila za prekinitve zborovanj ali za društveni razpust, če je bilo delovanje v nasprotju z državnimi interesi oziroma, če so v društvih razpravljali o stvareh, ki so presežale društven statut, ogrožale javni red in mir ali bile protizakonite. V zvezi z ustanovitvijo društva se je ohranilo pravilo, da če oblast v mesecu dni društva ne prepove, velja za ustanovljeno.

Obznana, vladna uredba iz leta 1920, ki prepoveduje delovanje Komunistične partije Jugoslavije, in zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi, sprejet avgusta 1921, ponovno posežeta v društveno delovanje. Oba zakona prepovedujeta ustanavljanje in delovanje društev, prav tako izdajanje časopisov, tiskanje in zborovanja ter kakršnekoli akcije proti državnim oblastem.

Šestojanuarska diktatura

Leta 1929 uvede kralj Aleksander diktaturo z namenom rešiti jugoslovansko državo napetih političnih razmer, ki so v dvajsetih letih zavirale njeno delovanje. Odpravil je parlamentarizem, v manifestu pa oznanil razveljavitev vidovdanske ustave in narodne skupščine. Z zakonom o zaščiti države so bile prepovedane in razpuščene vse politične stranke, za obstoj in delovanje društev pa je bilo potrebno posebno dovoljenje »posebnega župana« (v takratnem času od kralja imenovan upravopolitični vodja posamezne oblastne enote v jugoslovanski državi), ki je presojal, ali je društvo politično ali ne.

Oktober 1929 se je država preimenovala v Kraljevino Jugoslavijo in dobila novo upravno razdelitev. Razdeljena je bila na banovine (slovensko ozemlje je bilo v večji meri zajeto v Dravski banovini), katere so vodili bani, ki jih je imenoval kralj. Oblast je nasprotovala delovanju narodno in nazorsko usmerjenim društvom (slovenskim, hrvaškim, srbskim in verskim), dovoljevala je le nacionalna (jugoslovanska) društva.

V začetku decembra 1929 je bil sprejet zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije. Zakon ni razpuščal telovadnih društev, temveč ustanavljal zvezo Sokol kraljevine Jugoslavije, ki naj bi temeljila na sokolski ideji. Vseeno pa so se morala takratna društva odločiti med vstopom v SKJ in prenehanjem delovanja. V 12. členu je bilo namreč zapisano, da se dotedanja društva »Jugoslovanski Sokol, Hrvatski Sokol, Orel in Srbski Sokol, v kolikor bi se v treh tednih od dne, ko stopi ta zakon v veljavo, ne ujedini ali stopila v SKJ ... ukinejo«. Jugoslovanski Sokol je vstopil, katoliški telovadci pa so vstop zavrnili.

Šestojanuarska diktatura ni odpravila notranjepolitične napetosti. Iz tega razloga je kralj Aleksander v začetku septembra 1931 izdal oktroirano ustavo. Ustava je zagotavljala številne pravice, ki pa so bile omejene z raznimi dodatki. Razglašen je bil tudi zakon o društvih, shodih in posvetih, kjer je bilo zapisano, da je treba vložiti prijavo za ustanovitev društva prek okrajnega oblastva na bansko upravo, ki je bila dolžna v šestih tednih izdati odločbo o prepovedi ustanovitve, če do tega ni prišlo, je bilo društvo dovoljeno. Shod je moralo društvo prijaviti dva dni prej, z morebitno prepovedjo pa so morali biti seznanjeni 24 ur pred začetkom. Oblast je skušala nadzorovati oziroma omejevati delovanje društev.

Okupacija

Ne glede na vse je bilo društveno življenje v jugoslovanski državi razgibano. Šestoaprilski napad leta 1941 na Jugoslavijo pa je vse spremenil. Slovenijo so zasedli in jo razdelili med Nemčijo, Madžarsko in Italijo. Namen okupatorjev je bil uničiti slovenski narod. Kmalu so bila razpuščena vsa slovenska društva, med njimi seveda sokolska.

S koncem druge svetovne vojne leta 1945 pride najprej do uredbe o dovolitvi delovanja in ustanavljanja društev in organizacij. Avgusta 1945 sprejme začasna ljudska skupščina zakon o društvih in zborovanjih ter drugih javnih shodih. Zakon je poudarjal, da morajo društva, ki so delovala pred okupacijo leta 1941 in so želela nadaljevati tudi po vojni, vložiti prijavo k

pristojnim organom oblasti. Vpliv novega političnega ozračja se je začutil že pri preimenovanju telesne vzgoje v fizkulturo. (Povzeto po Pavlinu, 2005.)

DRUŠTVENA PRAVILA NEKOČ IN DANES

<p>DRUŠTVENA PRAVILA IZ LETA 1863 (pridobljeno iz Arhiva RS, zbirka Južni Sokol)</p> <p>Stalna pravila gimnastičnega društva v Ljubljani, predlagana leta 1862 in sprejeta leta 1863 (priloga 3)</p>	<p>DRUŠTVENA PRAVILA IZ LETA 1996 (pridobljeno iz arhiva ŠD Narodni dom, Ljubljana)</p>
<p style="text-align: center;">1. člen</p> <p>Namen gimnastičnega društva je spodbujati in dajati priložnost, da se člani naučijo pravih telesnih vaj.</p>	<p style="text-align: center;">II. DEJAVNOSTI DRUŠTVA</p> <p style="text-align: center;">7. člen</p> <p>Društvo uresničuje naloge in cilje predvsem tako, da:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) vsestransko vzgaja svoje pripadnike. Vsestranska vzgoja pomeni sistematično, metodično pravilno in znanstveno utemeljeno vzgojno dejavnost od otroške dobe naprej. Usmerjena je k vsestranskemu oblikovanju človekove celovite osebnosti. <p>Vsestransko vzgojo društvo uresničuje z redno vadbo po oddelkih oz. vadbenih skupinah, poleg tega pa tudi s športnimi akcijami, nastopi, tekmami, izleti, taborjenjem, smučanjem in drugimi prireditvami.</p> <ul style="list-style-type: none"> b) popularizira prostovoljne oblike dela v društvu, kajti le od članov društva je odvisen njihov osebni napredek in napredek oz. delovanje društva; c) skrbi za strokoven dvig trenerjev in vodnikov z organizacijo rednega strokovnega izpopolnjevanja v okviru društva in omogoča strokovna izpopolnjevanja, ki jih organizirajo drugi; d) sodeluje s starši svojih pripadnikov, da bi ti dosegli boljše športne dosežke; e) uči svoje pripadnike varovati in vzdrževati društveno in drugo premoženje; f) razvija družabnost z organiziranjem družabnih prireditev, izletov in podobno. <p style="text-align: center;">7.a člen</p> <p>Društvo lahko neposredno opravlja pridobitno dejavnost, ki je povezana z osnovno dejavnostjo društva:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • organizira javne prireditve za popularizacijo dejavnosti društva ter na teh prireditvah nudi gostinske usluge, • nudenje gostinskih uslug za člane društva (interni bife). <p>Društvo lahko poveri neposredno opravljanje pridobitne dejavnosti z društvenimi sredstvi drugim osebam na temelju zakupne ali sorodne pogodbe.</p>
<p>2. člen</p> <p>Član društva je lahko vsak pošten državljan po dopolnjenem 18. letu starosti. Mladolletne oziroma šolajoče se osebe potrebujejo privoljenje staršev oziroma skrbnikov ali učiteljev.</p>	<p style="text-align: center;">III. ČLANSTVO</p> <p>8. člen</p> <p>Članstvo je v društvu prostovoljno. Član lahko postane vsak, ki sprejme društvena pravila, kar pomeni, da se je pripravljn ravnati po njih.</p> <p>Za pristop v društvo je treba izpolniti in podpisati prigrasnico in redno plačevati članarino. S podpisom prigrasnice se smatra, da je član seznanjen s pravili društva in se zavezuje ravnati po pravilih. Če se v društvo vpiše mladoletnik do dopolnjenega 15 leta starosti, ga v organih društva zastopa in podpiše pristopno izjavo in izjavo, da je seznanjen s pravili društva, njegov zakonti zastopnik.</p> <p>Član društva je lahko tudi tuj državljan, če ima dovoljenje za stalno ali začasno bivanje v RS in če o tem tako odloči upravni odbor društva. Društvo ima tudi častne člane.</p> <p>Članstvo v tem društvu ne izključuje članstva v drugih društvih, vendar pa tak član ne more tekmovati za druga društva.</p> <p>Članstvo v društvu preneha:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z izstopom; • s črtanjem, če se kljub opominu ne plača članarine za preteklo leto; • z izključitvijo po sklepu disciplinske komisije; • s smrtjo.
<p>3. člen</p> <p>O članstvu v društvu odloča gimnastiški odbor, ki izda sklep. O morebitni pritožbi proti sklepu odloča glavna skupščina. Ob vpisu vsak nov član podpiše stalna pravila gimnastičnega društva in pravila o redu in disciplini ter dobi člansko izkaznico.</p>	<p>9. člen</p> <p>Sprejem v društveno članstvo, ob izpolnitvi pogojev iz 8. člena teh pravil, potrdi ali odkloni upravni odbor. O pritožbi o sprejemu ali prenehanju v članstvu društva odloča komisija, katero imenuje upravni odbor, člani komisije pa ne smejo biti člani upravnega odbora. Odločitev komisije je dokončna.</p>
<p>4. člen</p> <p>Vsi člani društva imajo enako pravico do</p>	<p>10. člen</p> <p>Pravice članov društva so:</p>

<p>udeležbe na vseh društvenih dejavnostih in enako dolžnost delovati v dobro društva. Vsakemu članu pripada enak delež iz društvenega premoženja in dovoljena mu je udeležba na vseh glavnih društvenih skupščinah.</p> <p>Pravico do vodenja društvenih dejavnosti, izražanja predlogov, volilno pravico in pravico do glasovanja pa imajo samo tisti člani društva, ki so:</p> <ol style="list-style-type: none"> po zakonu neodvisni/samostojni (polnoletni); vsaj 3 mesece člani društva in imajo poravnane vse obveznosti. 	<ul style="list-style-type: none"> da volijo in so voljeni ali imenovani v društvene organe, če so dopolnili starost 15 let; da aktivno uresničujejo društveni program; da ob strokovnem vodstvu uporabljajo društvene prostore in naprave za vadbo v skladu z letnim društvenim programom; da aktivno sodelujejo pri realizaciji programa tako, da dajejo pobude, predloge in da aktivno delujejo v organih društva. <p style="text-align: center;">11. člen</p> <p>Dolžnosti članov so:</p> <ul style="list-style-type: none"> da izpolnjujejo društvena pravila in sklepe društvenih organov; da aktivno sodelujejo v organih, v katere so izvoljeni; da po svojih zmožnostih izpolnjujejo društveni program; da sodelujejo na društvenih športnih prireditvah in na drugih (družabnih) prireditvah; da na tekmovanjih in drugih javnih prireditvah predstavljajo društvo; da v svojem delovnem in življenjskem okolju delujejo za afirmacijo društva, tudi za pridobitev dodatnih finančnih sredstev; da redno plačujejo članarino in poravnajo druge obveznosti do društva (vadmna in podobno).
<p style="text-align: center;">5. člen</p> <p>Izstop iz društva je prostovoljen, vendar ga je treba najaviti in vrniti člansko izkaznico. S prenehanjem članstva se izgubi pravica do društvenega premoženja.</p>	<p style="text-align: center;">8. člen</p> <p>Članstvo v društvu preneha:</p> <ul style="list-style-type: none"> z izstopom; s črtanjem, če se kljub opominu ne plača članarine za preteklo leto; z izključitvijo po sklepu disciplinske komisije; s smrtjo.
<p style="text-align: center;">6. člen</p> <p>Gimnastiški odbor lahko izključi iz društva vsakega, ki ne izpolnjuje svojih dolžnosti do društva, čeprav je dobil že dva opomina. Član društva je lahko izključen, če:</p> <ol style="list-style-type: none"> huje krši društvena pravila; se nepošteno obnaša na telovadišču ali zunaj njega. <p>V obeh primerih odloča gimnastiški odbor,</p>	<p style="text-align: center;">VIII. DISCIPLINSKA KOMISIJA</p> <p style="text-align: center;">37. člen</p> <p>Disciplinska komisija lahko izreče zoper člane društva naslednje ukrepe:</p> <ol style="list-style-type: none"> javni opomin; prepoved opravljanja funkcij ali udeležbe na tekmovanjih za določen čas; trajno prepoved opravljanja vseh funkcij

<p>razširjen s štirimi člani društva, ki imajo pravico do glasovanja. Le-ti so izbrani izmed navzočih telovadcev ob koncu telovadnega dne, pred sejo, z žrebanjem (»izvrečkajo«).</p>	<p>v društvu; d) trajno izključitev iz društva.</p>
<p style="text-align: center;">7. člen</p> <p>Z društvenimi pravili upravlja:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) glavna skupščina; b) gimnastiški odbor. 	<p style="text-align: center;">IV. ORGANI DRUŠTVA IN NJIHOVO DELOVNO PODROČJE</p> <p style="text-align: center;">17. člen</p> <p>Občni zbor. Upravni odbor. Nadzorni odbor. Disciplinska komisija.</p> <p style="text-align: center;">18. člen</p> <p>Občni zbor je najvišji organ društva. Sestavljajo ga vsi člani društva, ki so dopolnili 15 let starosti. Občnemu zboru lahko prisostvujejo tudi člani, mlajši od 15 let ter njihovi zakoniti zastopniki, in vsi, ki so zainteresirani za društveno delovanje, predvsem pa predstavniki sredstev javnega obveščanja, predstavniki drugih društev in klubov ter zvez in združenj, vendar brez pravice odločanja oz. glasovanja.</p> <p style="text-align: center;">23. člen</p> <p>Naloge in pristojnosti občnega zbora so:</p> <ol style="list-style-type: none"> b) sprejema, spreminja društvena pravila in druge splošne akte;
<p style="text-align: center;">8. člen</p> <p>Glavna skupščina zaseda vsako leto. Izredno glavno skupščino lahko skliče gimnastiški odbor na podlagi tehtnih razlogov. Gimnastiški odbor je dolžan sklicati izredno glavno skupščino, če jo zahteva vsaj deset članov društva, ki ima glasovalno pravico.</p>	<p style="text-align: center;">19. člen</p> <p>Redni občni zbor je obvezen vsako drugo leto, volilni občni zbor pa je obvezen vsako četrto leto. Skliče ga upravni odbor najmanj 8 dni pred dnevom sklica.</p> <p style="text-align: center;">20. člen</p> <p>Izredni občni zbor skliče upravni odbor po lastni presoji na zahtevo 1/3 članov ali nadzornega odbora. Izredni občni zbor sklepa le o vprašanjih, zaradi katerih je bil sklican.</p>
<p style="text-align: center;">9. člen</p> <p>Glavna skupščina ima najvišjo odločevalno vlogo v vseh društvenih zadevah. Predvsem so njene naloge naslednje:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) izvolitev gimnastičnega odbora; b) spreminjanje/dopolnjevanje glavnih pravil; c) pregled in potrditev računskih 	<p style="text-align: center;">23. člen</p> <p>Naloge in pristojnosti občnega zbora so:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) voli organe zbora in sklepa o dnevnem redu; b) sprejema, spreminja društvena pravila in druge splošne akte; c) obravnava stanje in probleme društva ter določa smernice njegovega nadaljnega

<p>poročil;</p> <p>d) določitev višine članarine in mesečnih društvenih prihodkov (»prineski za društveno denarnico«);</p> <p>e) sklepati o predlogih gimnastičnega odbora ali posameznih članov.</p>	<p>razvoja;</p> <p>d) odloča o društvenih statusnih spremembah oz. o delitvi (razdruževanju) društva oz. njegove dejavnosti, o reorganizaciji društva in o prenehanju društva ter o povezovanju v zveze društev;</p> <p>e) odloča o delu upravnega in nadzornega odbora ter disciplinske komisije;</p> <p>f) odloča o nakupih in odtujitvi nepremičnin;</p> <p>g) sprejema kratkoročne in dolgoročne društvene programe;</p> <p>h) obravnava in sprejema pravilnike svojih organov;</p> <p>i) voli in razrešuje društvene organe;</p> <p>j) podeljuje častno članstvo, priznanja in nagrade;</p> <p>k) odloča o pritožbah članov na odločitev društvenih organov.</p>
<p style="text-align: center;">10. člen</p> <p>Vse odločitve in sklepi so sprejeti na glavni skupščini, če jih potrdi večina prisotnih članov društva. Potrjeni sklepi veljajo za vse člane društva.</p>	<p style="text-align: center;">21. člen</p> <p>Občni zbor sklepa veljavno, če je navzočih več kot polovica društvenih članov, ki imajo pravico glasovanja. Če se ob napovedanem času ne zbere toliko članov, se začetek zbora odloži za pol ure. Nato se občni zbor začne po predlaganem dnevnem redu, če je navzočih najmanj 10 članov.</p> <p>Občni zbor sklepa veljavno, če za sklep glasuje več kot polovica navzočih članov.</p> <p>Če odločajo o spremembah pravil društva ali o prenehanju delovanja društva ter o ostalih statusnih spremembah društva mora za to glasovati najmanj 2/3 prisotnih članov.</p>
<p style="text-align: center;">11. člen</p> <p>Gimnastiški odbor je sestavljen iz petih članov društva, ki jih izvoli glavna skupščina za obdobje enega leta, z možnostjo ponovne izvolitve.</p> <p>Člani odbora izvolijo načelnika ter si med seboj razdelijo naloge.</p>	<p style="text-align: center;">24. člen</p> <p>Kandidatne liste za društvene organe predlagata:</p> <ul style="list-style-type: none"> • upravni odbor, • skupina najmanj 50 članov društva. <p style="text-align: center;">25. člen</p> <p>Društvene organe (upravni odbor, nadzorni odbor in disciplinsko komisijo) volijo člani s tajnim in neposrednim glasovanjem z oddajo kandidatne liste. Predsednike in podpredsednike teh organov volijo na občnem zboru, neposredno.</p> <p>Vsak član, ki voli, sme v kandidatno listo vpisati nove kandidate in prečrtati predlagane. Če je na ta način na kandidatni</p>

	<p>listi vpisanih več kandidatov, kot je predvideno v društvenih pravilih, je taka glasovnica neveljavna.</p> <p style="text-align: center;">26. člen</p> <p>Predlagani kandidati so izvoljeni, če je zanje glasovalo več kot polovica prisotnih članov občnega zbora.</p> <p style="text-align: center;">27. člen</p> <p>Mandat članov upravnega odbora, nadzornega odbora in disciplinske komisije traja 4 leta. Člani so lahko izvoljeni večkrat zaporedoma.</p> <p>Mandat članov iz prvega odstavka tega člena pa lahko preneha pred potekom roka, za katerega so člani izvoljeni, če:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odstopijo; • pristojni organ ugotovi, da nevestno ali nepravilno poslujejo oz. ne delajo in se ne udeležujejo sej organov. <p>V tem primeru upravni odbor do prihodnjega občnega zbora kooptira novega člana v ustrezen organ. Na ta način lahko upravni odbor do prihodnjega občnega zbora nadomesti največ 1/3 članov posameznega odbora ali komisije.</p> <p style="text-align: center;">V. UPRAVNI ODBOR</p> <p style="text-align: center;">28. člen</p> <p>Upravni odbor ima 9 do 15 članov. Upravni odbor ima voljenega predsednika in dva podpredsednika. Predsednik upravnega odbora je hkrati predsednik društva.</p> <p>Po svoji funkciji so člani upravnega odbora predsednik in oba podpredsednika, ostali člani pa so voljeni.</p>
<p style="text-align: center;">12. člen</p> <p>Člani odbora morajo biti polnoletni s stalnim bivališčem v Ljubljani. Zaposleni v društvu (»ki od društva dobivajo plačo«) ne morejo biti člani odbora, razen v izjemnih primerih.</p>	
<p style="text-align: center;">13. člen</p> <p>Gimnastiški odbor za svoje delo ni plačan, sestaja se vsaj enkrat mesečno in odloča (skupaj z večino) o tekočih zadevah.</p>	<p style="text-align: center;">13. člen</p> <p>Dolžnosti članov v društvenih organih so praviloma častne. Le izjemoma se po sklepu upravnega odbora lahko prizna članu društva ustrezna nagrada za njegovo delo.</p> <p>O morebitnih potrebah po profesionalizaciji določenih strokovnih, tehničnih oz.</p>

	<p>administrativnih nalog odloča upravni odbor.</p> <p style="text-align: center;">29. člen</p> <p>Upravni odbor je društveni organ, ki vodi društveno delovanje med dvema občinama zboroma.</p>
<p style="text-align: center;">14. člen</p> <p>Naloge gimnastičnega odbora:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) zastopati društvo, sklepati pogodbe v njegovem imenu in skrbeti za premoženje društva; b) odločati o sprejemu in izključitvi društvenih članov; c) imenovati gimnastične učitelje, jih nadzirati in odstavljati; d) skrbeti za najem in vzdrževanje telovadišča; e) določati gimnastična pravila in skrbeti za to, da se jih člani društva držijo; f) pobirati denarne prispevke/članarino in odločati o izrednih primerih, ki so prispevkov oproščeni; g) sklicati in voditi glavne skupščine ter dajati zadolžitve svojim zaposlenim. 	<p style="text-align: center;">30. člen</p> <p>Upravni odbor je izvršilni organ občnega zbora in opravlja, izvrši izvršilne, organizacijske, upravne in administrativne zadeve, ki mu jih naloži občni zbor.</p> <p>Za svoje delo je upravni odbor odgovoren občnemu zboru.</p> <p>Upravni odbor opravlja naslednje naloge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvaja sklepe, ki jih je sprejel občni zbor; • skrbi za izvedbo društvenega programa; • kot vesten gospodar upravlja z društvenim premoženjem; • sklicuje občni zbor in pripravi gradivo za delo občnega zbora v skladu z veljavno zakonodajo; • skrbi za finančno in materialno poslovanje; • določa višino članarine in vadbine; • imenuje in razrešuje člane svojih odborov in komisij; • sprejema sistematizacijo delovnih mest strokovnih služb društva, plan zaposlovanja in sprejema vse splošne akte, kot to določa zakon, razen društvenih pravil; • določa o pritožbah zoper odločitev svojih stalnih odborov in komisij; • odloča o investicijah in o investicijskem vzdrževanju; • odloča tudi o drugih zadevah, za katere ga poolasti občni zbor ali mu to nalagajo posebni predpisi; • vodi evidenco članstva. <p>Upravni odbor dela na sejah, ki jih sklicuje in vodi predsednik oz. podpredsednik ali eden od članov upravnega odbora.</p> <p>Sklepi se sprejemajo z navadno večino glasov vseh članov.</p>
<p style="text-align: center;">15. člen</p> <p>Premoženje društva je sestavljeno iz:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) članarine in mesečnih prispevkov članov društva; b) gimnastičnega orodja in druge 	<p style="text-align: center;">IX. FINANČNO IN MATERIALNO POSLOVANJE DRUŠTVA</p> <p style="text-align: center;">39. člen</p> <p>Finančno-materialno poslovanje poteka</p>

<p>opreme;</p> <p>c) prostovoljnih prispevkov, daril in zapuščin članov društva in drugih ljubiteljev/privržencev/prijateljev.</p>	<p>preko računa pri Agenciji Republike Slovenije za plačilni promet.</p> <p>Društveno premoženje sestavljajo vse premičnine in nepremičnine, ki so društvena last. Z društvenim premoženjem upravlja upravni odbor.</p> <p>Osnovna sredstva lahko nakupijo ali odtujijo le na podlagi sklepa seje upravnega odbora. O nakupu nepremičnin odloča občni zbor z večino navzočih članov, o odtujitvi nepremičnin pa na predlog upravnega odbora z 2/3 večino.</p> <p style="text-align: center;">40. člen</p> <p>Društveni prihodki so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • delež po ovrednotenem programu in na podlagi doseženih rezultatov iz sredstev javnih financ in sredstev športnih in drugih zvez, organizacij in združenj; • dohodki od pokrovitelja; • dotacije; • dohodki od pridobitne dejavnosti, opredeljene v 7.a členu; • dohodki od udeležbe na tekmovanjih; • dohodki od prispevkov članov; • vpisnina, članarina in vadrnina; • dohodki od prostovoljnih prispevkov; • darila in volila; • druga sredstva. <p>Presežek prihodkov nad odhodki, ki ga društvo doseže z neposrednim opravljanjem pridobitne dejavnosti se sme uporabiti le za doseganje namenov in nalog društva, v skladu s temeljnim aktom.</p>
<p style="text-align: center;">16. člen</p> <p>Vsak član društva plača članarino in mesečni prispevek, ki je določen na glavni skupščini in se plačuje vnaprej.</p>	<p style="text-align: center;">10. člen</p> <p>Za pristop v društvo je treba izpolniti in podpisati prigrasnico in redno plačevati članarino.</p>
<p style="text-align: center;">17. člen</p> <p>Društvo preneha z delovanjem, če je število članov manjše od 25. V primeru prenehanja delovanja se društveno premoženje denarno ovrednoti, proda in gotovino razdeli med člane društva.</p>	<p>X. PRENEHANJE DRUŠTVA</p> <p style="text-align: center;">42. člen</p> <p>Društvo preneha:</p> <ul style="list-style-type: none"> • po sklepu rednega ali izrednega občnega zbora; • če pade število članstva pod deset. <p style="text-align: center;">43. člen</p> <p>V primeru, da društvo preneha z delom, se njegovo premoženje dodeli Rdečemu križu</p>

	Ljubljana.
<p>18. člen</p> <p>Vse spore med člani društva ali spore z gimnastičnim odborom rešujejo izbrani vodje, ki so izvoljeni izmed članov društva. Sprti strani izvolita po dve vodji, le-ti pa izvolijo petega člana društva – načelnika.</p>	<p>VIII. DISCIPLINSKA KOMISIJA</p> <p>35. člen</p> <p>Disciplinsko komisijo sestavljajo predsednik in dva člana, ki jih voli in razrešuje občni zbor za dobo štirih let in so lahko večkrat zaporedoma izvoljeni. Občni zbor sprejme pravilnik o disciplinski odgovornosti članov društva.</p> <p>36. člen</p> <p>Naloga disciplinske komisije je, da vodi disciplinski postopek, ugotavlja disciplinsko odgovornost članov in funkcionarjev društva in izreka kazni po pravilniku o disciplinski odgovornosti članov društva. Odloča tudi o disciplinski odgovornosti delavcev v delovnem razmerju v društvu, če gre za hujše kršitve delovne obveznosti.</p>

V Ljubljani, 21. decembra 1862.

Podpisi članov začasnega odbora.

Ljubljana, 05.06.1996

PREDSEDNIK ŠD NARODNI DOM
Dejan Crnek

SEKRETAR
Borut Čebular

Za ustanovitev društva je bilo leta 1863 potrebnih 5 ustanovnih članov, predsednik društva in štirje odborniki ter 50 podpisnikov. Kasneje se je število ustanovnih članov zvišalo na 10: predsednik ter po trije člani upravnega in nadzornega odbora ter disciplinske komisije. Oni so bili tudi podpisniki vseh uradnih listin v zvezi z ustanovitvijo. Danes lahko ustanovijo društvo že trije posamezniki, poslovno sposobne fizične osebe oziroma pravne osebe.

Pravila iz leta 1863 imajo 18 členov, zasnovana so bila na podlagi patenta cesarja Franca Jožefa z dne 17.03.1849. Temeljila so na zakonodaji stare Avstrije. Leta 1851 pride do preklica patenta. Leto kasneje izda cesar nov društveni zakon, ki velja vse do leta 1861, ko ga zamenja februarški patent, ki je nekoliko razrahljal napetosti iz časa Bachovega absolutizma (1851-1860) in dal podlago za lažje ustanavljanje društev. Prej so bila društva, zlasti politična, podvržena določenim omejitvam. Od leta 1863 pa do leta 1996 so se pravila razširila iz osemnajstih na 49 členov. Temelj današnjih društvenih pravil je Zakon o društvih, ki je zapisan v Uradnem listu Republike Slovenije.

Statut predstavlja osnovno podlago za ustanovitev in delovanje društva. Vsebuje ime in sedež društva, namen in cilje, pravice in obveznosti članov, financiranje, prenehanje društva in določbe o organih društva. Danes so v statutu zapisane nekatere določbe in člani, ki jih včasih še niso poznali ali pa jim niso dali tako velikega pomena, da bi bili zapisani. Ti so:

Društvene *splošne določbe* imajo 6 členov:

1. člen

Ime društva je: Športno društvo Narodni dom, Ljubljana. Kratica je ŠD Narodni dom, Ljubljana (v nadaljnjem besedilu društvo). Sedež društva je v Ljubljani, Prešernova cesta 22.

2. člen

Društvo deluje na območju občine mesta Ljubljane in je prostovoljno združenje članov.

3. člen

Društvo ima lahko v svojem okviru za posamezne interesne dejavnosti sekcije ali druge skupine.

Društvo se lahko združuje oz. vključuje v druge strokovne in športne zveze ali združenja v skladu s cilji svojega delovanja. Društvo se lahko združi v zvezo društev z drugimi društvi z namenom uresničevanja skupnih ciljev.

4. člen

Društvo je pravna oseba. Društvo ima svoj znak in pečat.

Znak društva je stiliziran telovadec v stoji na eni roki v okroglem okviru, okoli katerega je napis ŠD Narodni dom, Ljubljana. V spodnjem delu zgoraj opisanega je izpisana letnica ustanovitve društva – 1863 (priloga 5).

Pečat je okrogle oblike z enako vsebino kot zgoraj opisani znak. Ob spodnjem robu pečata je napisan naslov društva – Prešernova 22, Ljubljana – in izpisano: Športno društvo Narodni dom.

5. člen

Društveno delo je javno. Društvo obvešča javnost o svojem delu:

- z objavljanjem volil in zapisnikov, ki so javni in dostopni vsem članom.

Za širšo javnost pa:

- omogoča navzočnost predstavnikov medijev na sejah in sestankih,
- sodeluje na tiskovnih konferencah s predstavniki medijev,
- zagotavlja v skladu s svojimi možnostmi, organizira materialne, tehnične in druge pogoje za nemoteno opravljanje nalog, ki jih imajo mediji, o njihovem delu,
- za zagotavljanje javnosti dela je odgovoren predsednik društva.

6. člen

Društvo Narodni dom je pravni naslednik prvega slovenskega društva za telesno vzgojo Južni Sokol (ustanovni občni zbor je bil 01.10.1863) in pravni naslednik TVD Partizan Narodni dom, Ljubljana.

Določba o *članstvu* se je nekoliko razširila. Dodani so naslednji štirje člani:

12. člen

Za posebne zasluge in dolgoletno delo v društvu, kakor tudi za izjemne športne dosežke lahko član dobi naziv častnega člana. O tem odloča redni občni zbor na predlog upravnega odbora društva. O drugih priznanjih, po posebnem pravilniku, odloča upravni odbor društva.

14. člen

Tekmovalcem, trenerjem, vodnikom, sodnikom in drugim članom društva je treba zagotoviti povračilo stroškov v skladu z materialnimi možnostmi društva.

O tem je treba med posameznikom in društvom skleniti ustrezno pogodbo, v kateri so določene pravice in obveznosti obeh pogodbenih strank.

15. člen

Za opravljanje administrativnih, tehničnih, finančnih in strokovnih zadev lahko društvo sprejme delavca v delovno razmerje ali sklene pogodbo o delu oz. pogodbo o opravljanju storitev.

O pravicah, odgovornostih, delovnih nalogh, nagrajevanju in o drugih pravicah delavcev odloča upravni odbor društva na predlog predsednika društva.

16. člen

Če društvo Narodni dom postane član zveze društev, skladno s 3. členom teh pravil, pravice in dolžnosti društva kot člana zveze natančno določa listina, sprejmejo jo društva, ki ustanavljajo zvezo društev. Odločitev o združitvi v zvezo sprejme občni zbor društva.

K določbi o *organizacijski strukturi društva* je dodan člen, ki opisuje uvodni protokol na zasedanju občnega zbora:

22. člen

Občni zbor odpre predsednik društva. Nato občni zbor izvoli delovno predsedstvo (najmanj trije člani), zapisnikarja, dva overovatelja zapisnika, kandidacijsko komisijo in volilno komisijo.

V današnjem statutu je tudi člen, namenjen *predsedniku društva*:

31. člen

Predsednik društva je hkrati predsednik upravnega odbora. V okviru zakonskih in drugih pooblastil vodi delo in poslovanje društva, zastopa in predstavlja društvo, je odgovoren za izvedbo sprejetih društvenih programov in zakonito poslovanje društva ter odloča o zadevah, ki jih določajo ta pravila.

Pri uresničevanju svojih obveznosti društveni predsednik:

- a) vodi poslovanje društva in s tem v zvezi podpisuje akte in listine;
- b) predstavlja in zastopa društvo;
- c) vodi delo upravnega odbora;
- d) izdaja posamične akte in izvršuje posamične ukrepe skladno s svojimi pooblastili, sklepi občnega zbora in upravnega odbora;

- e) skrbi za zakonitost dela in pravilno finančno materialno poslovanje društva;
 - f) poroča občnemu zboru o poslovanju;
 - g) odreja v skladu z zakonitimi pooblastili in sklepi društvenih organov o delovnih razmerjih delavcev, ki so zaposleni v društvu ali pa delajo po pogodbi o delu;
 - h) odloča o disciplinski odovornosti delavcev, zaposlenih v društvu, in sicer za lažje kršitve delovnih dolžnosti;
 - i) sklepa pogodbe o delu in druge pogodbe;
 - j) sklicuje občni zbor in seje upravnega odbora;
 - k) upravlja druge zadeve v skladu z zakoni, društvenimi pravili in sklepi društvenih organov.
- Društveni predsednik je za svoje delo odgovoren občnemu zboru in upravnemu odboru društva. V odsotnosti ga nadomešča eden od podpredsednikov. Za opravljanje posameznih zadev iz svoje pristojnosti predsednik lahko pisno pooblasti podpredsednika ali drugega člana upravnega odbora društva.

V prvih društvenih pravilih je imela glavno vlogo glavna skupščina, pod seboj je imela samo gimnastiški odbor. Nadzornega odbora še niso poznali, raznorazne spore pa so reševali izbrani vodje, izvoljeni izmed članov društva. Danes se društveni organi delijo na tri veje: upravni in *nadzorni odbor* ter disciplinska komisija.

32. člen

Nadzorni odbor sestavljajo predsednik in štirje člani. V odsotnosti predsednika nadzornega odbora vodi delo član nadzornega odbora, ki ga določi predsednik odbora ali društva.

33. člen

Predsednik in člani nadzornega odbora ne morejo biti hkrati člani upravnega odbora, imajo pa se pravico udeleževati vseh sej odborov in komisij, vendar brez pravice odločanja.

34. člen

Naloge in pristojnosti nadzornega odbora so predvsem naslednje:

- a) nadzira izpolnjevanje delovnih nalog, delovanje, finančno materialno in administrativno poslovanje in o tem poroča občnemu zboru;
- b) nadzira izvajanje pravil in drugih društvenih aktov;
- c) nadzira izvajanje sklepov organov in članov društva ter preverja skladnost odločb, aktov in sklepov organov društva s pravicami, dolžnostmi in interesi članov;

- d) spremlja izvrševanje nalog in sklepov občnega zbora, upravnega odbora in disciplinske komisije;
- e) pregleduje listine o tem, ali se sredstva uporabljajo odgovorno, družbeno in ekonomsko smotrno;
- f) nadzira uresničevanje pravic in dolžnosti članov;
- g) ugotavlja pomanjkljivosti in nepravilnosti pri delu društvenih organov in opozarja na odpravo le-teh;
- h) ima pravico sklicati izredni občni zbor, če ugotovi nepravilnosti v poslovanju in delu društva.

Nadzorni odbor je za svoje delo odgovoren občnemu zboru in mu poda poročilo o svojem delu. Nadzorni odbor sprejema veljavne sklepe, če za sklepe glasujejo vsaj trije člani.

Zaradi večjega nadzora države nad poslovanjem društva je določba o *finančnem in materialnem poslovanju društva* podkrepljena s še nekaj določili:

38. člen

Finančno-materialno poslovanje društva poteka po splošnih določilih finančnega poslovanja in finančnih planih društva. Finančno in materialno poslovanje se opravljata po pravilih blagajniškega in knjigovodskega poslovanja, ki veljajo za društva. Društvo razpolaga s finančnimi sredstvi v mejah finančnega načrta.

41. člen

Sklepe upravnega odbora o finančnem poslovanju in druge finančne liste podpisujejo:

- predsednik;
- podpredsednika;
- po upravnem odboru pooblaščen člani.

Končne določbe:

44. člen

Ta pravila so sprejeta, ko jih sprejme občni zbor z 2/3 večino navzočih članov. Veljati in uporabljati pa ga začnejo osmi dan po objavi na društveni oglasni deski.

45. člen

Z dnem veljavnosti teh pravil prenehajo veljati pravila ŠD Narodni dom, Ljubljana, sprejeta na občnem zboru 20.05.1993.

46. člen

Prve društvene organe se po teh pravilih lahko izvoli že na občnem zboru, ki bo ta pravila sprejel, sicer do izvolitve in imenovanj novih organov in organov upravnega odbora opravljajo delo dotedanji organi.

47. člen

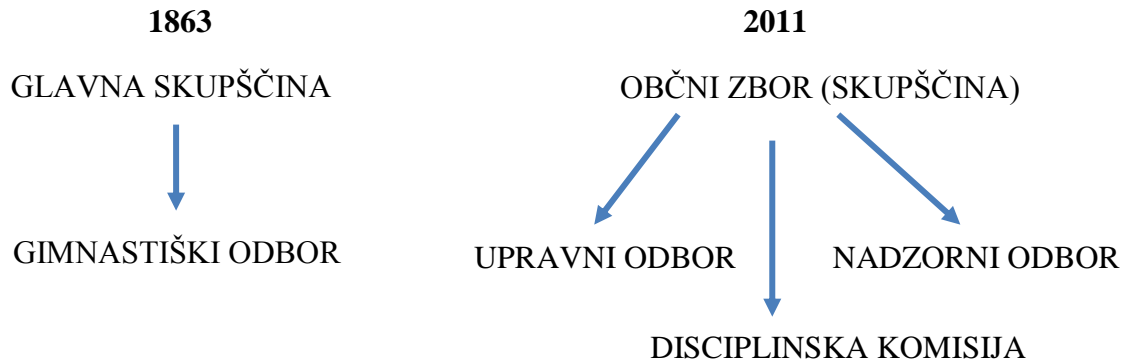
V primeru, da je potrebna uskladitev teh pravil z določbami zakona (uskladitev s kogentnimi normami zakonov), lahko uskladitev začasno sprejme upravni odbor s posebnim statutarnim sklepom, ki ga nato potrdi občni zbor oz. sprejme spremembe in dopolnitve ali nova pravila.

48. člen

Ta pravila so sprejeta, ko jih sprejme občni zbor, skladno z 22. členom teh pravil, in začnejo veljati, ko jih pristojni upravni organ za notranje zadeve potrdi.

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

ORGANI DRUŠTVA IN NJIHOVO DELOVNO PODROČJE

Leta 1863 je bila najvišji organ društva **glavna skupščina**, ki je zasedala vsako leto in imela najvišjo odločevalno vlogo v vseh društvenih zadevah. Njene naloge so bile:

- izvolitev gimnastičnega odbora;
- spreminjanje/dopolnjevanje glavnih pravil;
- pregled in potrditev računskih poročil;
- določitev višine članarine in mesečnih društvenih prihodkov (»prineski za društveno denarnico«);
- sklepati o predlogih gimnastičnega odbora ali posameznih članov.

V sodobnih pravilih društva iz leta 1996, ki veljo še danes, je najvišji organ društva **občni zbor**. Sestavljajo ga vsi člani društva, ki so doplnili 15o leto starosti. Prisostvujejo mu lahko tudi člani, mlajši od 15 let ter njihovi zakoniti zastopniki, in vsi, ki so zainteresirani za društveno delovanje. Občni zbor odpre predsednik društva. Nato se izvoli delovno predsedstvo (najmanj trije člani), zapisnikarja, dva overovatelja zapisnika, kandidacijsko in volilno komisijo.

Naloge in pristojnosti občnega zbora so v primerjavi s tistimi nekoč nekoliko razširene:

- a) voli organe zbora in sklepa o dnevnem redu;
- b) sprejema, spreminja društvena pravila (statut) in druge splošne akte;
- c) obravnava stanje in probleme društva ter določa smernice njegovega nadaljnjega razvoja;
- d) odloča o društvenih statusnih spremembah oz. o delitvi (razdruževanju) društva oz. njegove dejavnosti, o reorganizaciji društva in o prenehanju društva ter o povezovanju v zveze društev;
- e) odloča o delu upravnega in nadzornega odbora ter disciplinske komisije;
- f) odloča o nakupih in odtujitvi nepremičnin;
- g) sprejema kratkoročne in dolgoročne društvene programe;
- h) obravnava in sprejema pravilnike svojih organov;
- i) voli in razrešuje društvene organe;
- j) podeljuje častno članstvo, priznanja in nagrade;
- k) odloča o pritožbah članov na odločitve društvenih organov.

Gimnastiški odbor je bil ob ustanovitvi društva edini društveni organ. Sestavljen je bil iz petih članov društva, ki jih je izvolila glavna skupščina za obdobje enega leta, z možnostjo ponovne izvolitve. Člani odbora so morali biti polnoletni s stalnim bivališčem v Ljubljani. Zaposleni v društvu (»ki od društva dobivajo plačo«) niso smeli biti člani odbora, razen v izjemnih primerih. Člani odbora so izvolili načelnika ter si med seboj razdelili naloge. Gimnastiški odbor za svoje delo ni bil plačan, sestajal se je vsaj enkrat mesečno in odločal (skupaj z večino) o tekočih zadevah. Dolžan je bil sklicati izredno glavno skupščino, če jo je zahtevalo vsaj deset članov društva, ki je imelo glasovalno pravico.

Naloge gimnastičnega odbora so bile:

- a) zastopati društvo, sklepati pogodbe v njegovem imenu in skrbeti za premoženje društva;
- b) odločati o sprejemu in izključitvi društvenih članov;
- c) imenovati gimnastične učitelje, jih nadzirati in odstavljati;
- d) skrbeti za najem in vzdrževanje telovadišča;
- e) določati gimnastična pravila in skrbeti za to, da se jih člani društva držijo;
- f) pobirati denarne prispevke/članarino in odločati o izrednih primerih, ki so prispevkov oproščeni;
- g) sklicati in voditi glavne skupščine ter dajati zadolžitve svojim zaposlenim.

Danes se društveni organi delijo na tri veje: upravni in nadzorni odbor ter disciplinska komisija.

Upravni odbor je društveni organ, ki vodi društveno delovanje med dvema občnima zboroma. Ima 9 do 15 članov, voljenega predsednika in dva podpredsednika. Predsednik upravnega odbora je hkrati predsednik društva. Za svoje delo je upravni odbor odgovoren občnemu zboru.

Upravni odbor opravlja naslednje naloge:

- a) izvaja sklepe, ki jih je sprejel občni zbor;
- b) skrbi za izvedbo društvenega programa;
- c) kot vesten gospodar upravlja z društvenim premoženjem;
- d) sklicuje občni zbor in pripravi gradivo za delo občnega zbora v skladu z veljavno zakonodajo;
- e) skrbi za finančno in materialno poslovanje;
- f) določa višino članarine in vavnine;
- g) imenuje in razrešuje člane svojih odborov in komisij;
- h) sprejema sistematizacijo delovnih mest strokovnih služb društva, plan zaposlovanja in sprejema vse splošne akte, kot to določa zakon, razen društvenih pravil;
- i) določa o pritožbah zoper odločitve svojih stalnih odborov in komisij;
- j) odloča o investicijah in o investicijskem vzdrževanju;
- k) odloča tudi o drugih zadevah, za katere ga pooblasti občni zbor ali mu to nalagajo posebni predpisi;
- l) vodi evidenco članstva.

Nadzorni odbor sestavljajo predsednik in štirje člani. Predsednik in člani nadzornega odbora ne morejo biti hkrati člani upravnega odbora, imajo pa se pravico udeleževati vseh sej odborov in komisij, vendar brez pravice odločanja. Nadzorni odbor je za svoje delo odgovoren občnemu zboru in mu poda poročilo o svojem delu.

Naloge in pristojnosti nadzornega odbora so predvsem naslednje:

- a) nadzira izpolnjevanje delovnih nalog, delovanje, finančno materialno in administrativno poslovanje in o tem poroča občnemu zboru;
- b) nadzira izvajanje pravil in drugih društvenih aktov;

- c) nadzira izvajanje sklepov organov in članov društva ter preverja skladnost odločb, aktov in sklepov organov društva s pravicami, dolžnostmi in interesi članov;
- d) spremlja izvrševanje nalog in sklepov občnega zbora, upravnega odbora in disciplinske komisije;
- e) pregleduje listine o tem, ali se sredstva uporabljajo odgovorno, družbeno in ekonomsko smotrno;
- f) nadzira uresničevanje pravic in dolžnosti članov;
- g) ugotavlja pomanjkljivosti in nepravilnosti pri delu društvenih organov in opozarja na odpravo le-teh;
- h) ima pravico sklicati izredni občni zbor, če ugotovi nepravilnosti v poslovanju in delu društva.

Disciplinsko komisijo sestavljajo predsednik in dva člana, ki jih voli in razrešuje občni zbor za dobo štirih let in so lahko večkrat zaporedoma izvoljeni. Občni zbor sprejme pravilnik o disciplinski odgovornosti članov društva. Naloga disciplinske komisije je, da vodi disciplinski postopek, ugotavlja disciplinsko odgovornost članov in funkcionarjev društva in izreka kazni po pravilniku o disciplinski odgovornosti članov društva. Odloča tudi o disciplinski odgovornosti delavcev v delovnem razmerju v društvu, če gre za hujše kršitve delovne obveznosti. Disciplinska komisija lahko izreče zoper člane društva naslednje ukrepe:

- a) javni opomin;
- b) prepoved opravljanja funkcij ali udeležbe na tekmovanjih za določen čas;
- c) trajno prepoved opravljanja vseh funkcij v društvu;
- d) trajno izključitev iz društva.

NOTRANJA ORGANIZACIJA

Predsednik društva je hkrati predsednik upravnega odbora. V okviru zakonskih in drugih pooblastil vodi delo in poslovanje društva, zastopa in predstavlja društvo, je odgovoren za izvedbo sprejetih društvenih programov in zakonito poslovanje društva ter odloča o zadevah, ki jih določajo ta pravila.

Pri uresničevanju svojih obveznosti društveni predsednik:

- a) vodi poslovanje društva in s tem v zvezi podpisuje akte in listine;
- b) predstavlja in zastopa društvo;
- c) vodi delo upravnega odbora;
- d) izdaja posamične akte in izvršuje posamične ukrepe, skladno s svojimi pooblastili, sklepi občnega zbora in upravnega odbora;
- e) skrbi za zakonitost dela in pravilno finančno materialno poslovanje društva;
- f) poroča občnemu zboru o poslovanju;
- g) odreja v skladu z zakonitimi pooblastili in sklepi društvenih organov o delovnih razmerjih delavcev, ki so zaposleni v društvu ali pa delajo po pogodbi o delu;
- h) odloča o disciplinski odovornosti delavcev, zaposlenih v društvu, in sicer za lažje kršitve delovnih dolžnosti;
- i) sklepa pogodbe o delu in druge pogodbe;
- j) sklicuje občni zbor in seje upravnega odbora;
- k) upravlja druge zadeve v skladu z zakoni, društvenimi pravili in sklepi društvenih organov.

Za svoje delo je odgovoren občnemu zboru in upravnemu odboru društva. V odsotnosti ga nadomešča eden od podpredsednikov. Za opravljanje posameznih zadev iz svoje pristojnosti lahko pisno pooblasti podpredsednika ali drugega člana upravnega odbora društva.

Sekretar

Organizira in izvršuje naloge po nalogu društva:

- a) sodeluje pri vsebinskem oblikovanju delovnega načrta društva;
- b) priprava poročil in statistike (tedenska, letna);
- c) odgovarja za administrativno in blagajniško poslovanje;
- d) izvaja sklepe društvenih odborov;

- e) je sopodpisnik (virmani, naročilnice, potni nalogi ...);
- f) komunicira z ljudmi in daje informacije (npr. MOL);
- g) po pooblastilu predsednika društva lahko zastopa društvo;
- h) neposredno sodeluje s strokovnim, tabornim, smučarskim odborom.

Vodenje blagajne:

- a) vodi blagajniški dnevnik prejemkov in izdatkov;
- b) pregleduje dospele fakture, vpis faktur v knjigo oz. računalnik;
- c) izstavlja, vpisuje fakture v knjigo izdanih računov oz. v računalnik in skrbi, da so le-te plačane v valutnem roku;
- d) poravnava fakture in ostale račune;
- e) izstavlja gotovinska plačila, izplačila dnevnic;
- f) izplačuje vodniške honorarje;
- g) sprejema gotovino, čeke, kartice;
- h) odvaja sredstva;
- i) dviga gotovino;
- j) skrbi, da so družbena sredstva varno shranjena in da delo z blagajno poteka v skladu z odredbo o blagajniškem maksimumu.

Tajniško administrativna dela:

- a) sprejema, pregleduje, podpisuje, vpisuje in razporeja pošto;
- b) odpošilja pošto, arhivira pošto in dokumente;
- c) sprejema in oddaja telefonska sporočila, zbira informacije;
- d) sprejema in pravilno informira stranke o vadbi, smučanju, taborjenju, vpisuje v društvo ter sprotno vodi evidenco članstva;
- e) piše zapisnik na seji UO;
- f) vodi evidenco porabe letnih dopustov;
- g) izdaja in podpisuje naročilnice, potne naloge, potrdila, opravičila ...;
- h) nabavlja in skrbi za pisarniški material;
- i) piše dopise.

Odgovornost za opravljena dela:

- a) je samostojen in zanesljiv;
- b) v sodelovanju s strokovnimi organi društva skrbi za nemoteno in pravilno izvajanje dejavnosti;
- c) odgovarja za organizacijo in izvršitev nalog, sprejetih na UO oz. drugih odborih;
- d) ima odgovoren odnos do članov društva, strank;
- e) je finančno odgovoren;
- f) je odgovoren za ažurno vodenje znotraj naštetih del in nalog;
- g) varčno gospodari z materialnimi sredstvi in lastnino društva.

Posebni pogoji dela:

- a) delo v deljenem delovnem času;
- b) diktiran ritem dela;
- c) delo z ljudmi;
- d) točen prenos podatkov;
- e) delo z računalnikom.

Strokovni športni sodelavec vodi upravni odbor in skrbi za organizaciji potek dela v društvu. Naloge:

- a) aktivno sodeluje pri pripravi in realizaciji društvenih programov tako, da daje pobude, predloge in da aktivno deluje v organih društva;
- b) pripravlja nove programe in promovira društvo;
- c) skrbi za strokovni kader v društvu in razporejanje po oddelkih;
- d) skrbi za povezavo med pisarno in vodniki;
- e) popularizira prostovoljne oblike dela v društvu, kajti le od članov društva je odvisen njihov osebni napredek in napredek oz. delovanje društva;
- f) razvija družabnost z organiziranjem družabnih prireditev, izletov in podobno;
- g) sodeluje pri smučarskem in tabornem odboru;
- h) taborvodja 2. taborne skupine v Premanturi;
- i) je urednik društvenega glasila Stoja;
- j) ureja spletno stran društva;
- k) nudi računalniško pomoč sekretarju in predsedniku društva;
- l) je vodja telovadnih rojstnih dni;
- m) po navodilih predsednika društva ureja tekoče zadeve;

- n) pomaga pri vzdrževanju društvenega inventarja;
- o) skrbi za strokoven dvig trenerjev in vodnikov z organizacijo rednega strokovnega izpopolnjevanja v okviru društva in omogoča strokovna izpopolnjevanja, ki jih organizirajo drugi;
- p) v svojem delovnem in življenjskem okolju deluje za afirmacijo društva ter za pridobitev dodatnih finančnih sredstev;
- q) skrbi za sodelovanje z nacionalnima panožnima zvezama – Sokolska zveza in Gimnastična zveza.

Trenerji in vodniki vsestransko vzgajajo svoje pripadnike. To predstavlja sistematično, metodično pravilno in znanstveno utemeljeno vzgojno dejavnost od otroške dobe naprej. Usmerjena je k vsestranskemu oblikovanju človekove celovite osebnosti. Vsestransko vzgojo društvo uresničuje z redno vadbo po oddelkih oz. vadbenih skupinah, poleg tega pa tudi s športnimi akcijami, nastopi, tekmami, izleti, taborjenjem, smučanjem in drugimi prireditvami. Svoje naloge opravljajo po navodilih strokovnega športnega sodelavca.

Naloge trenerjev in vodnikov:

- a) vodenje društvenih programov in promocija društva;
- b) sodelovanje s starši svojih članov, da bi ti dosegli boljše športne dosežke;
- c) aktivno uresničevanje društvenega programa;
- d) sodelovanje na društvenih športnih prireditvah in na drugih (družabnih) prireditvah;
- e) predstavljanje društva na tekmovanjih in drugih javnih prireditvah;
- f) delo opravljajo na sedežu in izven sedeža društva;
- g) vsakoletno sodelovanje na izobraževanju in strokovnem izpopolnjevanju;
- h) sodelovanje pri organizaciji smučarskega tečaja na Pohorju in taborjenja v Premanturi;
- i) pisanje prispevkov za društveno glasilo Stoja.

3 RAZPRAVA

PODOBNOSTI IN RAZLIKE PO ČLENIH

1. Pravila iz leta 1863

1. člen: Namen gimnastičnega društva

2.-6. člen: Pravice in dolžnosti članov

7.-14. člen: Upravni organi

15.-16. člen: Ekonomija društva

17. člen: Kdaj društvo preneha

18. člen: Disciplinska komisija

2. Pravila iz leta 1996

1.-6. člen: Splošne določbe

7. člen: Dejavnosti društva

8.-16. člen: Članstvo

17.-37. člen: Organi društva in njihovo delovno področje

38.-41. člen: Finančno in materialno poslovanje društva

42.-49. člen: Prenehanje društva

Najpomembnejša določba pravil iz leta 1863 so bile pravice in dolžnosti članov. Vse ostalo je bilo podrejeno temu. Danes je članstvo na 3. mestu in se vsebinsko bistveno ne razlikuje od takratnih pravil. Še vedno je prostovoljno, ob včlanitvi je potrebno izpolniti in podpisati priglasnico ter redno plačevati članarino. Članstvo potrjuje članska izkaznica. S podpisom priglasnice se meni, da je član seznanjen s pravili društva in se zavezuje ravnati po njih. Skladno s časom so se društvena pravila (statut) nekoliko razširila, spremenile pa so se tudi možne kršitve le-teh. Kot član odbora si moral imeti včasih stalno bivališče v Ljubljani, danes ima lahko to funkcijo tudi tuj državljan z dovoljenjem za bivanje v Republiki Sloveniji. Naloge upravnega odbora so se skladno z družbenimi spremembami nekoliko razširile. Volilno pravico si si nekoč pridobil s polnoletnostjo, danes pa z dopolnjenim 15im letom. Izstop iz društva ni potrebno več najaviti. Članstvo avtomatsko preneha s prenehanjem plačevanja članarine, ki jo je treba poravnati enkrat letno. Eden izmed členov je namenjen imenovanju častnih članov društva. Naziv podelijo za posebne zasluge in dolgoletno delo v društvu ter izjemne športne dosežke.

Po Stepišniku (1968) je imelo društvo leta 1864 174 članov, od tega 40 telovadečih, kar je predstavljalo 28%. Članstvo v društvu članov ni obvezovalo k vadbi, zato je delež telovadečih tako nizek. Prerodno gibanje slovenskega sokola je sprožil in končal Viktor Murnik, ki je v društvu deloval od leta 1893. Na njegovo pobudo je bil leta 1897 ustanovljen ženski telovadni odsek. Po zadnji statistiki, izpred začetka prve svetovne vojne iz leta 1913, je društvo štel

tudi 111 članic, od tega 67 telovadk, kar je predstavljalo 60%. Sorazmerno zelo visok odstotek telovadk v primerjavi s telovadci gre zagotovo na račun tega, da so se ženske udeleževale društvenega življenja veliko bolj zaradi telovadbe same kot iz drugih, političnih razlogov. Danes, leta 2012, ima društvo 950 članov. Od tega je 429 telovadečih, ostali se udeležujejo dodatnih dejavnosti društva, ki jih društvo ponuja. Ženskih oddelkov je 13, kjer telovadi 221 telovadk. Moški imajo 14 oddelkov, katere obiskuje 169 telovadcev.

Dva pomembnejša člena društvenih pravil sta člena o društvenih splošnih določbah in dejavnostih, ki jih društvo ponuja. Splošne določbe zajemajo splošne društvene podatke ter zapis o tem, da je Športno društvo Narodni dom pravni naslednik prvega slovenskega društva za telesno vzgojo Južni Sokol in prav tako TVD Partizan Narodni dom, Ljubljana. Društvu je danes dovoljeno združevanje oziroma vključevanje v druge strokovne in športne zveze ali združenja v skladu s cilji svojega delovanja. Lahko pride tudi do združitve v zvezo društev z drugimi društvi z namenom uresničevanja skupnih ciljev. Drugi člen sodobnih društvenih pravil se nanaša na dejavnosti društva, ki imajo danes širši okvir, saj gojijo v društvu poleg športne gimnastike tudi druge športne panoge, kot so: odbojka, košarka, ritmična gimnastika, joga, borilni športi in aerobika. Po zgledu predvojnega družabnega življenja še vedno organizirajo prireditve za najmlajše, kot sta dedek Mraz in pustovanje. Kot člani Slovenske sokolske zveze se udeležujejo nastopov na zletih doma in v tujini. V okviru »gimnastike za vse« pa sodelujejo na številnih tekmovanjih na državni ravni. V vsakoletno dejavnost spada tudi poletno taborjenje v Premanturi in petdnevni smučarki tečaj na Pohorju.

Upravna organiziranost društva je bila nekoč na tretjemem mestu. Leta 1863 je predstavljala **glavna skupščina** najvišji organ društva. Pod njo je bil **gimnastiški odbor**, kjer se je odločalo o tekočih zadevah. Člani gimnastičnega odbora so sklicevali in vodili glavne skupščine ter dajali zadolžitve svojim zaposlenim. Njihova naloga je bila tudi izvolitev načelnika, čigar naloge niso bile posebej opredeljene. Danes predstavlja najvišji organ društva **občni zbor**. Njemu odgovorni so **upravni odbor**, ki je izvršilni organ občnega zbora; **nadzorni odbor**, ki pregleduje pravilnost delovanja društva, in **disciplinska komisija**, ki odloča o morebitnih nepravilnostih samih članov. Disciplinsko komisijo so poznali tudi že v prvih pravilih, kjer pa še ni sodila med upravne organe društva, ampak je imela samostojen člen v društvenih pravilih. Občni zbor ima tudi to funkcijo, da voli in razrešuje društvene organe. Predsednik društva je hkrati predsednik upravnega odbora. Za razliko od nekoč so sedaj njegove naloge jasno določene. V okviru zakonskih in drugih pooblastil vodi delo in

poslovanje društva, zastopa ter predstavlja društvo, je odgovoren za izvedbo sprejetih društvenih programov in zakonito poslovanje društva ter odloča o zadevah, ki jih določajo društvena pravila (statut). Za vse društvene obveznosti odgovarja s svojim premoženjem.

Člen o ekonomiji društva iz leta 1863, ki zajema podatke o društvenem premoženju in prihodkih, se vsebinsko navezuje na današnji člen o finančnem in materialnem poslovanju društva, ki je podkrepjen s še nekaj pravili. Finančno in materialno poslovanje se opravlja po pravilih blagajniškega in knjigovodskega poslovanja. Društvo razpolaga s finančnimi sredstvi v mejah finančnega načrta. Poslovanje poteka preko računa pri Agenciji Republike Slovenije za plačilni promet. Do tega je prišlo zaradi nadzora države nad poslovanjem oziroma financami društva. Preden je stopilo omenjeno v veljavo, je prihajalo do zadolževanj društev, država pa ni mogla izterjati denarja, ker ni bilo pravne podlage. V primeru presežka prihodkov nad odhodki, ki ga društvo doseže z neposrednim opravljanjem pridobitne dejavnosti, se sme le tega uporabiti izključno za doseganje namenov in ciljev društva.

Društvo preneha z delovanjem, če je število članov manjše od 25. Tako je zapisano v prvih društvenih pravilih. Danes bi se to zgodilo v primeru, če bi se članstvo znižalo pod 10. Za razliko od nekoč, ko bi se v primeru prenehanja delovanja društva društveno premoženje denarno ovrednotilo, prodalo, gotovino pa razdelilo med člane društva, se danes njegovo premoženje dodeli sorodni organizaciji.

4 SKLEP

Z analizo pravil delovanja društva od leta 1863 do 2011 sem ugotovila dejavnike, ki so ostali nespremenjeni in verjetno pomenijo v sistemu organiziranosti društev nujni pogoj za delovanje, ne glede na okoliščine družbenega reda. Spremenjena pravila pa so zagotovo tisti del, ki je odvisen od trenutne politike.

Statut predstavlja osnovno podlago za ustanovitev in delovanje društva. Nekoč je vseboval namen društva, pravice in dolžnosti članov, določbe o upravnih organih, ekonomijo društva in zapis, kdaj društvo preneha. Do danes je prišlo do nekaterih sprememb. Dodana so nekatera nova določila, ki se vsebinsko nanašajo na prej naštete sklope. Nova je tudi določba, ki je v uvodu društvenih pravil, kjer so zapisani člani, ki se nanašajo na ime in sedež društva.

Športno društvo Narodni dom nudi danes svojim članom mnogo več, kot je daljnega leta 1863 nudilo takratno društvo. Redna vadba po oddelkih je bogatejša za taborjenje v času poletnih in smučanje v času zimskih počitnic. Včasih so bili zelo popularni in obiskani sokolski zleti, ki so še danes aktualni. Lanskega aprila je bil, na pobudo Športnega društva Bežigrad, ob njihovi 80-letnici delovanja, v Ljubljani organiziran 4. vseslovenski sokolski zlet. Naslednji bo najvrjetneje prihodnje leto, ko bo naše društvo praznovalo 150-letnico ustanovitve društva in organizirane vadbe na Slovenskem. Člani društva še vedno sodelujejo na tekmovanjih športne gimnastike, tako vrhunske kot rekreativno usmerjene. Sprva je bil lahko član društva vsak pošten državljan po dopolnjenem 18. letu starosti. Od leta 1996 pa je tako, da je lahko član društva tudi tuj državljan s stalnim ali začasnim bivališčem v Republiki Sloveniji. Društvo ima tudi častne člane. Ta naziv se podeljuje za posebne zasluge in dolgoletno delo v društvu, kakor tudi za izjemne športne dosežke. Nekaj novosti je tudi glede premoženja društva in samega upravljanja z njim. Včasih je vsakemu članu pripadal enak delež iz društvenega premoženja, danes je društveno premoženje društvena last in z njim upravlja upravni odbor. Presežek prihodkov nad odhodki, ki ga ustvari društvo z neposrednim opravljanjem pridobitne dejavnosti, se sme uporabiti le za doseganje namenov in nalog društva v skladu s temeljnim aktom. Včasih bi se ob prenehanju delovanja društva premoženje denarno ovrednotilo, prodalo, gotovino pa razdelilo med člane. Danes ni več tako, saj se premoženje dodeli ljubljanskemu Rdečemu križu. Organizacijsko je društvo nekoliko razširjeno. Imamo občni zbor, ki je najvišji organ, pod njim so upravni in nadzorni odbor ter disciplinska komisija. V društvenih pravilih iz leta 1863 so poznali le glavno skupščino in gimnastiški odbor. Tudi predsedniku društva je v današnjih društvenih pravilih namenjenega nekaj

prostora. V najstarejših društvenih pravilih načelnikove naloge oziroma dolžnosti niso bile jasno dolčene. Ljudje živimo drugačno življenje, kot so ga nekoč. Posledično so tudi zakoni obsežnejši, pravice in dolžnosti državljanov so jasno določene, kršitve pa sankcionirane. Danes je nadzor države nad delovanjem društva, predvsem nad finančnim in materialnim poslovanjem društva, veliko večji, kot je bil v 19. stoletju.

S časom se spreminjamo tako ljudje, kot naše vrednote. Vseeno pa se mi zdi, da se društvena pravila (statut) oziroma »društveni bonton« lepo ohranja. Za to poskrbimo kar člani sami, včasih bi rekli temu »od ust do ust«, ko smo, nekoč, sami učenci danes učitelji mlajšim generacijam.

Deveti člen, točka b Zakona o društvih iz sredine 19. stoletja pravi, da mora načrt podjetja oziroma statut jasno in določno prikazati način, kako naj bi se društvo zgradilo in obnovilo. Ta določba bi nam danes, oziroma že včeraj, še kako prav prišla. Obljubljeni in predvsem prepotrebni Plavalno gimnastični center Ilirija (delovni naslov) še ne stoji. Mogoče bi bilo drugače, če bi se določba starega zakonika ohranila. V starem zakoniku je govora tudi o društvih, sklenjenih za določen čas, ter o prošnjah za prehodno ali začasno odobritev za sestavo društva, v primeru da društvo ni imelo namena takoj pričeti z delovanjem, česar pa danes ne zasledimo več. Uradi so podeljevali tudi začasna dovoljenja za sestavo društva, ki pa niso bila merilo za samo odobritev ustanovitve društva. Tudi ko so le-to društva dobila, je predstavljalo le dovoljenje in ne neke vrste potrdilo, da izpolnjujejo merila, ki jih je postavila državna uprava. Prositelji so si morali ustvariti mnenje o tem. Danes ni treba ničesar razlagati sam, saj je zakon obsežnejši kot nekoč. Vsaka določba je sestavljena iz več členov, kjer je vse razloženo zelo natančno. Največ členov imata določbi o ustanovitvi in upravljanju društva ter prenehanju društva. K prvi sodi člen, ki ga v Zakonu o društvih iz leta 1852 nisem zasledila. V 10. členu je zelo natančno zapisano, v devetih točkah, vse o imenu društva. Določba o prenehanju društva nekoč in danes si je dokaj podobna, le da so ji dodani še trije člani. V enem je govora o prisilni poravnavi in stečaju, v naslednjem je zapisano vse o izbrisu iz registra, tretji pa se nanaša na pravico upnikov. V sodobnem času ne zadostuje, da je društvo le registrirano. Potreben je tudi vpis v register društev, ki je namenjen javni objavi podatkov o pravno pomembnih dejstvih o društvu. Določbe predpisov, ki urejajo varstvo osebnih podatkov, so upoštevane. Nove so tudi kazenske določbe, ki se nanašajo na: opravljanje dejavnosti, ki ni določena s temeljnim aktom, vpis društva v register, deljenje premoženja med člane, nepravilno vodenje poslovnih knjig oziroma neresnično prikazovanje podatkov o

finančnem in materialnem poslovanju, neuporabljanje registriranega imena v pravnem prometu, registracijo sprememb, registracijo pripojitve društva, oddajo letnih poročil. Z globo pa ni kaznovano le društvo, ampak tudi odgovorna oseba društva.

Včasih je zadostovalo 18 društvenih pravil, katerim podlaga je bil zakon o društvih, sestavljen iz 28. členov. Sistem je deloval in ljudje so bili zadovoljni. Danes sestavlja društvena pravila (statut) 49 členov, temeljijo na zakonu o društvih, ki je zapisan v uradnem listu Republike Slovenije in je bil sprejet s strani Državnega zbora. Sodobni društveni zakon ima 61 členov, poleg tega pa še dva dodatka, ki se nanašata na spremembe in dopolnitve zakona o društvih in vsebujeta prehodne določbe in končno določbo. Naj zaključim: 18 proti 49 glede pravil in 28 proti 61 z dodatki, če naredim primerjavo zakonov. Sistem je bolj kompleksen, deluje pa po utečenih navadah. Tudi to je odraz sodobnega načina življenja, kjer si ljudje radi otežimo še tako enostavne in jasne reči tudi tam, kjer to ni potrebno.

5 VIRI

Arhiv Republike Slovenije. Gradivo Južni Sokol in Ljubljanski Sokol. *Stalna pravila (1862)*.

Arhiv Republike Slovenije. Gradivo Južni Sokol in Ljubljanski Sokol. *Gimnastični red*.

Arhiv Republike Slovenije. Gradivo Južni Sokol in Ljubljanski Sokol. *O društvenih izhodih*.

Arhiv ŠD Narodni dom. *Pravila Športnega društva Narodni dom, Ljubljana (1996)*.

Brodnik, M. (2001). *Vrhunski tekmovalci športne gimnastike ŠD Narodni dom*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Čuk, I., Pavlin, T., Zupančič, T., Brodnik, J., Crnek, D. (2003). *V pesti sila, v srcu odločnost, v mislih domovina. (140 let Športnega društva Narodni dom v sliki in besedi)* Ljubljana: Športno društvo Narodni dom.

Jernej, D. (2004). *Olimpijski komite Slovenije kot nevladna športna organizacija*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.

Pavlin, T. (2005). *“Zanimanje za šport je prodrlo med Slovenci že v široke sloje”* (Telesnokulturno in športno organiziranje na Slovenskem pred prvo svetovno vojno in po njej). Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Stepišnik, D. (1968). *Oris zgodovine telesne kulture na Slovenskem*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Stepišnik, D. (1974). *Telovadba na Slovenskem*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Zakon o društvih. 12.08.2011. Uradni list Republike Slovenije. Pridobljeno 09.09.2011, iz <http://www.uradni-list.si/1/content?id=104888&part=&highlight=zakon+o+dru%C5%A1tvih>

Društveni zakon iz leta 1852. Avstrijski uradni list, avstrijska narodna knjižnica. Pridobljeno 17.12.2011, iz <http://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=rgb&datum=1852&page=1195&size=45>

6 PRILOGE

Priloga 1: Pravilnik o društvenih izletih iz leta 1864

„Južni sokol,“

Ljubljansko gimnastično društvo.

O društvenih izhodih.

Namen izhodov „Južnega sokola“ je, vaditi se v hoji, v teku in diru, v premagovanju težav in opovir v naravi sè skokom, plezanjem in naskokom, v utrjevanju telesa ob vročini in mrazu, s kratka v vsem, česar se v telovadnici zaradi premalo časa in prostora navaditi ni moči.

Zakoni za te izhode so ti-le:

- §. 1. Čas in kraj shoda odloči odbor s privolitvijo društvenikov. Za potrebne priprave k temu bode skrbel poseben odsek, kateri tudi poplača potrebne stroške po prineskih posameznih članov.
- §. 2. Vsak izhod se oznani vsaj teden dni pred določenim časom na črni deski v društveni dvorani. Omenjenih izhodov se more vsak društvenik vdeležiti, samo da to prej pové. Pridružiti se pa more shodom le tisti, kateri ima sokolovo znamenje in popolnoma gotovo obleko. Drugi sokolovci v navadni obleki, in tudi povabljeni udje Čitalnice i. t. d. prosijo se, da uvrščene sokolovce samo spremljajo brez posebne uvrstitve.
- §. 3. Načelnik ali njegov namestnik vodi izhode s pomočjo društvenega prvega učitelja, kateri se s predsokolom pogovori zaradi telovadskega dnevnega reda. Vse drugo ukazuje v §. 1 omenjeni odsek.
- §. 4. Priporoča se zmernost in pošteno vedenje vsakemu pričujočemu, tudi neuvrščeni spremljevalcem. Vsak sokolovec mora biti pokoren zakonom ali redu, ki ga ustanovi predsokol ali odsek. Sicer po društvenih pravilih zadene kazen vsacega, kdor se je kaj pregrešil, in posebno, kdor je društvo s kakim dejanjem osramotil.

V Ljubljani dne 10. aprila 1864.

Odbor „južnega sokola.“

Dr. E. H. Costa,
načelnik.

Tisk Jožefa Blaznika v Ljubljani. Zaloga južnega sokola.

253.

Kaiserliches Patent vom 26. November 1852,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches, mit Ausnahme der Militärgränze,
wodurch neue gesetzliche Bestimmungen über Vereine (Vereinsgesetz) angeordnet
werden.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;
König von Ungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venetiens, von
Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illyrien; König von
Jerusalem u.; Erzherzog von Oesterreich; Großherzog von Toscana und Krakau;
Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnten, Krain und der Bukowina;
Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-
Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator,
von Teschen, Triaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol,
von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von
Ober- und Nieder-Oauiß und in Istrien; Graf von Hohenems, Feldkirch, Bregenz,
Sonnenberg u.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark:
Großwoiwod der Woiwodschaft Serbien u. u.

Bei der Nothwendigkeit, die gesetzlichen Bestimmungen über Vereine, insbesondere
in Ansehung des Verhältnisses der einen näheren Einfluß auf öffentliche Interessen
nehmenden Vereine zur Staatsverwaltung in einer entsprechenden Weise zu regeln, finden
Wir Uns, nach Vernehmung Unserer Minister und nach Anhörung Unseres Reichsrathes
bestimmt, zu verordnen, wie folgt:

§. 1.

Die besondere Bewilligung der Staatsverwaltung ist zur Errichtung aller Arten
von Vereinen erforderlich, wenn sie:

- a) nach einer vorhinein verabredeten Gesellschaftsregel (Statuten) in der Art eingegan-
gen werden sollen, daß der Eintritt in den Verein ohne Beschränkung auf die
ursprünglichen Theilnehmer Jedermann, der die festgesetzten Bedingungen erfüllt,
und sich der gesellschaftlichen Regel unterwirft, gestattet ist, die Anzahl der Gesell-
schaftsglieder mag vorhinein bestimmt seyn oder nicht;
- b) wenn sie Actienvereine, d. h. solche Vereine sind, bei welchen das erforderliche
Capital durch Actien, d. i. durch bestimmte, mittelst der Erwerbungsarten des bür-
gerlichen Rechtes übertragbare Theilbeträge an dem gesellschaftlichen Unternehmungs-
fonde, auf welche sich die Haftung der Theilnehmer beschränkt, aufgebracht werden
sollen;

- c) wenn der Verein, um dessen Errichtung es sich handelt, nach seiner Beschaffenheit unter die Anwendung einer besonderen Vorschrift fällt, welche die vorläufige Einholung der Bewilligung der Staatsverwaltung anordnet.

§. 2.

Insbefondere ist eine solche Bewilligung zur Errichtung von Vereinen für folgende öffentliche und gemeinnützige Zwecke erforderlich:

- a) für die Beförderung der Wissenschaften und Künste;
- b) für die Ermunterung und Belebung der Landwirtschaft, des Berg- und Forstwesens, des Gewerbefleißes, des Handels oder anderer Zweige der Production in ihren allgemeinen Beziehungen;
- c) für die Unterhaltung einer regelmäßigen Transportverbindung zwischen zweien oder mehreren Orten zu Wasser oder zu Lande überhaupt, für Dampfschiffahrts-Unternehmungen insbesondere;
- d) für den Bau oder die Erhaltung von Eisenbahnen, Brücken, Land- und Wasserstraßen;
- e) für Bergwerks-Unternehmungen
- f) für Colonisirungen;
- g) für Credits-Anstalten;
- h) für Versicherungs-Anstalten;
- i) für allgemeine Versorgungs- und Renten-Anstalten;
- k) für Sparcassen;
- l) für Pfandleih-Anstalten (Verfaß-Anstalten);
- m) für Ausdehnung eines mit Bewilligung bestehenden Vereines auf Errichtung von Filialen desselben.

§. 3.

Die Bildung von Vereinen, welche sich Zwecke vorsehen, die in den Bereich der Gesetzgebung oder der öffentlichen Verwaltung fallen, ist untersagt.

§. 4.

Die Bewilligung der im §. 2 unter a), b), f), g), i) aufgeführten Vereine, dann der Vereine zu Eisenbahn- und Dampfschiffahrts-Unternehmungen, ferner aller Gesellschaften, bei welchen es sich um eine besondere Begünstigung oder um Abweichungen von den allgemeinen Vorschriften, dann der im §. 2 unter lit. m) bezeichneten Ausdehnung gültig bestehenden Vereine handelt, bleibt Uns vorbehalten.

Die bezüglichen Anträge sind von dem Ministerium des Innern zu erstatten.

Das Ministerium des Innern ertheilt die Bewilligung zur Errichtung der in dem §. 2 unter c), d) (mit Ausnahme der Eisenbahn- und Dampfschiffahrts-Unternehmungen) dann e), h), k), l) angeführten Vereine, dann jener Vereine, deren Unternehmungsfond ganz oder zum Theile durch Actien aufgebracht werden soll, oder deren Wirksamkeit sich auf das Verwaltungsgebiet zweier oder mehrerer Kronländer zu erstrecken hätte.

Das Ministerium des Innern hat jedoch rücksichtlich aller, den Wirkungskreis eines anderen Ministeriums berührenden Vereins-Angelegenheiten vorläufig mit diesem und stets mit der Obersten Polizei-Behörde sich in das Einvernehmen zu setzen, und bei einer sich

ergebenden Meinungsverschiedenheit von Fall zu Fall die Allerhöchste Entschlieſung einzuholen.

§. 5.

Bergbau-Unternehmungen auf Grundlage des Gewerkschaftsverbandes, die Gewerksammern, Bruderladen und Knappschaftscassen sind, wie bisher, nach den bestehenden Berggesetzen von den, durch dieselben bestimmten Behörden zu behandeln.

§. 6.

Rücksichtlich aller anderen in dem §. 4 nicht erwähnten Vereine steht die Bewilligung der politischen Landesstelle desjenigen Kronlandes, in welchem der Verein gebildet werden soll, mit besonderer Rücksicht auf den, dem Landeschef zustehenden Wirkungskreis und die ihm auferlegte Verantwortlichkeit zu.

Die politische Landesstelle hat sich in allen Fällen, welche den Wirkungskreis anderer Behörden des Kronlandes berühren, mit diesen in das Einvernehmen zu setzen und bei einer sich etwa ergebenden Meinungs-Verschiedenheit, die höhere Entscheidung einzuholen.

§. 7.

Die Gesuche um die zu ertheilende Bewilligung eines Vereines sind bei der politischen Landesstelle desjenigen Kronlandes einzureichen, in welchem die Direction oder wie immer benannte Oberleitung des Vereines ihren Sitz haben soll.

Ein solches Ansuchen kann entweder a) die Genehmigung zur Errichtung des Vereines selbst, oder b) die Ermächtigung zu den vorbereitenden Maßregeln bezielen.

§. 8.

Das Gesuch um die Bewilligung zur Errichtung eines Vereines muß den Plan des Unternehmens mit möglichster Vollständigkeit darlegen und mit allen hiezu nöthigen Behefen, wozu insbesondere die Gesellschaftsverträge und Statuten gehören, belegt seyn.

§. 9.

Der Plan des Unternehmens oder nach Umständen die denselben enthaltenden oder ergänzenden Verträge, Statuten u. dgl. müssen deutlich und bestimmt ersichtlich machen:

a) den Zweck des Vereines und die Mittel zu dessen Erreichung überhaupt, sowie zur Aufbringung des erforderlichen Aufwandes insbesondere:

Bei Vereinen, welche in die Lage kommen können, außer den zum Betriebe ihres Unternehmens erforderlichen Creditirungen, Darleihen aufzunehmen, ist auch anzugeben, ob, in welchen Fällen, in welcher Art und mit wessen Beistimmung eine solche Darlehens-Aufnahme gestattet seyn soll;

b) die Art, wie der Verein sich bilden und erneuern soll;

c) die Geschäftsführung und Leitung in ihren wesentlichen Grundzügen;

d) die Rechte und Pflichten der Vereinsglieder als solcher;

e) wer den Verein gegenüber dritter Personen und gegenüber den Behörden zu vertreten habe; in welcher Art rechtsgiltige, für den ganzen Verein verbindliche Beschlüsse gefaßt und wie zur Schlichtung der aus dem Vereinsverhältnisse entspringenden Streitigkeiten vorgegangen werden soll;

f) die Bestimmungen über die Auflösung der Gesellschaft und bei Vereinen, welche auf eine bestimmte Zeit geschlossen werden, die Dauer derselben.

§. 10.

Bei Vereinen, welche für allmählich auszuführende Bau-Unternehmungen bestimmt sind, ist auch der Zeitpunkt festzusetzen, wann das Unternehmen begonnen, in welchen Haupt-Abschnitten fortgesetzt und beendet werden soll.

§. 11.

Vereine, welche sich auf Unternehmungen beziehen, deren Ausführung an besondere gesetzliche Bestimmungen gebunden ist, wie z. B. Eisenbahnen, Sparcassen, Bergwerks-Unternehmungen und andere haben auch allen, in diesen Gesetzesvorschriften enthaltenen Anordnungen, welche fortan in ihrer Wirksamkeit verbleiben, in dem Plane des Unternehmens Genüge zu leisten.

§. 12.

Bei Actienvereinen darf:

- a) keine Vorausbezahlung unter was immer für einem Vorwande gefordert werden, bevor die Bewilligung hiezu erwirkt worden ist. Ohne diese Bewilligung dürfen auch über allenfalls freiwillig geleistete Einzahlungen keine in den Verkehr zu setzenden Interimscheine ausgefertigt werden.

In dem Plane ist ausdrücklich zu bestimmen, wann und wo nach erhaltener Genehmigung die Einzahlungen geschehen sollen.

- b) Die in Formularien beizulegenden Interimscheine und Actien-Urkunden dürfen nicht an Ueberbringer, sondern sie müssen immer auf bestimmte Namen lauten.

Diese Urkunden sind in der Art abzufassen, daß dem Umfuge falscher Vorspiegelungen und des Spieles auf den Gewinn von Courschwankungen für den nicht eingezahlten Theil der Einlagen möglichst vorgebeugt werde.

- c) Auf jedem Interimscheine muß insbesondere ersichtlich seyn, wie viel auf denselben bereits eingezahlt ist, und nur in diesem Betrage darf er in Verkehr gebracht werden.

Würde er ohne die darauf ersichtliche Bestätigung des eingezahlten Betrages in Verkehr gesetzt, so ist ein solcher Betrag als rechtsunwirksam zu betrachten und der behandelte Betrag dem Armenfonde des Ortes, wo die Uebertretung begangen wurde, verfallen, nach Umständen aber auch von dem Strafgerichte, wegen eines betrügerischen Vorganges das weitere Amt zu handeln.

- d) Es ist ausdrücklich festzusetzen, daß der Actionär, welcher die erste Einzahlung geleistet hat, wenn er den erhaltenen Interimschein veräußert, der Gesellschaft noch für die ferneren Ratenzahlungen in so lange verantwortlich bleibt, bis dieselbe ihn von dieser Haftung durch Umschreibung des Interimscheines auf den Namen des neuen Besitzers losgezählt hat. Diese Haftungs-Entbindung darf übrigens nur mit Zustimmung des Vereines selbst, oder von einem Ausschusse ertheilt werden, welcher die Ermächtigung der Gesellschaft zu solchen Acten erhalten hat.

- e) Der Vertrag oder die Statuten müssen über das, den einzelnen Actionären zustehende Stimmenrecht, unzweideutige Bestimmungen enthalten.

- f) nebst der zur Geschäftsleitung bestimmten Direction kann auch ein Ausschuss der Vereinsmitglieder aufgestellt werden, welcher die Aufgabe hat, fortwährend in die

Gebarung der Direction Einsicht und auf die Geschäftsführung jenen Einfluß zu nehmen, der in den Statuten näher zu bestimmen ist. Endlich

- g) kann bei jedem Actienvereine Einmal in jedem Jahre eine General-Versammlung der Actien-Inhaber gehalten werden, damit denselben über die Geschäftsführung und den Stand des Unternehmens ein ausführlicher Bericht erstattet, wie auch über die Gebarung Rechnung gelegt und das Ergebnis derselben am Schlusse jeden Jahres oder in kürzeren Zeiträumen veröffentlicht werde, worüber die entsprechenden Bestimmungen in den Statuten vorzuzeichnen sind. Würde jedoch zufolge lit. f) dieses Paragraphes kein Ausschuß zur Prüfung der Gebarung der Rechnungen zc. bestellt, so muß wenigstens Einmal in jedem Jahre eine solche General-Versammlung der Actien-Inhaber zu den bemerkten Zwecken abgehalten werden.

§. 13.

Bei Vereinen, welche wichtigere öffentliche Zwecke oder gemeinnützige Anstalten zum Gegenstande haben, ist nebst einer Direction auch ein Ausschuß aufzustellen und das Gebarungsergebnis in angemessenen Zeiträumen (§. 12, lit. g) zu veröffentlichen.

§. 14.

Die Bewilligung zur Errichtung eines Vereines kann nur dann erteilt werden, wenn:

- a) der Zweck des Vereines erlaubt ist, und nach dem Gesetze der Gegenstand eines Vereines seyn darf;
- b) die Bewilligungswerber, nach ihren persönlichen Verhältnissen, und wo es nöthig ist, auch nach ihren Vermögens-Umständen, für die aufrechte Ausführung des Unternehmens Beruhigung gewähren oder wenigstens kein gegründetes Bedenken wegen Verfolgung unerlaubter Nebenzwecke obwaltet, und
- c) wenn der Plan des Unternehmens und dessen Belege den gesetzlichen Anforderungen (§§. 8—13) und den eintretenden öffentlichen Rücksichten entsprechen.

§. 15.

Das Einschreiten um die Ermächtigung zu den vorbereitenden Maßregeln für die Bildung eines Vereines (§. 7, lit. b) muß stattfinden, wenn

- a) die Personen, welche die Errichtung des Vereines unternehmen wollen, zur Auffindung von Theilnehmern öffentliche Aufforderungen oder Bekanntmachungen zu erlassen die Absicht haben, oder
- b) das Unternehmen von solcher Beschaffenheit ist, daß es Vorbereitungen erheischt, durch welche die Rechte dritter Personen berührt werden, z. B. Vermessungen, Nivelirungen, oder welche die Gestattung, Vermittlung oder den Beistand öffentlicher Behörden voraussetzen.

Außerdem kann die vorläufige Bewilligung zur Bildung eines Vereines nachgesucht werden, wenn die Unternehmer selbst nicht beabsichtigen, den Verein sogleich in Wirksamkeit treten zu lassen.

§. 16.

Den Behörden steht zu, bei der Ertheilung der vorläufigen Bewilligung zur Bildung eines Vereines die Bedingungen zu bezeichnen, unter denen solche stattfinden hat. Diese Bewilligung kann gänzlich verweigert werden, wenn die Persönlichkeit der Gesuchsteller und

der Plan des Unternehmens nicht den Anforderungen des §. 14, lit. b) und c) vollkommen entsprechen und der Zweck des Vereines nicht die, dort unter lit. a) erwähnten Eigenschaften hat.

Der Eingabe um die vorläufige Bewilligung braucht der Plan des Unternehmens und der Entwurf der Statuten nur in den wesentlichsten Bestimmungen beigelegt zu werden.

§. 17.

Insbefondere ist bei jenen Vereinen, welche im Wege öffentlicher Aufforderungen oder Privat-Subscriptions gebildet werden sollen, darüber zu wachen, daß schon in den Programmen oder sonstigen Beitritts-Aufforderungen ausdrücklich bestimmt werde, wer die Interessen des Vereines bis zu seiner definitiven Constituirung zu vertreten und die Verantwortlichkeit rücksichtlich der Voreinleitungen zu übernehmen habe, und daß sich jeder Teilnehmer, schon durch seinen erklärten Beitritt, dem bekannt gegebenen Programme und Statute, ihrem vollen Inhalte nach zu fügen habe.

§. 18.

Bei Ertheilung der vorläufigen Bewilligung zur Bildung eines Vereines sind jederzeit die Bedingungen auszudrücken, nach deren Erfüllung die Genehmigung des Vereines selbst angesucht werden kann.

Für dieses Einschreiten haben sodann die Bestimmungen der §§. 8 — 14 in allen auf die betreffenden Vereine Anwendung findenden Punkten zur Richtschnur zu dienen.

§. 19.

Aus der erhaltenen vorläufigen Bewilligung zur Bildung eines Vereines, kann noch kein Recht auf die Bewilligung zur Errichtung des Vereines selbst hergeleitet werden.

§. 20.

Aber auch die Bewilligung zur Errichtung eines Vereines hat nur die Bedeutung einer Concession oder Zulassung und schließt keineswegs die Erklärung in sich, daß die Staatsverwaltung die Einrichtung des Unternehmens und die zur Erreichung des beabsichtigten Zweckes gewählten Mittel entsprechend finde, oder daß das Unternehmen die davon erwarteten Vortheile gewähren werde.

Es ist Sache der Teilnehmer, sich hievon selbst die erforderliche Ueberzeugung zu verschaffen.

§. 21.

Änderungen der genehmigten Gesellschaftsregeln (Statuten u. dgl.) und überhaupt der, durch Bewilligung des Vereines vorgezeichneten Bestimmungen bedürfen, um Wirksamkeit zu erlangen, der Genehmigung, die denselben Anordnungen unterliegt, wie die ursprüngliche Bewilligung.

§. 22.

Auch alle anderen in den §§. 1 und 2 nicht begriffenen Vereine unterliegen der Aufsicht der Staatsverwaltung. Es bleibt derselben vorbehalten, in die Geschäftsgebarung jedes Vereines Einsicht zu nehmen, über die Beobachtung der bei Genehmigung des Vereines, oder durch allgemeine Vorschriften angeordneten Bestimmungen zu wachen, und wenn es nothwendig erachtet wird, dem Vereine einen, von der hierzu berufenen Behörde zu bestimmenden landesfürstlichen Commissär beizugeben.

Dieser hat darauf zu sehen, daß der Verein die Gränzen der ihm erteilten Bewilligung und die Bestimmungen der genehmigten Gesellschaftsregel nicht überschreite.

§. 23.

Für die freiwillige Auflösung von Vereinen haben im Allgemeinen die in den bürgerlichen Gesetzen und in den gesellschaftlichen Statuten enthaltenen Bestimmungen zu gelten.

Bei Vereinen, welche einen öffentlichen gemeinnützigen Zweck verfolgen, und die nicht auf eine bestimmte Zeit geschlossen sind, mit deren Ablauf die Gesellschaft von selbst erlischt, muß die beabsichtigte Auflösung vorläufig zur Kenntniß der Behörde, welche bei Ertheilung der Bewilligung zur Errichtung eingeschritten ist, gebracht werden.

§. 24.

Die Auflösung eines Vereines und die Einstellung aller Versammlungen oder allfälligen Voreinleitungen eines erst zu bildenden Vereines, ist von den politischen Behörden von Amtswegen zu veranlassen, wenn dieselben:

- a) sich ohne die erforderliche Bewilligung gebildet, oder nachdem ihnen diese wieder entzogen wurde, ihre Wirksamkeit fortgesetzt haben;
- b) wenn ihnen nach bereits erhaltener Genehmigung, Ueberschreitungen der Gesellschaftsregeln oder der ihnen, von der Behörde bei und durch die Bewilligung des Vereines vorgezeichneten Bestimmungen in wesentlichen Beziehungen zur Last fallen;
- c) wenn die Bedingungen, auf deren Vernachlässigung die Zurücknahme oder das Erlöschen der Bewilligung ausdrücklich vorausbestimmt wurde, in der Sache oder in der Zeit ohne einer erwirkten Frist-Erweiterung, nicht gehörig erfüllt wurden, oder
- d) wenn solche Umstände eintreten, unter welchen nach den Gesetzen, oder aus öffentlichen Rücksichten, die Zurücknahme eines Befugnisses zur Ausübung einer Beschäftigung oder Unternehmung, auch bei einzelnen Privaten stattfindet.

§. 25.

Das Erkenntniß über die Auflösung eines Vereines steht überall der politischen Landesstelle zu, welche jedoch, wenn die Auflösung aus einem der, im §. 24 unter b), c), d) aufgeführten Gründe erfolgen soll, zwei Justizräthe beizuziehen hat.

Gegen diesen Ausspruch bleibt der Recurs an das Ministerium des Innern zwar offen, doch hat derselbe vorläufig in Bezug auf die verhängte Einstellung der Wirksamkeit des zur Auflösung beantragten Vereines keine aufschiebende Wirksamkeit.

§. 26.

In Fällen, wo die politische Landesstelle zu Folge §. 25 auf die Auflösung eines Vereines erkennt, hat dieselbe zu veranlassen, daß in Bezug auf das Vereinsvermögen die angemessenen Vorkehrungen im gesetzlichen Wege eingeleitet werden.

§. 27.

Mit der Wirksamkeit dieser neuen Vereinsdirectiven werden die, zu Folge der Allerhöchsten Entschließung Unseres erlauchten Vorgängers in der Regierung, vom 19. October 1843 erlassenen Directiven für Vereine, dann Unser Patent vom 17. März 1849 über Vereine und Versammlungen, ihrem vollen Inhalte nach, endlich alle jene Bestim-

mungen des ungarischen Gesetzes über Actien-Vereine vom Jahre 1840, welche mit den, in diesem Gesetze enthaltenen nicht im Einklange stehen, außer Kraft gesetzt.

§. 28.

Auf die schon bestehenden Vereine haben die in diesem Gesetze enthaltenen Directiven ihre volle Anwendung zu finden, mit der Bestimmung, daß solche Vereine, welche nach diesem Gesetze einer besonderen Bewilligung vorbehalten sind, und ohne selbe bestehen, sich binnen drei Monaten vom Tage der Kundmachung dieses Patentcs, um diese Bewilligung im vorschriftsmäßigen Wege zu bewerben haben, widrigens sie nach §. 24, lit. a) dieses Gesetzes zu behandeln sind.

Mit der Vollziehung dieses Patentcs ist Unser Minister des Innern beauftragt und zur Erlassung der dießfalls erforderlichen Verordnungen ermächtigt.

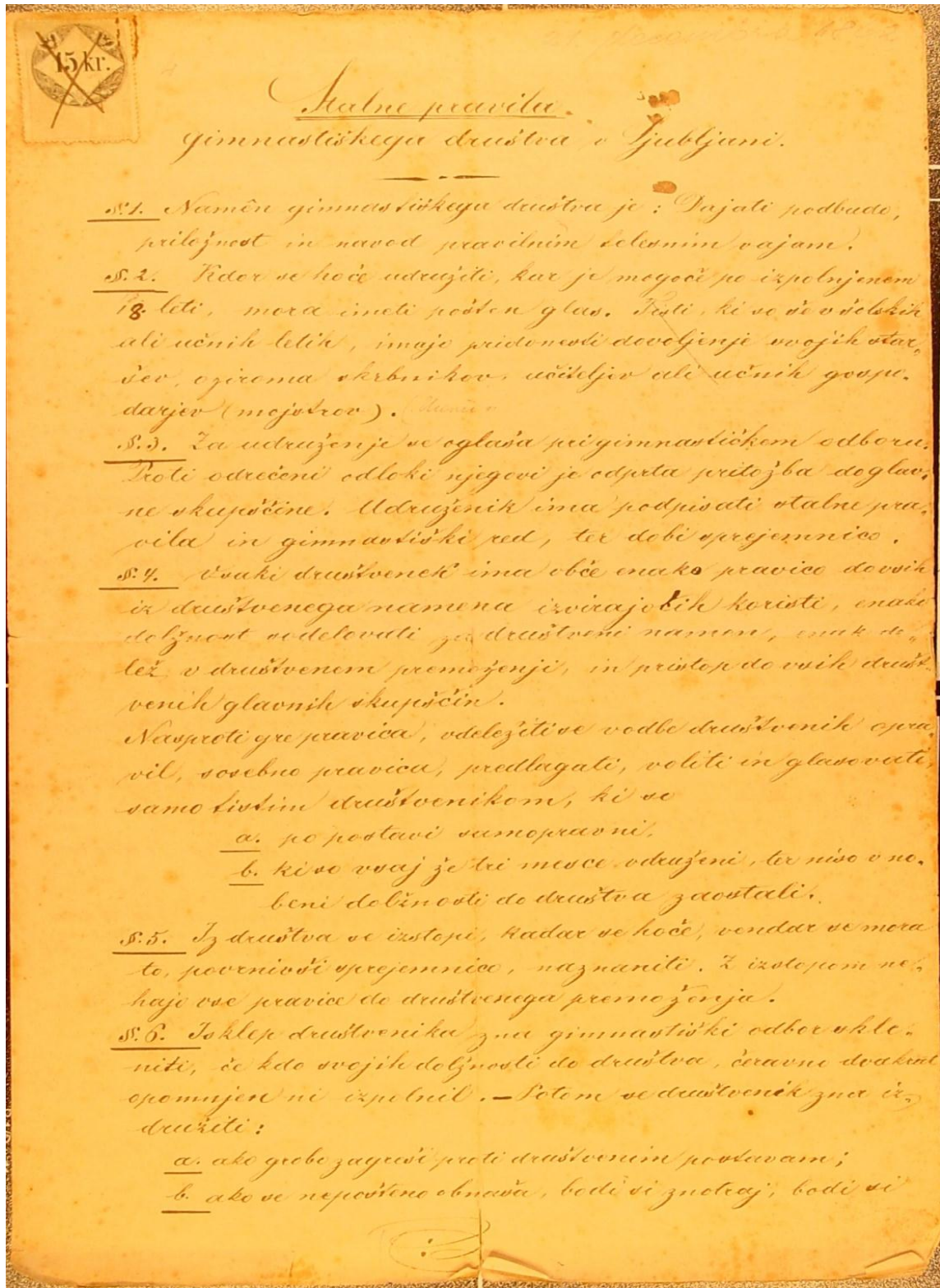
Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am sechsundzwanzigsten November im Eintausend achthundert zweiundfünfzigsten, Unserer Reiche im vierten Jahre.

Franz Joseph m. p.

Gr. Vuol-Schauenstein m. p. **Vach** m. p.

Auf Allerhöchste Anordnung:

Ranfouet m. p.

zunaj gimnastiškališča).

V obeh teh slučajih (primesljih:) določuje gimnastiški odbor, pomnožen z 4, glavne pravice imajočimi društveniki, klovi se pod večer gimnastiškega dne pred sejo izmed nazočih gimnastikov izbere povračilci (izvrščajo:)

§. 7. Društveno opravila soval:

a. glavna skupščina

b. gimnastiški odbor.

§. 8. Vsako leto biva redna (redovita) glavna skupščina. Zunaj tega je prvotno gimnastiškemu odboru, sklicati izredno glavno skupščino; on je to dolžen, ako je, dodavši stroške, navzduje vsaj 10 glasnopravnikih društvenikov pisмено.

§. 9. Glavna skupščina ima najvišje sklepavne pravice v vseh društvenikih zadevah.

Šosebno ji pripada:

a. voliti gimnastiški odbor;

b. prenačediti, ako je treba, glavne pravice;

c. pregledovati in potrdjivati računске izveštje, (načrta) in preudarke;

d. določiti vstopnino, in prisilne mesečne za društvenike, no donarnico;

e. sklepati o predlogih gimnastiškega odbora ali pojedinikih društvenikov.

§. 10. Vsi izbori in sklepi glavnih skupščin biva, je po nepogojni (črnotovorni) večini vsih prisujočih društvenikov.

Sklepi, večinski, večeje vse društvenike.

§. 11. Gimnastiški odbor obstoji (se sestavlja) iz petero društvenikov, ki se volijo v glavni skupščini za eno leto; pa se znajo potem spet voliti.

Odborniki, volijo med sabo načelnika in tudi med sabo razdele dotične opravila. —

B

§. 12. Odborniki morajo polnoletni biti, in navadno prebivališče v Ljubljani imeti. Društveniki, ki od države plače dobiva, ne more zraven še odborniki biti, zunanji v ohiščinah posebnega obrisa/prednika.

§. 13. Gimnastiški odbor opravlja svoje službe brez plačila, skaja se vsaj enkrat vsak mesec, in odločaje poleg nepogojne glasovne večine.

§. 14. Gimnastiški odbor ima:

- a. društvo proti zmanjšitvi zastopati, v njem vem imenu pogodbe delati in navadno gospo. društvo s premoženjem skrbovati;
- b. o združenji in isklju društvenikov določevati;
- c. gimnastiške učitelje postavljati, nadgledovati in odstavljati;
- d. za najem in primerno stanje gimnastikal. hišca skrbeti;
- e. gimnastiški red načrtovati, in za njega ob. deževanji skrbeti;
- f. denarne donoske pobirati, in v pojedinikih prim. mestjih za nje za čas počakati, ali jih po. polnoma odpuščati;
- g. glavne skupščine sklicovati, voditi, ta svoje jim službovanji in društvenem stanji na. znanila dajati.

§. 15. Društveno premoženje obstoji iz plačanik, volopnin,

- a. iz redovnih mesečnih prispevkov v Društvenikov;
- b. iz gimnastiške priprave, (vadbena orodja) ali druge gimnastikal. hišne opreme;
- c. iz dobrovoljnih prispevkov, darov, ali zapisov (ve. lit) društvenikov ali družin gimnastiških prijateljev.

§. 16. Vsaki društvenik plača, vstopnino, in mestčni poglavni skupščini določen prispevek, ki se imata na. prej odraščovati.

§. 17. Društvo se razdvaja (prestane) kadar se število društvenikov pod 25 zniža. Razdvajenje se ima društveno premoženje uprereziti in gotovino med društvenike razdeliti.

§. 18. Razpletje društvenikov med saboj ali med njimi in gimnastičnem odborom razsojajo izbrani sodniki. Ti se volijo izmed društvenikov od vsake stranke po dva, kateri potem od svoje strani volijo petega društvenika, da je načelnik.

Ljubljani 21. decembra 1852.
zastavni odbor:

Franc Šeranc

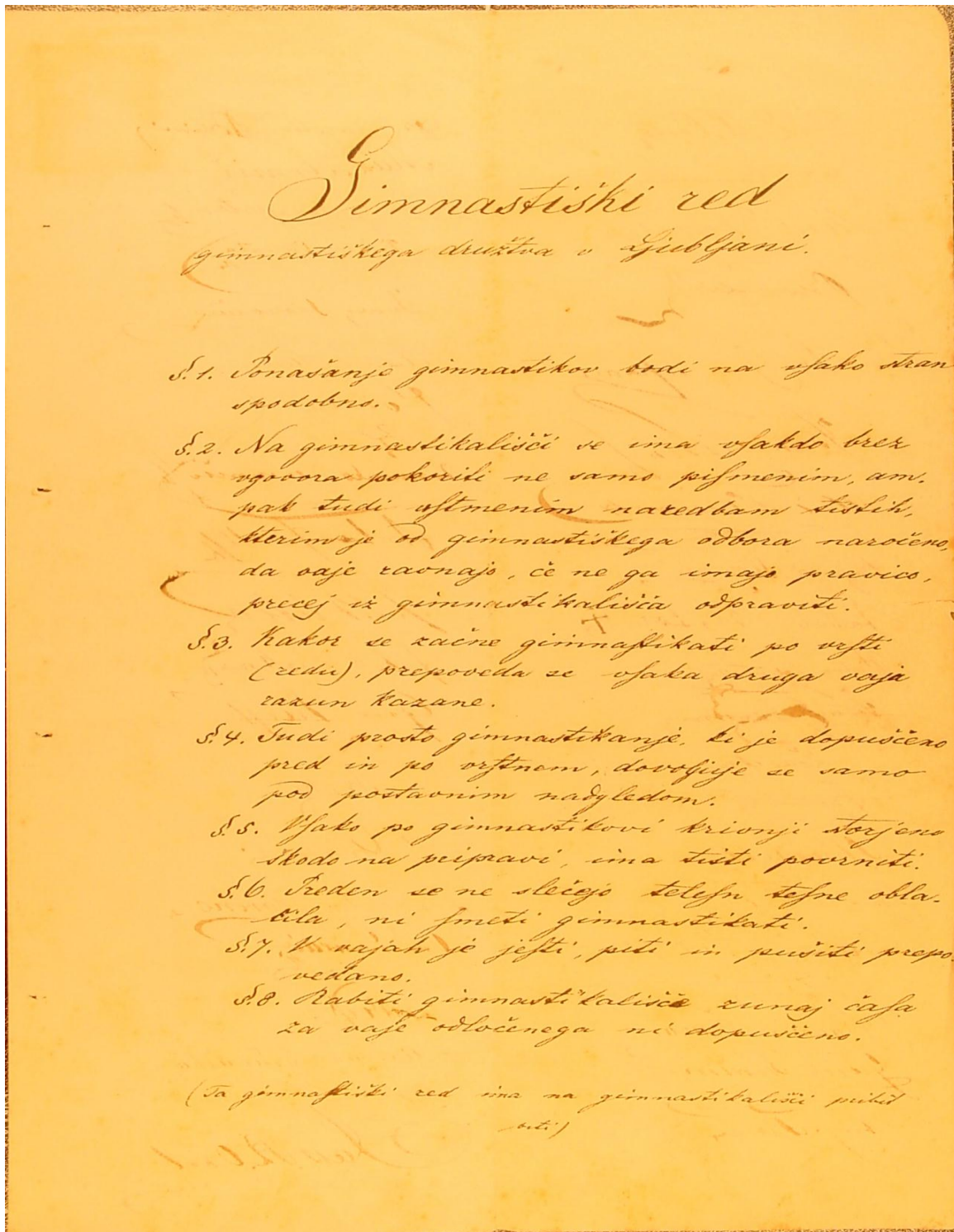
France P. Vidic

Dr. Augustin Kleins

Janer Gloganc

Paul Gradnik

XXX

Priloga 5: Znak društva

